

ప్రజాపక్ష మేధావి - అరుదైన బుద్ధిజీవి

డాక్టర్ గురుకుల మిత్ర

జీవితం । కృషి । ఆచరణ
(వ్యాస సంకలనం)

ప్రచురణ
జాతుల విముక్తి సమాఖ్య

ప్రజాపక్ష మేధావి - అరుదైన బుద్ధిజీవి
డా. గురుకుల మిత్ర
జీవితం । కృషి । ఆచరణ
(వ్యాస సంకలనం)

ప్రచురణ
జాతుల విముక్తి సమాఖ్య
సంకలనం & సంపాదకత్వం
గౌరవ్

విజ్ఞప్తి : ఇందులోని అభిప్రాయాలన్నీ ఆయా రచయితలు,
వ్యాసకర్తలవి మాత్రమే. సంపాదకుడు తప్పనిసరిగా
వాటన్నింటితోనూ ఏకీభవించనవసరం లేదు

© కాపీరైట్ : సర్వహక్కులు సమాజానివి

మొదటి ప్రచురణ : ఆగస్టు 2024
రెండవ ప్రచురణ : అక్టోబర్ 2025
మూల్యం - అమూల్యం
ప్రతులకు - 9032094492
వివరాలకు : gouravmeka@gmail.com

అంకితం

జరుగుతున్న జాతుల విముక్తి
పోరాటాలు అన్నింటికీ...

సంపాదకుడి మాట

I

ప్రజాతంత్ర విలువల సైనికుడు డా. గురుకుల మిత్రా గారు గతించి 18 సంవత్సరాలు. తెలుగు సాంఘిక రాజకీయోద్యమ చరిత్రలో ఆయనది చెరగని ముద్ర. ప్రత్యామ్నాయ సాంస్కృతిక స్రవంతికి ఆయనో దిక్సూచి. జాతుల సమన్వయ గురించి మొట్టమొదటిసారి లోతైన అధ్యయనం, విశ్లేషణ సంస్థాగతంగా చేసిన మేధావి. బహుళ సమ్మిళిత ఫెడరల్ ప్రజాతంత్ర వ్యవస్థ కోసం బలంగా గొంతెత్తిన బుద్ధిజీవి. ఆ దిశగా తెలుగులో తొలిసారిగా పత్రికలు, సంస్థలు నడిపిన వ్యక్తి. దేశవ్యాప్తంగా ఎంతోమంది జిజ్ఞాసువులతో భుజం కలిపి తిరిగిన నేత. తెలుగు మేధో సమాజంలో తెలుగు జాతి విముక్తి సంఘం మొదలు, 'తెలుగిస్తాన్' వరకూ చర్చకు పెట్టిన యోధుడు. ఇలా చెప్పుకుంటూ పోతే ఎన్నో.

అలాంటి మహానేత కోసం ఆయనతో కలిసి నడిచిన వ్యక్తులు, సన్నిహితులు, భావోద్యమకారులు, కుటుంబ సభ్యులు, శ్రేయోభిలాషులు అందరి అనుభవాలు, అభి ప్రాయాలతో ఒక సంకలనం తీసుకురావాలనే ప్రతిపాదన మిత్రులు ముత్యాల శ్రీనివాసరావుగారు చాలాకాలం నుండి చేస్తున్నారు. అందులో భాగంగా నాతో చర్చించి మిత్రాగారితో సాన్నిహిత్యం కలిగిన కొద్ది మందికి ఆ మేరకు మెసేజుల రూపంలో ఈసరికే సమాచారం పంపాం. అనేక ప్రతికూల ప్రజావ్యతిరేక శక్తులు కొత్తమొహాలతో విజృంభిస్తున్న ఈ రోజు ఉన్న సంక్షోభ సమయంలో సమసమాజ నిర్మాణం కోసం, సమతా భావన కోసం అహర్నిశలు శ్రమించిన డా. మిత్రా వంటి ప్రజాపక్ష మేధావిని గురించి భావితరాలకు తెలియజేయడం మనందరి కనీస బాధ్యత !

అందులో భాగంగా సంక్షిప్తంగానే ఐనా విభిన్నంగా, కొత్త పాత విషయాలు, ముఖ్యంగా డా. గురుకుల మిత్రా గారి వ్యక్తిత్వం, తెలుగు సామాజికోద్యమ పరిణామంలో ఆయన స్థానం తదితర అంశాల్ని తదుముతూ వచ్చిన కొన్ని వ్యాసాల్నిలా ఒక్కదగ్గరికి చేర్చాం. నిజానికి డా. మిత్రా గారి కోసం కాక పోయినా, ప్రత్యామ్నాయ ప్రజాతంత్ర భావజానికి ఈ పని ఎంతో అవసరం కావున ఇప్పటికే చేసి ఉండాల్సింది. ఐనప్పటికీ ఆలస్యానికి చింతిస్తూ, వివిధ రంగాల్లో ఉన్న భావోద్యమ మిత్రుల అనుభవాలు, గడిచిన జ్ఞాపకాలని నెమరేసుకుని రాసిన పాత కొత్త వ్యాసాలకు ఇలా వేదిక కల్పించడం జరుగుతోంది. పునశ్చరణ దోషాలు, అక్షర, వాక్య సమన్వయ లోపాలకు పూర్తి బాధ్యత నాదే.

మిత్రులు, పెద్దలు కీ.శే. భూపతి నారాయణ మూర్తిగారితో జరిపిన చర్చలు, ఆయన రచనల ద్వారా తెలుగు జాతి విముక్తి పథానికి గానూ ఒక తరంలో జరిగిన నిరంతర కృషి వ్యక్తిగతంగా తెలిసి ఆశ్చర్యపోయిన నేను తర్వాత కాలంలో డా. మిత్రా గారి గురించిన

అధ్యయనం చేయాల్సి ఉండింది. కానీ, అనేక నెరవేరని కోరికలలానే అది కూడా మనసులో మిగిలిపోయింది. ఏవో చిన్నా చితకా రచనలే కానీ మిత్రా గారి సమగ్ర సాహిత్యం నేను చదవలేదు. ఆయన అభిమానులు, సన్నిహితులు వూనుకుని అలాంటి ప్రయత్నం చేస్తే ప్రత్యామ్నాయ ప్రజాతంత్రోద్యమాలకి ఎంతో మేలు చేసిన వారవుతారని నా అభిప్రాయం.

అప్పట్లో హైదరాబాద్‌లో జరిగిన డా. గురుకుల మిత్ర సంస్మరణ సమావేశంలో పాల్గొన్న వక్తల ప్రసంగాలు అంతర్జాలంలో యూట్యూబ్ లో అందుబాటులో ఉన్నాయి. కె.జి. కన్నబిరాన్, నగ్నముని, మార్పు బాలకృష్ణమ్మ, భూపతి నారాయణమూర్తి, జయకుమార్, అంబటి నరసింహారావు వంటి ఎందరో పాల్గొన్నారు. ఆసక్తి కలిగినవారు చూడవచ్చు. ఆయా ఉపన్యాసాలకు రాత రూపం కల్పించాల్సి ఉన్నది. అలాగే ఏరిన డా. మిత్ర గారి రచనలను పునర్ముద్రించాలనే ఆలోచన కూడా చాలా కాలంగా ఉంది. భవిష్యత్తులో ఆ కార్యక్రమం కూడా రూపుదాలుస్తుందని ఆశ. అందుకు పురిగొలిపే వునాది ఈ వుస్తకం కావాలి.

వ్యక్తిగత ఇష్టాయిష్టాల్ని, భిన్నాభిప్రాయాలనీ పక్కనపెట్టి మరుగున పడిన ఒక మహా నేత మహోద్యమ స్ఫూర్తిని భావితరాల కోసం పొందుపర్చడమే లక్ష్యంగా అనుభూతులనీ, ఆలోచనల్నీ అక్షరాల రూపంలో పెట్టిన అతి చిన్న ప్రయత్నం ఈ సంకలనం. డా. గురుకుల మిత్రా స్మారక వేదిక తరపునుండి మేమిచ్చిన పిలుపుకి స్పందించి వ్యాసాలు రాసి పంపిన అందరకీ పేరుపేరునా ధన్యవాదాలు. అనివార్య కారణాల వల్ల కుటుంబ సభ్యుల నుండి, అలాగే ఇంకా కొద్ది మంది సామాజిక ఆలోచనాపరుల నుండి అనుకున్న విధంగా వ్యాసాలు రాలేదు.

అయినప్పటికీ ఇప్పటికీ ప్రయత్నాన్నిలా మీ ముందు ఉంచుతూ భవిష్యత్తులో డా. మిత్రా గారి కృషి కోసం మరిన్ని మహోన్నత యత్నాలు జరగాలని మనస్ఫూర్తిగా

ఆశిస్తూ ఇక్కడికిలా ఆపుతున్నాను. విమర్శలకు ఆహ్వానం.

- గౌరవ్

పిఠాపురం

విషయసూచిక

	సంపాదకుడి మాట -గౌరవ్	4
1.	గురుకుల మిత్రాతో నా ఆత్మీయానుబంధం -డా॥ కుమార్ గౌడ్	7
2.	డా॥ మిత్రాతో మిత్రత్వం మహోద్యమానికి మార్గం -ఇరగబోయిన శ్రీనివాసరావు	09
3.	సామాజిక ఉద్యమాల సైంటిస్టు డా॥ గురుకుల మిత్ర -ముత్యాల శ్రీనివాసరావు	13
4.	తెలుగుజాతి విముక్తికై ఉద్యమించిన డా. గురుకుల మిత్ర -కీ.శే. భూపతి నారాయణమూర్తి	16
5.	గురుకుల మిత్రాగారితో నా ప్రయాణం -డా. యమలా సుదర్శన్	19
6.	సామాజిక శాస్త్రవేత్త ఆధునిక ఆక్యుపంక్షన్ వైద్యులు -నవ్య జ్యోత్స్న	25
7.	డా॥ గురుకుల మిత్రుడా జోహార్! -యస్. హజరత్ అలీ	28
8.	మిత్రాగారితో నేను -డా. ఎస్. గమనం	31
9.	పీడిత ప్రజల హక్కుల కోసం తపన పడిన మానవతామూర్తి -డా. ఎమ్. గోవిందరాజులు	34
10.	నిరంతర సామాజిక ప్రయోగశీలి -అనిశెట్టి శాయికుమార్	36
11.	డా॥ మిత్రా గురించి నా జ్ఞాపకాలు! -రావి సుబ్బారావు	45
12.	చిరస్మరణీయుడు, అందరివాడు డా॥ గురుకులమిత్రుడు -నేత్రన్ దుర్గేష్ పప్పుల	47
13.	డా॥ గురుకుల మిత్రాతో నా అనుబంధం -గంటా సరేంద్రరావు	50
14.	డా॥ గురుకుల మిత్రా ఆధునిక ప్రజాస్వామ్య శ్రామిక యోధుడు -జి. నరసింహమూర్తి	52
15.	మహా మనిషి మిత్రా -డా. కత్తి పద్మారావు	55
16.	చరిత్ర నిర్మాతగా డా. గురుకుల మిత్రా -నగ్నముని	56
17.	సామాజిక చింతనాశీలి డా. గురుకుల మిత్రా -గౌరవ్	58
18.	ఆత్మగౌరవం అంటే ఇదిగో ఇది! -గౌరవ్ ముగింపు	61 64

డా॥ కుమార్ గౌడ్

సామాజిక ఆలోచనాపరులు, తెల్లాపూర్,
సెల్: 9440686102

1. డా॥ గురుకుల మిత్రాతో ఆత్మీయానుబంధం

|

డా॥ గురుకుల మిత్రగారితో నాకున్న పరిచయం 1975 సంవత్సరం నుండి మొదలయింది. తరువాత కాలంలో అనుబంధంగా మారింది. BHEL ఉద్యోగి అయిన నా స్నేహితుడు సంఘమిత్ర ద్వారా, ఆక్యుపంక్చర్ వైద్యవిధానము మరియు గురుకుల మిత్ర గురించి వినినప్పుడు, నాకెంతగానో కూతూహలం కలిగింది. పరిచయం చేసుకున్న కొంత కాలానికి మా మధ్య అనుబంధం వేళ్ళూనుకుంది. కార్యోన్ముఖులమై తరచూ లింగంపల్లిలో కలుసుకోవడం, అక్కడే ఒక ఆక్యుపంక్చర్ ట్రైనింగ్ సెంటర్ని ప్రారంభించడం వెంటవెంటనే జరిగిపోయాయి. నాతోపాటు నా నివాసస్థలమైన తెల్లాపూర్ గ్రామములోని నా మిత్రులు మాతో జత కలసి ఆక్యుపంక్చర్ వైద్యవిధానానికి తోడ్పాటు నందిస్తూ వున్న క్రమంలో మా ఆలోచనల ఏకీభావం, వామపక్ష రాజకీయాల వైపుగా మరలి మరోకోణంలో మమ్ములను మేము ఆవిష్కరించుకొనే జీవిత గమనాన్ని నేర్పింది. నవభారత్ యూత్ అసోసియేషన్ పేరుతో సామాజిక కార్యక్రమాలు, క్రియాశీలకంగా చేయ మొదలుపెట్టి, నిర్మాణాత్మకమైన పాత్ర పోషిస్తూ వుండే వాళ్ళం.

డా గురుకుల మిత్రగారు సమసంఘం స్థాపించి, ఆ సంఘం పేర ఆర్.సి.పురం, లింగంపల్లి, చందానగర్, తెల్లాపూర్, అమీన్‌పూర్ గ్రామాలలో సామాజిక కార్యక్రమాలు, రాజకీయ పరిస్థితులు, కుల వివక్షత, బడుగు బలహీన వర్గాల రాజ్యాధికారం గురించి ప్రజలలో చైతన్యపరచడం మొదలయింది. ఎన్నో ప్రాంతాల నుండివచ్చిన వారు మిత్రగారితో పరిచయం అనంతరం శిష్యులుగా మారిపోయేవారు. ఆయన ఈ పరిణామంలో సామాజిక అవగాహన ఇతరులలో పెంపొందించేందుకై రాజకీయాల తరగతులు నిర్వహించి, వారిలో నూతన ఉత్సాహాన్ని కార్యదీక్షా దక్షతను రేకెత్తించేవారు. ఇలా ఒక సంవత్సరం గడిచిన తరువాత డా॥ మిత్రగారికి చైనాలోని డా॥ కొల్టీన్ కమిటీ పేరుతో చైనాలో ఆక్యుపంక్చర్ వైద్యవిధానము పరిశీలనకు గాను ఆహ్వానం అందింది. ఆయన 1978 లో చైనా వెళ్ళి 3 నెలల తరువాత తనకు ఇద్దరు సహాయకులు కావాలని వారికి చెప్పడం, తద్వారా నేను, నా మిత్రుడు సుబ్బారావుకు అవకాశం లభించి, చైనాలో 3 నెలలు, ఆక్యుపంక్చర్ వైద్యవిధానము

అధ్యయనం చేయడానికి మార్గం ఏర్పడింది. తరువాతి కాలంలో ఈ ఆక్యుపంక్చర్ వైద్యవిధానము గురించి అవగాహన తరగతులు విజయవాడ, గుంటూరు, ఒంగోలు, దాచేపల్లి, తమిళనాడు, చిత్తూరు, ఖమ్మం ట్రైబల్ ఏరియాలలో విస్తృతంగా నిర్వహించాము.

నా జీవిత ప్రస్థానంలో అత్యంత ప్రధానమైన ఘట్టం. నా వివాహము. నా జీవిత భాగస్వామి ఎంపికలో కూడా దా॥ మిత్ర గారిది నా తండ్రి లాంటి వాత్సల్యం. కనుకనే కులాంతర వివాహానికి నన్ను ప్రేరేపించి ముందడుగు వేసేలా నన్ను సమాజానికి ఆదర్శంగా నిలబెట్టారు. తన స్నేహితుడైన సాయికుమార్ మరదలు పార్వతిని నా అర్థాంగిగా ఎన్నిక చేయడం, ఆయన నాకు ప్రసాదించిన వరం.

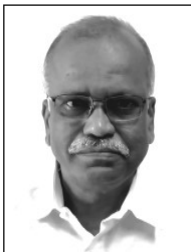
ఇక సామాజిక కోణంలో నా జీవితాన్ని నేను విశ్లేషించుకుంటే, సమాజంలో వున్న ఆర్థిక అసమానతలు, కులవ్యవస్థ నిర్మూలించే దిశగా కమ్యూనిష్టు పార్టీలు భారతదేశంలో విఫలం అయ్యాయని నాకు అనిపించేది. ఆ విశ్లేషణ, తార్కికత నాకు దా॥ గురుకుల మిత్ర గారి సహచర్యంలో అభించింది. ఆయన రచనలు బోధనలు నా అవగాహనా శక్తికి బలం చేకూర్చాయి. కులం, వర్గం, జాతులు, వునాదులుగా సాగిన రాజకీయాలు, ప్రత్యామ్నాయ పోరాట దిశగా, బలహీన వర్గాలకు రాజ్యాధికారం ద్వారానే పెనుమార్పు సమాజంలో సంభవం అని నమ్మి, దానికోసం నడుము కట్టిన మేధావి దా॥ గురుకుల మిత్ర అనడానికి నేను సజీవసాక్షిని.

అదే ఆలోచనా విధానాలు మూలాలుగా కల్గిన నేను, ఆయన పట్ల, ఆయన విధానాల పట్ల ఆకర్షితుడినై ఆయన్ను వెంబడించే వ్యక్తిగా సన్నిహిత సంబంధాలు కల్గి ఉండడానికి దోహదం చేసిన అంశాలుగా నేను సగర్వంగా చెప్పగలను. ఆ ఫలాలను నేను తెల్లాపూర్ గ్రామ పంచాయితీ సర్పంచ్ గా 1981 సంవత్సరం ఎన్నిక కాబడి, నిర్విఘ్నంగా 25 సంవత్సరాల పాటు అందుకోవడం అపూర్వ విజయం. ఇందుకు నేనే నిదర్శనం.

చివరిగా తెలుగునాట, 5 దశాబ్దాల కాలం పాటు ప్రతి కమ్యూనిష్టు, హేతువాద, భౌతిక అభ్యుదయ విప్లవవాదుల జనజీవనంలో మమేకమై, అనేక ఒడిదుడుకులతో జీవితం కొనసాగించిన దా॥ గురుకుల మిత్ర గారు తన జ్ఞాపకాలనీ, ఆశల్మీ, ఆశయాలను మనందరి ముందు వుంచి 2007 ఏప్రిల్ 13న భౌతిక ప్రపంచాన్ని వదలి వెళ్ళారు. తాను బోధించిన సైద్ధాంతిక చర్చ ఈ రోజుకీ, నేటి పరిస్థితులకు అత్యంత ఆమోదయోగ్యం, ఆచరణీయం.

నా మటుకు నాకు దా॥ గురుకుల మిత్ర ఆదర్శనీయుడు మరియు అనుసరణీయుడు.

మా అనుబంధం విడదీయలేనిది, మా జీవిత గమనం సమాజం విస్మరించలేనిది.

ఇరగబోయిన శ్రీనివాసరావు

తెలుగుజాతి విముక్తికోసం / తెలుగు మహాసభ, నెల్లూరు,
సెల్: 9885307263

2. డా॥ మిత్రాతో మిత్రత్వం మహోద్యమానికి మార్గం

|

తెలుగునాట విప్లవోద్యమంలో చురుగ్గా పాల్గొంటున్న సమయంలో 1980 లలో చారిత్రాత్మకమైన సంఘటన : తెలుగుజాతి విముక్తి సంఘం ఏర్పాటు.

పూర్వ పరిస్థితి :

1968 నుండి 1982 వరకు విప్లవ గ్రూపుల ఆధ్వర్యంలో విప్లవ ఉద్యమాలు - పోరాటాల్లో పాల్గొనడం - అనేక వైఫల్యాలు చవిచూడటం జరిగింది. ఈ అన్ని అంశాల మీద అనేకమంది మేధావులు, ఉద్యమకారులతో 1982-83 సంవత్సరాల మధ్య సుదీర్ఘమైన సంభాషణలు, చర్చలు చేస్తున్న సందర్భంలో 1983 డిసెంబర్ నెలలో హైదరాబాద్ లో డా॥ గురుకుల మిత్రా గారితో పరిచయం - చర్చలు జరపడమైనది. ఆయన అప్పటికే “సమసంగం” అనే ఒక సంస్థను ఏర్పరచి అనేక సామాజిక, వైద్య కార్యక్రమాలు కొనసాగించేవారు.

1983 డిసెంబర్ లో జరిగిన “సమసంగం” 3 రోజుల పాటు లింగంపల్లి (BHEL) హైదరాబాద్ లో జరిగిన చర్చలు - చివరి రోజున ఒక ముఖ్యమైన మలుపు తిరిగాయి. ఏమనగా భారతదేశం ఒకదేశం కాదని, బహుజాతుల బందిఖానా అని, భారత ఉపఖండమని.

భారత ఉపఖండంలో జరుగుతున్న జాతుల విముక్తి ఉద్యమాలను, వివిధ జాతులను అన్నిరకాలుగా దోపిడీ, పీడనలకు గురిచేస్తున్న టాటా, బిర్లా, అంబానీ, ఆదాని, గుజరాతీ గుత్త పెట్టుబడిదార్ల దోపిడీ దమననీతి గురించి, నయాధిల్లీ సామ్రాజ్యవాద దోపిడీ గురించి సవివరంగా చర్చలు జరిగినాయి. తెలుగుజాతిని ఆర్థిక, రాజకీయ, సాంస్కృతిక రంగాలలో ఎలా వివక్షతకు గురిచేస్తున్నాయో సవివరంగా చర్చ జరిగింది. సర్వ స్వతంత్ర్య తెలుగు రాజ్యస్థాపన, తెలుగు ప్రజా రిపబ్లిక్ కోసం పోరాట అవసరం, ఆవశ్యకతల గురించి డా॥ మిత్రా గారు చాలా స్పష్టమైన అవగాహన కల్పించారు.

1984 జనవరి 1వ తారీఖున నెల్లూరులో తెలుగుజాతి విముక్తికై స్వాతంత్ర్యపోరాట నినాదంతో “తెలుగుజాతి విముక్తి సంఘం” ఏర్పాటు - ప్రకటన జరుగుతుందని

తీర్మానించడమైనది.

ఆ పిలుపు మేరకు నెల్లూరు జిల్లాలో అప్పటి జాతుల స్వయం నిర్ణయాధికారం, తెలుగుజాతి స్వేచ్ఛా , స్వాతంత్ర్యాలకై అంకితభావంతో పనిచేస్తున్న పలువురి మిత్రుల, ఉద్యమకారుల చొరవతో, సహకారంతో నెల్లూరు నడిబొడ్డున ఆంధ్రమహాసభ మందిరంలో - ఒకరోజు మహాసభ , సాయంత్రం పురవీధులగుండా తెలుగు స్వాతంత్ర్య నినాదాలతో ఉమ్మడి రాష్ట్ర వ్యాపితంగా వచ్చిన మిత్రులతో భారీ ర్యాలీ, నెల్లూరు కో-ఆపరేటివ్ బ్యాంక్ ఆవరణలో బహిరంగసభ దిగ్విజయంగా జరిగాయి.

డా॥ గురుకుల మిత్రా జాతీయ అధ్యక్షులుగా, భూపతి నారాయణ మూర్తిగారు జాతీయ ఉపాధ్యక్షులుగా, నేను (ఇరగబోయిన శ్రీనివాసరావు) జాతీయ ప్రధాన కార్యదర్శిగా వివిధ జిల్లాల ప్రతినిధులు కార్యవర్గ సభ్యులుగా 29 మందితో ఏర్పాటు గావించబడింది.

1984 జనవరి నుండి మిత్రా గారి స్నేహం, మార్గదర్శకాలతో ఆంధ్ర, తెలంగాణా, రాయలసీమ జిల్లాలు అన్నింటిలోను సభలు, సమావేశాలు, చర్చలు విస్తృతంగా జరిగాయి. ఆయన మేధస్సుకు తోడు సహ ఉద్యమకారులు అయిన కోవెన - కోసూరు వెంకట నర్సింహం గారు అనిశెట్టి సాయికుమార్, కుమార్ గౌడ్, డా॥ జయకుమార్, అంబటి నర్సింహారావు, ముత్యాల శ్రీనివాసరావు, పల్లపోలు సాంబయ్య, డా॥ తులసి సోమేశ్వరరావు, డా॥ యమల సుదర్శనం, డా॥ సాయినాథ్, డా॥ ఏనుగు నర్సింహారెడ్డి లాంటి వందలాది కార్యకర్తలు, సహచరులతో “తెలుగు జాతి విముక్తి” నినాదంతో ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో ఒక దశాబ్దం పాటు పెద్ద ప్రచార ఉద్యమ ప్రభంజనం జరిగింది.

నిర్బంధాలు :

1984 ఫిబ్రవరిలో చిత్తూరు జిల్లా, శ్రీ కాళహస్తిలో జరిగిన బహిరంగసభ ఉపన్యాసాన్ని ఆరోపణగా - 2 సంవత్సరాల తర్వాత ప్రధాన వక్తలమైన నేను, డా॥ మిత్రా, యమల సుదర్శనం మీద కాళహస్తి కుట్రకేసు బనాయించి 1992 వరకు విచారణ జరిపారు, చివరకు కేసు కొట్టివేశారు.

ఈ కేసులో మిత్రా గారి ఆధ్వర్యంలో మేము కేసును స్వయంగా వాదించుకొనడం ద్వారా రాష్ట్రాలకి స్వయం నిర్ణయాధికార అవశ్యకతను ముందుకు తేవడం జరిగింది.

1990లో తమిళనాడు తంజావూరులో జరిగిన శ్రీలంక తమిళుల మీద మారణకాండ అంశం మీద సదస్సుకు తెలుగు ప్రతినిధులుగా హాజరైన మిత్ర గారు నేను (శ్రీనివాసరావు) అరెస్టు గావడం జరిగింది. ప్రముఖ తమిళ జాతీయ ఉద్యమనాయకుడు మధురై మాజీ ఎం.ఎల్.ఏ. శ్రీ నెడుమారన్ గారిని ఆయన ఉద్యమ సహచరులు 70 మందితో పాటుగా “తిరుచిరాపల్లి” సెంట్రల్ జైలు యందు 1 నెల రోజుల పాటు రాజకీయ ఖైదీలుగా నిర్బంధించడం జరిగింది.

10 | డా. గురుకుల మిత్రా

చిత్తూరు జిల్లా పీఠేరులో కూడా సభ - సమావేశాలు విచ్చిన్నం చేసి నిర్బంధాన్ని విధించారు.

జాతులు - భాష, కుల సమస్య - మహిళా సమస్యల మీద డా॥ మిత్రా గారు విశేషమైన శాస్త్రీయ అవగాహన కల్పించేవారు.

ఆయన సలహా - సూచనలు మేరకు జనజీవన పాలనా బోధన రంగాలలో ప్రజల తెలుగుభాషా అమలుకై “తెలుగు మహాసభ” ను ఏర్పరచడం జరిగింది. తెలుగు మహాసభ పేరిట విస్తృతమైన ప్రజా ఉద్యమం - ప్రచారం ఉద్వేగితమైన జరిగింది. అప్పటి ముఖ్యమంత్రి ఎన్.టి. రామారావు గారు స్పందించి - ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు, జన జీవన, పాలనా, బోధన కార్యక్రమాలన్ని తెలుగులోనే జరగాలని ఉత్తర్వులు జారీ చేశారు. ఆ మేరకు అధికార భాషా సంఘం చైర్మన్ - అధ్యక్షులు ఆచార్య నండూరి కృష్ణమాచార్యులు, డా॥ కుసుమ కుమారి గారు వగైరాలు స్పందించి, హైదరాబాద్, బాపట్ల, నెల్లూరు, విజయవాడ, పాలకొల్లు, గుంటూరు, పల్నాడు, తెలంగాణ, రాయలసీమ పలుచోట్ల తెలుగు భాషా ప్రియులు, సాహితీవేత్తలు - ప్రజాస్వామ్యవాదులతో కలిసి సదస్సులు నిర్వహించడం జరిగింది.

డా॥ మిత్రా గారి ఆధ్వర్యంలో భరతఖండంలోని వివిధ జాతుల ప్రతినిధులు, తమిళనాడు, అస్సాం, పంజాబీ, బెంగాలీ, కర్ణాటక, కేరళ, మహారాష్ట్ర, ఒరిస్సా, కాశ్మీర్ ప్రాంతాల నుండి హాజరయినారు.

కేంద్ర - రాష్ట్ర సంబంధాలు ఎలా వుండాలి, రాష్ట్రాలకు ఎక్కువ అధికారాలు కావాలి, అనే నినాదం ప్రముఖంగా ముందుకు రావడం, జస్టిస్ సర్కారియా అధ్యక్షతన వున్న “సర్కారియా కమిషన్”తో సంప్రదింపులు జరిగాయి. అదే విధంగా రాజకీయంగా తేదేపా అధినేత ఎన్.టి.రామారావు గారితో వివిధ విషయ గ్రూపుల నాయకులతో జాతుల స్వయం నిర్ణయాధికారం, కేంద్ర - రాష్ట్ర సంబంధాలు అనేక విషయాల మీద అనేక సంప్రదింపులు జరుగుతూ వచ్చాయి.

జాతుల స్వయం నిర్ణయాధికారం - కులాల (అణగారిన) ఆత్మగౌరవం అన్ని అంశాలు ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో చర్చకు తెచ్చిన మేధావి డా॥ మిత్రా గారు. కావునాడు ఆవిర్భావానికి ఆద్యుడు కూడా, కుల గణన అన్న అంశం ఆనాడే తెరమీదకు తెచ్చిన బహుముఖ ప్రజ్ఞాశాలి.

ఆయన సాహచర్యంలో - నాయకత్వంలో అనేక విశిష్టమైన అంశాల మీద చరిత్ర, ఆర్థిక, రాజకీయ, సాంస్కృతిక అంశాలపై హేతువాద కోణంలో మా అందరికీ ఎంతో స్ఫూరిదాయకంగా అవగాహన కల్పించేవారు.

ఆయన ఓపిక, పట్టుదల, హేతువాద దృక్పథంగా అనేక విషయాలను సాహసోపేతంగా అవగాహన కల్పించి ఉత్తేజ పరిచేవారు. మిత్రా గారి ప్రేరణ వలన విప్లవ గ్రూపులలో కూడా గణనీయమైన మార్పు వచ్చి జాతుల సమస్య, కుల సమస్య, భాషా సమస్యలను అతి ముఖ్యమైన అంశాలుగా తీసుకున్నారు.

తెజావినం, తెలుగు మహాసభ ప్రభావంతో పొరుగు రాష్ట్రాలు, తెలుగు ప్రాంతాలు కూడా ఉత్సాహంగా కదిలాయి. తమిళనాడు ధర్మపురి జిల్లా, కర్ణాటక కోలారు జిల్లా, ఒరిస్సా బరంపురం జిల్లాల్లో జాతుల - భాషా స్వయం ప్రతిపత్తి మీద సదస్సులు ఆ ప్రాంత ప్రజలు నిర్వహించారు.

డా॥ మిత్రా స్ఫూర్తి, ప్రేరణతో కోవెన గారు, భూపతి నారాయణ మూర్తిగారు అనేక వినూత్నమైన రచనలు “జాతులు - కులం - భాషా” అంశాల మీద చేయగలిగారు. తెలుగునాట తెలుగుజాతి విముక్తికై ఒక ప్రభంజనంలాగా భూపతి నారాయణ మూర్తిగారు, కోవెన, శ్రీనివాసరావు, ముత్యాల శ్రీనివాసరావు, పత్తివాటి మల్లేశ్వరరావు, మోహన్ రెడ్డి, కుమార్ గౌడ్ గారు, సుదర్శన్ గారు, గడ్డం రుక్మిణి గారు ఇంకా అనేక వందలాది మంది ఉద్యమ సహచరులు - అందరికీ వందనాలు, అమరజీవులైన అందరికీ నివాళులు.

ఈ రోజున కోర్టులలో ప్రజల భాష తెలుగులో వాద ప్రతివాదనలు వింటూ తీర్పులు వస్తుంటే డా॥ గురుకుల మిత్రా గారు గుర్తుకు వస్తున్నారు.

డా॥ గురుకుల మిత్రా అందించిన మహాస్ఫూర్తి, ఉత్సాహాలతో సమాజంలో జీవిస్తున్నాము. నడుస్తున్నాము. జాతుల విముక్తి, కులాల సాధికారత, భాషా అమలు అంశాలపై నిర్విరామంగా ఉద్యమిస్తున్నాము.

ముత్యాల శ్రీనివాసరావు

మానవహక్కుల ఉద్యమకారుడు, మలికిపురం

డా. బి.ఆర్. అంబేద్కర్ కోనసీమ జిల్లా

సెల్: 9553200201

3. సామాజిక ఉద్యమాల సైంటిస్టు

డా. గురుకులమిత్రా

|

తెలుగునాట ఎందరో వైద్యులు సుఖవంతమైన జీవితాన్ని వదిలి విప్లవోద్యమాల్లో ప్రాణాలు అర్పించారు. వారిలో అటు వైద్యరంగంలోనే కాకుండా ఇటు రాజకీయ రంగంలో కూడా అసమాన కృషి చేసినవాడు డాక్టర్ గురుకుల మిత్రా. ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్ రాజకీయాల్లో ప్రముఖ పాత్ర పోషించిన వ్యక్తి.. మిత్రా గారు అనేక రంగాలలో ప్రావీణ్యం కలిగిన వ్యక్తి. ఉమ్మడి కమ్యూనిస్టు పార్టీల విద్యార్థి సంఘం 'స్టూడెంట్స్ ఫెడరేషన్'లో వుంటూ విద్యార్థి దశనుంచే అనేక పోరాటాలు చేసిన వ్యక్తి. తెలంగాణ సాయుధపోరాటంలో చిచ్చరపిడుగుగా పిలిచేవారు. పార్టీ ఆదేశం మేరకు కలకత్తాలో వైద్యం అభ్యసించాడు. చైనా దేశం వెళ్లి అక్కడ ఆధునిక ఆక్యుపంచర్ వైద్య విధానం నేర్చుకొని, భారతదేశంలో, ముఖ్యంగా ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్లో అనేక చోట్ల ఉచిత ఆక్యుపంచర్ శిబిరాలు నడిపేడు. ఈ శిబిరాల్లో వైద్యం కోసం వేలాదిగా తరలివచ్చే వారికోసం ఆర్టీసీ ప్రత్యేక బస్సులు నడిపిన సందర్భాలున్నాయి. తర్వాతికాలంలో దేశంలోనే తొలిసారిగా, వైద్య విధానం కేంద్రం కాకుండా, రోగి కేంద్రంగా ఉండే, అన్ని వైద్య విధానాలనూ సమీకృతం చేసి, 'ట్రస్ట్ ఫర్ ఇంటిగ్రేటెడ్ మెడిసిన్' స్థాపించి, పరిశోధనలు మొదలుపెట్టేడు, ఇందులో సీసీఎంబీ సంచాలకులు డా. భార్గవ, భారత ప్రభుత్వ శాస్త్రసాంకేతిక సలహాదారు డా. అరుణాచలం వంటివారిని ఎందరినో భాగస్వాముల్ని చేశాడు.

ఉమ్మడి కమ్యూనిస్టు పార్టీ సిపిఐ, సిపిఎం నుండి ఎంఎల్ రాజకీయాలు, సమ సంఘం, తెలుగుజాతి విముక్తి సంఘం, తెలుగుస్తాన్ పార్టీ, బలహీన వర్గాల సమాఖ్య, బలహీన వర్గాల పార్టీలను ఏర్పాటు చేసి, ప్రజాధికారం, తెలుగుజాతి, తెలుగుస్థాన్, ఫ్రీనేషన్స్ వంటి పత్రికలు నడుపుతూ తెలుగునాట విస్తృత ప్రచారం చేసేడు. జాతుల సమస్య, కులసమస్య, భాషా సమస్యలపై తెలుగు నాట తొలికేక వేయడమే కాదు, "బలహీన వర్గాలకు రాజ్యాధికారం - సోషలిజానికి మొదటి మెట్టు" అంటూ సిద్ధాంత పరమైన వుస్తకం రాసి, విస్తృత ప్రచారం చేయడంతోబాటు అనేక సభలు, సమావేశాలు, సదస్సులు నిర్వహించారు.

కేజీ సత్యమూర్తి, కత్తి పద్మారావు, మిత్రగారు ఇతర మిత్రులతో కలిసి గుంటూరులో కూర్చుని “సామాజిక విప్లవ సమాఖ్య” ఏర్పాటుచేసి రాష్ట్రవ్యాప్తంగా పర్యటించి సభలు, సమావేశాలు, సదస్సులు నిర్వహించారు. తరువాత ఈయన చూపిన మార్గంలో, ఉసా, మారోజు వీరన్న, బిఎస్ రాములు వంటివారు విప్లవ రాజకీయాలనుంచీ బయటకు వచ్చి, మిత్రా గారి మార్గంలో కులసంఘాల్ని నిర్మించారు. మిత్రా ఏనాడూ మూసవద్దతిలో పోలేదు. నిరంతర ప్రయోగశీలిగా, ఎవరేమనుకుంటారనే జంకు లేకుండా, మారుతున్న కాలానికి అనుగుణంగా, పరిస్థితులను బట్టి మార్పులు చేసుకుంటూ ఉద్యమాల్ని నడిపించిన వ్యక్తి.

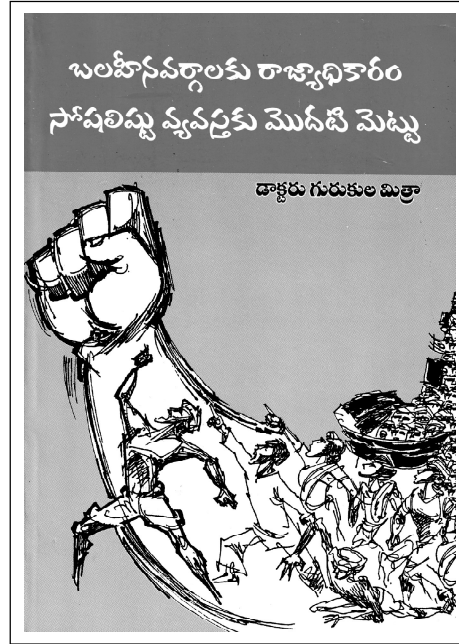
కులసమస్య గురించి విస్తృతంగా అధ్యయనం చేసి, కులపరంగా విస్తృత జనాభాను ఉద్యమాల్లోకి దించాలనుకున్నాడు. అందుకై కాపు మహాసభ ఏర్పాటు చేసి, కాపులను బీసీల్లో చేర్చాలని ఉమ్మడి రాష్ట్రవ్యాప్తంగా అనేక సభలు, సమావేశాలు ఏర్పాటు చేశాడు. పుట్టుస్వామి కమిషన్ వెంటపడి ‘తెలగ మహాసభ’ తరపున వివిధ జిల్లాల నుండి వినతి పత్రాలు అందించడంలో ప్రముఖ పాత్ర పోషించారు. తెలుగు నాట అత్యధిక జనాభాతో, తెలగ, బలిజ, కాపు, మున్నూరు కాపు, తూర్పుకాపు, ఎల్లాపి, హాజరీ, ఒంటరివంటి అనేక పేర్లతో ఒక కులసమాఖ్యగా ఉన్న తెలగ ఉపకులాలన్నీ ఏకమై, రాజకీయాల్లో “చోదక శక్తి”గా వుండి, బడుగు బలహీన వర్గాలకు పెద్దన్నపాత్ర పోషించాలని ఆయన ఏనాడో చెప్పారు. అది ఈరోజు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాజకీయాల్లో రుజువైంది. భాషా సమస్యపై రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా సభలు, సమావేశాలు ఏర్పాటు చేశారు. వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య, ఆనాటి తెలుగు భాషా సంఘం అధ్యక్షుడు నండూరి కృష్ణమాచార్యులు, విప్లవకవి నగ్నముని వంటివారెందరో ఈ సభల్లో పాల్గొన్నారు. హేతువాద, నాస్తిక ఉద్యమాల్లో సైతం తనముద్ర వేశాడు. ప్రముఖ రచయిత్రి రంగనాయకమ్మ, మిత్రాను ‘నీడతో యుద్ధం’ అనే పుస్తకంలో విమర్శించింది. భావజాలాన్ని కేవలం దేవుడు, దేయాల ఆలోచనలకు పరిమితం కాకుండా, హేతువాదాన్ని రాజకీయంతో ముడిపెట్టి మాట్లాడి, ప్రచారం చేసిన వ్యక్తి డా.మిత్రా. సత్య సాయిబాబా బండారాన్ని బయట పెట్టడానికి తన వద్ద శిష్యుడిగా మూడు మాసాలు ఉండి, సత్య సాయిబాబా మోసాలు, జిమ్మిక్కులపై ఒక పుస్తకమే రాశారు.

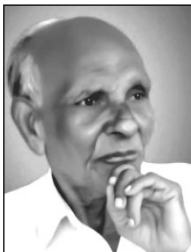
జాతులకు స్వయం నిర్ణయాధికారం కావాలంటూ ఈశాన్య రాష్ట్రాల ప్రతినిధులు, పంజాబ్ రాష్ట్ర నాయకులతో హైదరాబాదులో సమావేశాలు ఏర్పాటు చేశాడు. కాశ్మీర్ కు ఉన్న 370 ఆర్టికల్ ప్రతి రాష్ట్రానికి ఉండాలని తొలిసారి గళమెత్తేడు. ఇలా చెప్పడానికి ఎంతో ధైర్యం, సాహసం ఉండాలి. తమిళనాడులో జాతుల సమస్యపై తమిళ్ దేశీయ ఇయక్కం నాయకుడు నెడుమారన్ పిలుపుమేరకు వెళితే, ప్రభుత్వం మిత్రాను అరెస్టుచేసి, ఒక సంవత్సరం పాటు తమిళనాడులో అడుగుపెట్టకూడదని నిషేధం విధించారు. అలాగే శ్రీకాళహస్తిలో జాతుల సమస్యపై సభ పెడితే జాతి విద్వేష చట్టం కింద మిత్రా మీద, ఇరగబోయిన శ్రీనివాసరావు, యమలాసుదర్శన్ ల మీద కేసులు పెట్టి వేధించారు. ఈయన ఉద్యమాలలో, భూపతి నారాయణమూర్తి, అంబటి నరసింహారావు, నగ్నముని, పామయ్యగారి

కుమార్, గూడూరు కోవెన, జాన నాగేశ్వరరావు, గమనం, డా. జయకుమార్, ఆకురాతి మురళీకృష్ణ, గంజి సత్తన్న, శాయి కుమార్, ఎర్రన్న వంటి వారెందరో సహచరులుగా పనిచేశారు.

డాక్టర్ గురుకుల మిత్రా గారు 13.04.2007న కన్ను మూశారు. ఆయన సంస్మరణ సభలో పౌరహక్కుల ఉద్యమం నాయకుడు కన్నబిరాన్, మార్పు బాలకృష్ణమ్మ, నగ్నముని, జ్వాలాముఖి, శ్రీకాంత్, వంటివారెందరో పాల్గొని నివాళులర్పించారు. ఆయన చనిపోయి ఇప్పటికీ 18 సంవత్సరాలు అయ్యింది. ఆయన అభిప్రాయాలతో చాలామందికి ఏకీభావం ఉండకపోవచ్చు. కానీ, ఆయన ఉద్యమ చరిత్ర ముందుతరాల సామాజిక కార్యకర్తలకు దారిదీపం అవుతుంది. తెలుగు నాట రాజకీయాల్లో అమోఘమైన ఉద్యమ చరిత్ర ఉన్న వ్యక్తి మిత్ర. అలాంటి వ్యక్తి చనిపోయినా, ఆయన సామాజిక, రాజకీయ ప్రయోగాల గురించి ముందు తరాలకు తెలియాలి. అందుకనే ఈ చిన్న ప్రయత్నం.

v

కీ.శే. భూపతి నారాయణమూర్తి
వ్యవస్థాపకులు, తెలుగుజాతి విముక్తి సంఘం

4. తెలుగుజాతి విముక్తికై ఉద్యమించిన డా. గురుకుల మిత్ర

|

డా. గురుకుల మిత్ర గారు వైద్యునిగా, హేతువాదిగా, సంఘసంస్కర్తగా, తెలుగునాట ఆక్యుపంక్చర్ వైద్యంలో ఆద్యునిగా తెలుగు ప్రజలకు చిరపరిచితులు. మిత్రాగారితోపాటు ఆక్యుపంక్చర్ (సూదుల వైద్యం) శిక్షణ కోసం చైనా వెళ్ళిన తెల్లపురం సర్పంచ్ కుమార్ స్నేహితులు. వీరు చైనా నుండి తిరిగి వచ్చి తెలుగునాట వివిధ ప్రాంతాలకు చెందిన వారికి సూదుల వైద్యంలో శిక్షణ తరగతులు జరిపారు. రాష్ట్రంలో కొన్ని ముఖ్య ప్రాంతాలలో వైద్య శిబిరాలను నిర్వహించి ఎందరికో వైద్య సేవలందించారు.

మిత్రా గారు ఈ వైద్యాన్ని నిర్వహిస్తూనే తెలుగు నాట జరిగే అనేక ప్రజా పోరాటాల్లో, ఉద్యమాల్లో ముఖ్యపాత్ర నిర్వహించాడు. అలాగే సోషలిజం యొక్క ఆవశ్యకతను గుర్తింపజేస్తూ, సమసంఘాన్ని స్థాపించారు. బలహీనవర్గాల, బడుగు వర్గాల రాష్ట్ర స్థాయి సదస్సులు నిర్వహించి, వారి హక్కుల కోసం పోరాడారు. కాపు కులాలలోని అణగారిన బలిజ, తూర్పుకాపులు, కొండకాపులు వంటి వారిని చైతన్యపర్చడానికి మిత్రా గారు తీవ్రమైన కృషిచేశారు. కులచైతన్యంతోనే కుల నిర్మూలన జరగాలనే నినాదంతో వుద్యమించారు. ఎవరి బాధలు వారే పరిష్కరించుకోవడానికి ముందుకు రావాలని పిలుపునిచ్చారు. మిత్రాగారు నిర్వహించే ఉద్యమాలకు రాష్ట్రంలో పలు ప్రాంతాలకు చెందిన హేతువాదులు, నాస్తికులు, రాయిస్టులు, వామపక్ష భావాలు గల మిత్రులు, మేధావులు ఎందరో అండగా నిలిచారు.

మిత్రాగారు నిర్వహించిన సమసంఘం కార్యక్రమాలలో జాతి-కులం అనే అంశాలకు ప్రాధాన్యత ఇచ్చి వాటి పరిష్కారానికి ఎంతో కృషి చేశారు.

1983లో లింగంపల్లి వైద్యశిక్షణా శిబిరంలో 10 రోజులు సమసంఘం రాజకీయ తరగతులు జరిగాయి. ఈ సందర్భంలోనే జాతుల ఉద్యమ ఆవశ్యకతపై ముఖ్యంగా తెలుగుజాతి స్వయం నిర్ణయాధికారంపై భూపతి నారాయణమూర్తి ప్రవేశపెట్టిన ఒక పాలసీ ఆధారంగా తీవ్రమైన చర్చ జరిపి సమసంఘం స్థానంలో తెలుగుజాతి విముక్తి సంఘాన్ని

స్థాపించారు. దీనిపై సరైన సిద్ధాంతాల ప్రాతిపదిక నిర్మించేందుకు డాక్టరు మిత్రా ప్రపంచంలోని జాతుల పోరాటాలన్నింటినీ అదేపనిగా దీర్ఘకాలం అధ్యయనం చేసి అనేక క్రొత్త అంశాలను వెల్లడించి అనేక వ్యాసాలను రాశారు. ఇందుకై ప్రచార నిమిత్తం నెల్లూరుకు చెందిన ఇరగనబోయిన శ్రీనివాసరావు ఎడిటర్‌గా ప్రజాధికారం మాసపత్రిక నిర్వహించారు. ఈ కార్యక్రమాలకు అవసరమైన ఖర్చులు మిత్రగారే భరించేవారు.

తెలుగు జాతి విముక్తి సంఘానికి మార్క్సిస్టు సిద్ధాంత ప్రాతిపదికపై ఒక నిర్దిష్ట కార్యక్రమాన్ని రూపొందించారు.

జాతి అనగా ఏది? అనే అంశంపై డాక్టరు మిత్రగారు అధ్యయనం ద్వారా యిలా తేల్చారు. “జాతి అనగా ఒక ప్రత్యేక భాష కలిగి, ఒకే సంస్కృతితో చిరకాలం జీవనచరిత్ర కలిగి ఒక నిర్దిష్ట ప్రాంతంలో నివసించే వారిని జాతి” అని చెప్పారు. ఇదే జాతి నిర్వచనంలో శాస్త్రీయమైనది. జాతి స్పందనతోనే జాతులు అభివృద్ధి చెందాయి. స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యాలు నిలుపుకొన్నాయి. జాతి-జాతీయత పేరు మీదనే రాచరిక వ్యవస్థను కూల్చి పెట్టుబడిదారి వ్యవస్థ ఏర్పడింది. దీనితో పారిశ్రామిక, వర్తక వాణిజ్యాలు వృద్ధి చెందాయి. ఈ జాతి పరంగానే జాతులు సోషలిజాన్ని నిర్మించుకున్నారు.

డాక్టరు మిత్రగారు పదే పదే చెప్పిందేమంటే భారత దేశం ఒక దేశం కాదు. బహు భాషా జాతుల సమ్మేళనం. అనేక భిన్న సంస్కృతుల కూటమి. ఇండియాలోని ప్రతి భాషా దేశమూ రిపబ్లిక్‌గా ఏర్పడి అవన్నీ కలిసి ఇండియన్ రిపబ్లిక్కుల యూనియన్‌గా నిర్మాణం కావాలని అలాగే ప్రతి జాతి ఒక జాతీయ జెండా (ప్రతి జాతికి తన సొంత పతాకంతో పాటు ఇండియన్ యూనియన్ జండా కూడా వుంటుంది) ఒక ప్రత్యేక రాజ్యాంగం వుండాలని మిత్రగారు బోధించారు. నాడే నిజమైన ప్రజాస్వామ్యం వర్ధిల్లుతుందని హెచ్చరించారు. గనుక తెలుగుజాతి పై చెప్పిన లక్ష్యాలకోసం పోరాడాలన్నారు. డా॥ మిత్రా భావాలపై స్పందించి గూడూరుకు చెందిన కోవెనగారు ‘విముక్తి పథం’లో అన్న ఉద్గ్రంథం రాశారు. ఇందులో ఇండియాలోని వివిధ భాషా జాతుల ఆర్థిక, రాజకీయ పరిస్థితులను బ్రాహ్మణీజం ఫలితంగా అణచబడ్డ జాతుల కులాల చరిత్రలను సోదాహరణంగా వివరించారు. జాతి నిర్వచనం గురించి ప్రపంచ రాజకీయ మేధావులు వెల్లడించిన అభిప్రాయాలను ఇందులో పొందుపరిచారు. ఈ పుస్తకంపై మంచి స్పందన వచ్చింది.

1986 మద్రాసు (చెన్నై)లో జరిగిన ఒక తమిళ సదస్సుకు ముఖ్య అతిథిగా వెళ్ళిన డా॥ మిత్రగారు అక్కడ జరిగిన ఒక బహిరంగ సదస్సులో జాతుల పోరాటాల గురించి, ఉద్యమాల అవశ్యకతల గురించి ప్రసంగించారు. దాని మీద అక్కడ రాష్ట్ర పోలీసులు డా॥ మిత్రగారిని తమిళ జాతీయ ఉద్యమనేత నెడుమారన్ గారితోపాటు అరెస్టు చేశారు. తమిళ దేశీయ ఇయ్యక్కం నేత నెడుమారన్‌తో పాటు ఒక నెల నిర్బంధించారు. భారతదేశాన్ని విడగొట్టే ప్రచారం, ఇది చట్ట విరుద్ధం అని ఆయన మీద నేరారోపణ చేసి కేసు పెట్టారు.

మిత్రాగారి అరెస్టుకు వ్యతిరేకంగా అటు తమిళదేశంలోనూ ఇటు తెలుగునాట నిరసన వ్యక్తం చేయగా మిత్రాగారు విడుదలయ్యారు.

తెలుగుజాతి విముక్తే బలహీన కులాల విముక్తి అని ఆయన పదే పదే ప్రబోధిస్తూనే వచ్చారు. వీటిపై అనేక వ్యాసాలు, పుస్తకాలు, కవితలు రాశారు.

డా॥ గురుకుల మిత్రాగారి వ్యాసాల్లో, పుస్తకాల్లో స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన నాటి నుండి ఇటీవల వరకూ ఇండియాలో తమ స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యాల కోసం పోరాడిన అనేక కాశ్మీర, తమిళనాడు, పంజాబు, మిజోరాం, నాగాలాండ్, అస్సాం వగైరా రాష్ట్రాలలో జరిగిన ఆయా జాతుల హక్కుల కోసం సాగిన ఉద్యమాలను రక్షపాతంతో అణిచివేశారని వెల్లడించారు. అంతేగాక ఈ జాతులు తమ హక్కుల కోసం పోరాడిన లక్షలాది మందిని హత్యచేశారని వెల్లడించారు. బ్రిటిష్ వారిలాగే జాతులను తలెత్తకుండా అణచి ఇండియాను ఒక బందిఖానాగా మార్చారని, బ్రిటిష్ వాళ్ళ అడుగుజాడల్లోనే ఈ దోపిడీ పాలకులు వ్యవహరిస్తున్నారని తీవ్రంగా విమర్శించారు.

డా॥ మిత్రాగారు దీర్ఘ అస్వస్థత కారణంగా రెండు సంవత్సరాలు పడక మీదే వుండిపోయారు. చివరకు 13-04-2007 న కన్నుమూశారు. దీనితో తెలుగుజాతి వాణి మూగబోయింది. మిత్రాగారి లక్ష్యం నెరవేరలేదు. స్వయం నిర్ణయాధికారం మిగిలే వుంది.. ఎప్పటికైనా తెలుగుజాతి తన జన్మహక్కుగా స్వయం నిర్ణయాధికారాన్ని సాధించి తీరుతుంది. డా॥ గురుకుల మిత్రా గారి మరణానికి నా సంతాపం తెలియచేస్తూ వున్నాను.

(దళిత శంఖారావం, తెలుగు జాతీయ మాసపత్రిక,
మే-జూన్ 2007 నాటి సంచికలో ప్రచురితం)

v

డాక్టరు గురుకుల మిత్రా శ్రీమతి లక్ష్మి మిత్రా

డా॥ యమలా సుదర్శన్

సంపాదకుడు, దళిత శంఖారావం పత్రిక, మదనపల్లి
సెల్: 9912023514

5. గురుకుల మిత్రాగారితో నా ప్రయాణం

|

అప్పట్లో నేను విప్లవ పార్టీలో ప్రధానంగా ప్రజాసంఘాలలో కీలక పాత్ర పోషిస్తూ వున్నాను. రాష్ట్ర రైతుకూలీసంఘంలో గంజిరామరావు గారు అధ్యక్షులుగా వున్నప్పుడు నేను ఉపాధ్యక్షుడుగా పనిచేశాను. వరంగల్ మహాసభలకు వెళ్ళాను. నేను ఒక ఉపన్యాసకుణ్ణి. ఆ తరుణంలో నేనూ, మా చిత్తూరు మిత్రుడు మహాసముద్రం గోపాల్ తో సన్నిహితంగా వుండే వాళ్ళం. మేము పార్టీ పెట్టిన వెంగలమ్మ చెరువు రాజకీయ శిక్షణా శిబిరానికి కా. క్రిష్ణప్ప ఇంకా కొద్దిమంది మదనపల్లె నుండి వెళ్ళాము. చిత్తూరు నుండి గోపాల్ వారి మిత్ర బృందం హాజరైనారు. అనంతరం కొంతకాలానికి చిత్తూరులో ఆక్యు పంక్చర్ మెడికల్ క్యాంపు చిత్తూరు గిరింపేట లో డా. గోవింద రాజులు, డా. బాలాజీలు ఏర్పాటుచేసారు. ఆ క్యాంపుకు ప్రధాన వైద్యులుగా డా.గురుకుల మిత్రాగారు హైద్రాబాద్ నుండి రావడం జరిగింది. అక్కడే వారితో నాకు మొదటి పరిచయం ఏర్పడింది. నా గురించి నా కార్యక్రమాల గురించి మిత్రా గారు ఆరాతీసారు. అప్పుడప్పుడు ఫోన్ లో మాట్లాడుతూ వుండేవాడిని.

ఒక కేసు విషయంగా నేను రహస్యజీవితంలో ఉండగా ఒక రోజు దిన పత్రికలో ఒక ప్రకటన చూశాను. ఆక్యుపంక్చర్ వైద్య శిక్షణ హైద్రాబాద్ నందు నల్లకుంటలో ఒక హాల్ లో జరుగునని ఆసక్తి ఉన్నవారు దరఖాస్తు చేసుకోవాలని వుంది. శిక్షణ నిమిత్తం కొంత పైకం చెల్లించాలని తెలిపారు. చిత్తూరు ఆక్యుపంక్చర్ క్యాంపులో వివిధ జబ్బులకు ఎలా ఆక్యుపంక్చర్ ద్వారా నయం చేయబడుతుందో చూశాను. నాకు నేర్చుకోవాలని ఆసక్తి పెరిగింది. వెంటనే ఒక కార్డు తీసుకొని వారిచ్చిన చిరునామాకు ఇలా రాశాను. “డాక్టరుగారు మీ ప్రకటన చూశాను. నాలాంటి పేదవాడు హైద్రాబాదుకు ఎలా రాగలడు. మీరు తెలిపిన ఫీజు ఎలా చెల్లించ గలదు?” అని రాసి పోస్టుచేసాను. డాక్టరుగారు ఏమనుకొన్నారో ఏమో కాని మా పార్టీ సానుభూతిపరురాలు ఉమ్మడి కమ్యూనిష్టు పార్టీ ఈశ్వరమ్మతోనూ, బుర్రకథ దళం కీలక పాత్రధారి, పీలేరు పట్టణంలో జ్యోతి హోటల్ నడుపుతువున్న సిద్ధయ్యగారితోను చాలా సన్నిహితంగా వుండేవాడిని. వెంటనే మిత్రాగారు సిద్ధయ్యగారికి ఫోను చేసి నన్ను వెంటనే హైద్రాబాద్ కు పంపమన్నారు. మరి నేను

ఎక్కడున్నానని సిద్ధయ్యగారు తెలుసుకోవాలి, వారు నన్ను ఎలా హైద్రాబాద్‌కు పంపాలి. సిద్ధయ్యగారికి సన్నిహితంగా ఉండే ఆర్టీసీ కండక్టరు వెంకట్రమణా రెడ్డి గారిని పురమాయించి సుదర్శనం ఎక్కడ వున్నా కనపడితే నా వద్దకు పంపు అని చెప్పడంతో ఒక రోజు నేను రమణా రెడ్డి డ్యూటీలో ఉన్న బస్సు ఎక్కా వెంటనే విషయం తెలిపి సిద్ధయ్యగారి వద్దకు తీసుకెళ్ళాడు. సిద్ధయ్యగారు నాకు వంద రూపాయలు ఇచ్చి హైద్రాబాద్ బస్సు ఎక్కించారు. అప్పుడే కొత్తగా హైద్రాబాద్‌కు ఆర్టీసీ బస్సులు నడుపుతున్నారు. నేను హైద్రాబాద్ చేరుకొని మిత్రాగారి చిరునామా హిమాయత్ నగర్ గనక సులభంగానే ఇల్లు కనుగొన్నాను. సూదుల దవాఖానా అంటే హిమాయత్ నగర్ లో ఎవరైనా ఇట్టే చెప్పేవారు. వారి ఇంటికెళ్ళగానే నల్లకుంటలో వున్నారని తెలిపింది. అక్కడే శిక్షణా శిబిరంలో ఇప్పటికే క్లాసులు జరుగుతున్నాయని తెలిపారు. నేను ఎలాగో అక్కడికి వెళ్ళగలిగాను. క్లాసులోకి భయం భయంగా చూడగానే మిత్రాగారు, 'క్రిష్ణారావుగారూ లోపలికి రండి' అనగానే ఒక్కసారి వెనక్కు మళ్ళీ చూశాను. అక్కడ ఎవరూ లేరు. నేను సార్ ఎవరిని పిలుస్తున్నారో అర్థంకాక బిక్కమొగం వేసుకొని చూస్తూ వుండగా, మళ్ళీ ఆయనే 'మిమ్మల్నే నండి రావుగారు లోనకు రండని', నావద్దకు వచ్చి ఇవ్వాల్తినుంచి మీపేరు కృష్ణారావు అన్నారు. ఆశ్చర్యం నుండి తేరుకొని క్లాసులోకి వెళ్ళాను.

ఒకటి రెండు రోజులు నాకు క్లాసులో ఏమీ అర్థం కాలేదు. నిదానంగా చైనా వైద్యవిధానం గురించి తెలుసుకోగలిగాను. ఇన్ యాన్, 14మెరోడియన్స్ (ప్రాణ వాహికలు) విధానాలు చైనా ట్రెడిషనల్ వైద్యవిధానం గురించి తెలిపారు. ఆక్యు పంక్చర్ లోవున్న 360 పాయింట్స్ ఏవి జబ్బును ఎలా డయోగ్నోస్ చేయాలి, ఎలా ఆక్యుపంక్చర్ వైద్యవిధానంలో నయం చేయాలని వివరించేవారు. ఇలా శిక్షణ ముగించుకొని మళ్ళీ నా సొంత ఊరైన గ్యారంపల్లెకు రావడం జరిగింది. పొలం పనులు చేసుకుంటు ఉండేవాడిని. పీపుల్స్ వార్ మాగ్రామ ధనిక రైతుపై యాక్షన్ చేసిందని, బాధితుల్ని పోలీసులు నాపేరు రాయమని చెప్పినా రెడ్డప్పరెడ్డి నా పేరు రాయలేదు. అప్పుడు నేను మా గ్రామ ఉమ్మడి వ్యవసాయ సహకార సంఘానికి ప్రెసిడెంటుగా వుండేవాడిని. మా శ్రేయోభిలాషులు ఇక్కడే ఉంటే కేసులు, అరెస్టులు జరుగుతాయని తెలిపి మదనపల్లెకు వెళ్ళమని సలహా ఇచ్చారు. దాంతో నేను మదనపల్లె వెళ్ళడం జరిగింది. తిరిగి మిత్రాగారు శిక్షణా తరగతులు ప్రారంభించడంతో పీలేరు నుండి సిద్ధయ్యగారి కుమార్తె కుమారుడు వారితో పాటు నేను ట్రయినింగ్ కు వెళ్ళాము. నాకు మిత్రాగారి ఇంట బసతోపాటు భోజనాది వసతులు కల్పించారు. శిక్షణానంతరం నేను మదనపల్లెకు వచ్చి వైద్యశాలను ప్రారంభించాను. నాటి నుండి నేటి వరకు ఆక్యుపంక్చర్ వైద్యం చేస్తూ వున్నాను.

మిత్రాగారు విశాల దృక్పథం సమాజం పట్ల మంచి అవగహన కలిగిన వారు. వారు హోమియోలో డిగ్రీ పొందారు. తరువాత యం.ఏ.సోషయాలజీలో మైసూరు యూనివర్సిటీలో పి.జి. చేశారు. విప్లవ రాజకీయాల్లో ప్రముఖ పాత్ర వహించారు. విరసంలో

వుంటూ అనేక రచనలు చేశారు. కవితలు, కథలు రాసేవారు. విప్లవ పార్టీ నాయకులైన కొండపల్లి సీతారామయ్య, సత్యమూర్తి గార్లతో అతి సన్నిహితంగా వుండేవారు. విప్లవంలో తనదైన భాగస్వామ్యం కలిగి యున్నారు. పార్టీ ఆదేశాల మేరకు మిత్రాగారు ఒక దఫా చైనా వెళ్ళాల్సి వచ్చింది. వారు దేశాన్ని వదలి వెళ్లే సమయాన పాస్ పోర్టు లేకుండా వీసా లేకుండా చైనా బార్డర్ దేశమైన హాంకాంగ్ వెళ్లారు. అక్కడ ఒక లాడ్జిలోవుండాలని ప్రయత్నం చేసారు. తనవద్ద డబ్బులు పూర్తిగా అయిపోయాయి. (పార్టీ నుండి ఎలాంటి రెస్పాన్స్ లేదు. విధిలేక ఒక లాడ్జిలోకి వెళ్లారు. అక్కడ మేనేజర్ మిత్రాగారిని క్రైస్తవ మత బోధకుడిగా భావించి తన లాడ్జిలో బస ఏర్పాటు చేసారు. తనుకూడ బోధకుడిగానే ప్రవర్తించాడు. రెండవ రోజు చైనా ఎంబసీ నుండి ప్రాటోకాల్ వెహికల్స్ దాంతో పాటు చైనా రాయబారి రావడం మేనేజర్ని ఉక్కిరి బిక్కిరి చేసింది. వెంటనే మేనేజర్ గారు తనేమైనా తప్పుగా ప్రవర్తించి వుంటే క్షమించాలని ప్రాధేయ పడ్డాడు. మిత్రాగారు సహోదరుడా నీవునీ బాధ్యత నెరవేర్చావు నేను ఇక చేరాల్సిన చోటుకు చేరగలను. మీకు మీ పరివారానికి కృతజ్ఞతలు అంటూ రాయబారి వాహనాల్లో వెళ్లారు. చాలాకాలం చైనాలో గడిపారని తెలిసింది. అక్కడ పొలిటికల్ గా భారత దేశ విప్లవ పరిస్థితులపైనా చైనా లాంగ్ మార్చిపైనా అనేక విషయాలు చర్చకు వచ్చాయి. డా.కొట్నీస్ స్మారక భవనాలని దర్శించడం జరిగింది. షాంఘై యూనివర్సిటీలో ఆక్యుపంక్చర్ వైద్య విధానం పైన తరగతులకు హాజరైనారు. ట్రెడిషనల్ వైద్యానికి సైంటిఫిక్ వెద్యానికి మధ్య వున్న భావ సారూప్యత, వైవిధ్యాలు చర్చించారు. తన రచనలైన శాస్త్రీయ ఆక్యు పంక్చర్ వైద్యవిధానం గురించి షాంఘై లో ఉపన్యాసాలు ఇవ్వడంజరిగింది. కేంద్ర నాడీ మండల వ్యవస్థ ఆధారంగా ఎలా శాస్త్రీయ వైద్యం చేయాలో వివరించారు. రాజకీయ విషయాల పైనే ఆయన ఎక్కువ సమయాన్ని కేటాయించారు. భారత చైనా మిత్ర మండలిలో ఆయన క్రియాశీలక పాత్ర పోషించారు. శ్రీకాకుళ రైతాంగ పోరాటాల గురించి, నగ్గల్ బరీ సాయుధ రైతాంగ పోరాటాల గురించి చర్చలు జరిపి భారత రైతాంగ విప్లవ వీరుల వీర గాథల్ని వివరించారు. తిరుగు ప్రయాణంలో భారత్ చేరగానే మిత్రాగారిని అరెస్టు చేయడం జరిగింది.

విడుదలైన అనంతరం వారు ఆక్యుపంక్చర్ వైద్యశాల ఏర్పాటు చేసి వైద్యాన్ని సాగిస్తూనే సామాజిక కార్యాక్రమాలు నిర్వహించారు. వీరు స్వతహాగా హేతువాదులు. హేతువాద సంఘంలో రాష్ట్ర స్థాయి నాయకులు. మంగళగిరిలోని చార్వాకాశ్రమంలో గల రామకృష్ణగారితో చెలిమి. అంతే కాకుండా మంగళగిరి సమీపాన గల నిడమర్రు గ్రామ పోలీసు కొలువుచేస్తూ పోలీసు వ్యవస్థలోనే యూనియన్ ఏర్పాటుచేసి పోలీసుల సాధక బాధకాలపై ఉద్యమించిన విప్లవ కిశోరంతో గల సంబంధం అపురూపమైనది. ఇవన్నీ ఒక ఎత్తు వారి అనుచరులలో ముఖ్యుడు వారి ఉద్యమాలకు వైద్య శిక్షణలకు తనదైన శైలిలో తోడ్పాటు ఇచ్చిన తెల్లపూర్ కుమార్ గౌడ్ తో గురుశిష్యుల బంధం ఒక్కటి ఒక ఎత్తు. తన ప్రియ శిష్యుడిగా భావించి తనతోపాటు చైనాకు ఇండో చైనా మిత్ర మండలి ద్వారా కుమార్

గౌడు గారిని తీసుకెళ్లారు. వందలాది మంది శిష్యులున్నా మిత్రాగారికి ఆత్మంత సన్నిహితుడు కుమార్ గౌడ్. తెల్లపూర్లో గౌడ్గారి పెళ్ళి హేతు బద్ధంగా జరిపించారు. వీరు పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్ కార్యాలయ ఉద్యోగి అనిశెట్టి సాయి గారితో బాగా వుండేవారు. ఈ సాయి గారు, వీరు అనేక సిద్ధాంత చర్చలు సాహితీ చర్చలు జరిపేవారు. వీరికి తెలియని సాహితీ వేత్తలేరు. గజ్జెల మల్లారెడ్డిగారు, నగ్నముని గారు, జర్నలిష్టు శ్రీకాంత్ గారు, ఇంకా చాల మంది పెద్దలతో మంచి సంబంధాలు ఉండేవి. ఆక్యుపంక్చర్కు గుర్తింపుకై చాలా శ్రమ పడ్డారు. ఒక టీంను చైనా తీసుకెళ్లాలని సిద్ధపడగా రామారావు ప్రభుత్వం పడిపోవడం రాజకీయ సంక్షోభంవడంతో ఆ ప్రయత్నం విఫలమైనది.

మొదటగా మిత్రా గారు నిర్వహించిన సమసంఘం కార్యక్రమాల్లో జాతి కులం అనే అంశాలకు ప్రాధాన్యత నిచ్చి వాటి పరిష్కారానికి వారు ఎంతో కృషి చేశారు. 1983లో సమసంఘం రాజకీయ తరగతులను లింగంపల్లెలో పది రోజుల పాటు నిర్వహించారు. ఈ తరగతులలో జాతుల ఉద్యమం ఆవశ్యకతను గురించి భూపతి నారాయణ మూర్తిగారు ప్రవేశ పెట్టిన తెలుగుజాతి స్వయం నిర్ణయాధికారం పాలసీపై తీవ్రమైన చర్చజరిపారు. సమసంఘం స్థానంలో తెలుగుజాతి విముక్తి సంఘాన్ని స్థాపించారు.

1984లోజనవరి ఒకటిన నెల్లూరు అల్లూరిసీతారామ్ నగర్లో తెలుగుజాతి ప్రథమ తెలుగు జాతీయ సదస్సు భూపతి వారి అధ్యక్షతన జరిగింది. సదస్సు జరగకుండా ఆపడానికి ఆర్.ఎస్.ఎస్. మూకలు ఊరేగింపుగా వచ్చి అల్లరిచేయడం జరిగింది. దాంతో పోలీసులు జోక్యం చేసుకోవడంతో సదస్సు విజయవంతం అయింది. సభలో మిత్రా గారు పెట్టిన రాజకీయ తీర్మానాల్ని కోవెన గారు సుదీర్ఘ వివరణ ఇచ్చి మద్దతు తెలిపారు. తెలుగుజాతి స్వయం నిర్ణయాధికారం సాధించాలని తెలుగుజాతి ప్రత్యేకతను గుర్తించాలని తెలిపారు. “ఒక జాతి మరోజాతి, ఒక మనిషి పై మరో మనిషి పెత్తనం చేయరాదని దోపిడి వ్యవస్థ అంతం కావాలని” తెలిపారు. ఈ దేశానికి గుజరాత్ గుత్త పెట్టుబడిదారుల నుండి విముక్తి కావాలని, తెలుగుభాషలోనే పాలన జరగాలని తెలిపారు. ఈ ఉపన్యాసకులలో శీనివాసరావు, యమలా సుదర్శనం, కుమార్ గౌడు వున్నారు. ఈ ఉద్యమ ప్రభావం నగ్నముని గారు, ప్రొ|| రుక్మిణిగారల వంటివారిని కూడా ‘ప్రభావితం చేసింది. వారి సహాయ సహకారాలు కూడా పొందగలిగారు. తెలుగు భాష జనజీవన రంగాలలో బోధనా రంగాలలో ఉండాలని మిత్రాగారు భూనా మూర్తి మిగిలిన వారితో చర్చించి తెలుగు మహాసభను ఏర్పాటుచేసారు. ఈ తెలుగు మహాసభలు రాష్ట్రంలో అనేక ప్రాంతాలలో సభలు సమావేశాలు నిర్వహించారు. ప్రధానంగా ప్రారంభ సభలలో కాళోజి నారాయణరావుగారు, వావిలాల గోపాల క్రిష్ణయ్యగారు పాల్గొని తమ సందేశాలు ఇచ్చారు. మిత్రాగారు అప్పుడు నొక్కి వక్కాణించింది ఒక్కటే. భారత దేశం ఒక జాతి కాదు. బహు భాషాజాతుల సమ్మేళనం, అనేక భిన్న సంస్కృతుల కూటమి, ఇండియాలో ప్రతి భాషాదేశము రిపబ్లిక్ గా ఏర్పడి ఇండియన్ రిపబ్లిక్ యూనియన్ గా నిర్మాణంకావాలని తెలిపేవారు. 1986లో నెడమారన్ చెన్నయ్ లో ఏర్పాటు

చేసిన జాతుల సదస్సుకు ముఖ్య అతిథిగా వెళ్ళిన గురుకుల మిత్రాగారిని నెడుమారన్ గారిని వారి సహచరులను తమిళ ప్రభుత్వం అరెస్టు చేసి తిరుచిరాపల్లి సెంట్రల్ జైలులో నిర్బంధించారు. నేను జైలు కెళ్ళి వారు కోర్టుకు వెళ్ళారని తెలిసి కోర్టులో వారిని కలిశాను.

నెడుమారన్ ఫోలోయింగ్ చూశాక జాతుల అవశ్యకతకు ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో మన బాధ్యత ఎంత ఉందో అర్థమైంది. తమిళనాడులో నెడుమారన్ నడిపిస్తున్న తమిళ ఇయ్యక్కం లాగా తెలుగు జాతి విముక్తి సంఘాన్ని నడపాలని ఆలోచన చేశాము. ఒక నెల అనంతరం మిత్రాగారు తమిళ భూమిలో అడుగుపెట్టరాదనే నిబంధనతో విడుదలైనారు. ఈ మధ్య కాలంలోనే శ్రీకాళహస్తిలో తెలుగు జాతి విముక్తిసంఘాన్ని నా అధ్యక్షతన నిర్వహించాము. సభ సఫలమైంది కానీ నెల తర్వాత ఈ దేశాన్ని పాలిస్తున్న ఇందిరాగాంధీ ప్రభుత్వాన్ని కూలగొట్టడానికి కుట్ర జరుగుతోందని కేసు ఫైలు చేసారు. ఎ1 నేను, నా తరువాత మిత్రాగారు, ఇరగన బోయిన శ్రీనివాసరావుగారు ఇంకా మిగిలిన వారు వున్నాము. ఇది దాదాపు ఏడాది పాటు కేసు నడచింది. చివరకు గౌరవ న్యాయమూర్తి తన తీర్పునిస్తూ రామారావుగారు, యం.జి. రామచంద్రన్ మిగిలిన నాయకులు జాతుల గురించి మాట్లాడితే కుట్రకానిది యమలా సుదర్శనం, గురుకుల మిత్రా గారు సభ పెడితే కుట్ర ఎలా అవుతుందని ప్రశ్నించి కేసును కొట్టి వేసారు. అనంతరం తె.జా.వి.సం తరపున రాష్ట్రంలో జరిగిన సార్వత్రిక ఎన్నికల్లో పార్టీతరపున నల్గొండలో ఏనుగు నర్సింహారెడ్డి గారు, వాయల్పాడు నియోజక వర్గంలో నేను నిలబడ్డాము. భూనామూర్తి , కోవెన మిత్రాగారు పీలేరు నుండి జ్యోతి, హోటల్ సిద్ధయ్యగారు నా ఎన్నికల సభలలో ఉపన్యాసకులుగా వచ్చారు. ఆర్థిక భారమంతా మిత్రాగారే భరించారు. ఓటమి చెందినా బలహీన వర్గాలకు రాజ్యాధికార అవశ్యకతను వివరించగలిగాము.

నేను విప్లవ పార్టీ నుండి బయటకు రాగానే ఆంధ్ర ప్రదేశ్ దళిత సమితిని ఏర్పాటు చేశాను. ఆ సంగంద్వారా దళితులపై జరుగుతున్న అత్యాచారాలను అఘాయిత్యాలను నిలవరించగలిగాము. ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకెళ్ల గలిగాము. మిత్రాగారు కాపు మహాసభను ఏర్పాటుచేశారు. వారు కాపులను నేను దళిత వర్గాలను కూడగట్టేయత్నంచేసి రెండూ కలసి రాజ్యాధికార దిశగా పయనించాలని మేం ఇరువురం భావించాము. అందులో భాగంగా “హైద్రాబాద్ అంబేద్కర్ భవనంలో దళిత సమితి రాష్ట్ర మహాసభల్ని మిత్రాగారి ఆధ్వర్యంలో జరిపాము. ఆనాటి సభకు వివిధ ఎస్టీవోలు సహితం హాజరైనారు. అలాగే కాపులు హైద్రాబాద్ లో అధికంగా వున్న ప్రాంతాలలో నేను, వారు కలసి తిరిగాము. వారిని కూడా ఏకీకరణ చేయగలిగాము. పుట్టుస్వామి కమిషన్ కు వీరు సమర్పించిన నివేదిక చాలా ప్రాముఖ్యత కలిగింది. వీరు దాసరి నారాయణ మరికొంత మంది బి.సీ నాయకులు హైద్రాబాద్ అశోకా హోటల్లో ఏర్పాటు చేసిన ఎస్సీ, ఎస్టీ, బిసీల సభకు చిత్తూరు జిల్లా నుండి నేను, సిద్ధయ్యగారు పలమనేరు మాజీ శాసన సభ్యులు హాజరైనాము. అక్కడ కూడా బలహీన వర్గాలకు రాజ్యాధికారం సోషలిజానికి మొదటి మెట్టని వాదించాము. వీరి రచనలలో

“బలహీన వర్గాలకు రాజ్యాధికారం సోషలిజానికి మొదటి మెట్టు” అన్నపుస్తకం తలమానికం. అందులో కులాల పుట్టుక దళిత వర్గాల భవిష్యత్తు వారు విశదీకరించారు. ఈ పుస్తకాన్ని నేను కుమార్ గౌడ్ రెండవ ముద్రణ వేయించాము. ముందుమాట కత్తి పద్మారావు, నగ్న ముని రాశారు. వారి ముందుమాటలో మిత్రాగారి జైన్యత్వాన్ని వివరించారు. పీడిత ప్రజల పట్ల వారికున్న కమిట్ మెంటును శ్లాఘించారు. వైద్యంలో వారు ఆక్యుపంక్చర్ శాస్త్రీయ విధానాన్ని ప్రవేశపెట్టగలిగారు. దాన్ని లండన్ పుస్తక ముద్రణ స్థాయిలో ముద్రించాలని కలలు గన్నారు. ఎందుకంటే ఆ పుస్తకంలోని సమాచారం శాస్త్రీయ వైద్యం ఆక్యుపంక్చర్ సైన్సు ఆధారిత వైద్యంగా ఎలా చేయాలి. పురాతన వైద్యానికి నేడు అభివృద్ధి చెందిన సైన్స్ తో ఆక్యుపంక్చర్ ను రూపుదిద్దారు. కాని వారి మరణానంతరం వారి శిష్యుల్లో ఒకరవరో సొంతం చేసుకొని దాన్ని మరుగు పరచారు. సాయిబాబా దగ్గర కొంతకాలం గడిపి వారి బంధారాన్ని బయట పెట్టారు. వీరు చాలా మంది బాబాలకు, సంతులకు సన్యాసులకు సవాల్ విసిరారు నిజనిరూపణ చేయాలని. కానీ ఎవరూ వారితో తలపడడానికి భయపడ్డారు. వీరి జీవితం మొత్తం ఆదర్శప్రాయమైనది. సతీమణి మేడమ్ లక్ష్మి మిత్రాగారు డాక్టర్ మిత్రాగారి ఎదుగుదలకు, జీవితంలో ఎన్ని ఒడిదుడుకులు వచ్చినా నిబ్బరంగా నిలబడి వారికి అండగా నిలచారు. నాకు తెలిసీ ఏనాడూ వారిమాట కాదన్న వారుకాదు. వారి శిష్యుల్లో కుమార్ తరువాత నేనే అంత దగ్గరగా వున్నాను. వారి జీవితాన్ని దగ్గరగా చూసిన వాణ్ణి. వారి వైద్యంలోగాని, జీవన విధానంలోగాని, కుటుంబ వ్యవస్థలోగాని ఇతరులకు రోల్ మాడల్ గా వుండేవారు. సినీ రంగంలోకుడా వారు సినీరియా రాసేవారు. పెద్ద పెద్దనటులు ఆయనకు సన్నిహితంగా వుండేవారు. చివరి దశలో వారు అంటరానితనం పైన ఒకనాటిక రాశారు. ఒక బ్రాహ్మణ యువతి అంటరానివాణ్ణి ప్రేమించడం, వారిద్దరు ఊరు వదలి కాశీకు వెళ్ళడం, అక్కడనుండి అంటరాని వాడి కొడుకు పెద్ద వేదాంతిగా పౌరోహిత్యంలో దిట్టగా తయారవడం అగ్రహారం మొత్తం సత్ బ్రాహ్మణుడిగా గుర్తించడం- చివరికి మంచి ముగింపు ఇచ్చారు. తమాషా ఏమిటంటే మా గురువు గారి భార్య లక్ష్మి మిత్రా గారు బ్రాహ్మణ మహిళ కావడం విశేషం. అప్పట్లోనే మేడమ్ సమాజాన్ని అర్థం చేసుకొని వారి పోరాటాలలో చేదోడువాదోడుగా నడవడం గొప్ప మార్పు. వారు అభ్యుదయ భావాలు కలిగిన వారు. వారు మహిళాభ్యుదయవాది. వారి పిల్లలు సహితం ప్రగతిశీల భావాలు కలిగినవారు.

చివరిదశలో మిత్రాగారు 88 ఏళ్ళ వయసులో అస్వస్థతతో 13.04.2007 న పరమపదించారు. వారి మరణం అభ్యుదయవాదులకు తీరని లోటు.

v

సవ్య జ్యోత్స్న
వ్యవసాయ పరిశోధకురాలు
మదనపల్లి
సెల్: 9492232258

6. సామాజిక శాస్త్రవేత్త, ఆధునిక ఆక్యుపంక్చర్ వైద్యులు డా. గురుకుల మిత్ర

|

డా॥ గురుకుల మిత్రా పేరు చెపితేనే మనకు స్ఫురించేది ఆక్యుపంక్చర్ వైద్యం. మిత్రాగారు సామాజిక శాస్త్రవేత్త. సమాజంపై పరిశోధనలు చేసారు. వీరు హైదరాబాద్ నందు హిమాయత్ నగర్‌లో కాపురముంటూ మెదక్ జిల్లా బి.హెచ్.ఇ.ఎల్. సమీపాన ఆక్యుపంక్చర్ శిక్షణా శిబిరాన్ని నడిపారు. వీరు రాష్ట్రవ్యాప్తంగా అనేకులకు ఆక్యుపంక్చర్‌పై అవగాహన కలిగిస్తూ శిక్షణ ఇచ్చారు. ఆక్యుపంక్చర్ వైద్యం చైనాలో విస్తృతంగా ప్రాచుర్యం పొంది అనేక దీర్ఘకాలిక జబ్బులను నయం చేయడంతో, బెంగాల్ నుండి దిబాషిష్ బక్శ్ ఆంధ్రా నుండి గురుకుల మిత్రాగార్లు చైనా వెళ్లి అక్కడ షాంఘై యూనివర్సిటీ నందు ఆక్యుపంక్చర్ నందు శిక్షణ పొందారు. స్వతహాగా వీరు హోమియో నందు పట్టభద్రులు. అనంతరం మైసూర్ యూనివర్సిటీ నుండి ఎం.ఏ. పట్ట భద్రులైనారు. వీరు ఆక్యుపంక్చర్‌పై దీర్ఘకాలికంగా పరిశోధనలు జరిపి శాస్త్రీయ ఆక్యుపంక్చర్ వైద్య విధానాన్ని కనుగొన్నారు. గతంలో “ఇన్‌యాన్” థియరీ ప్రాచుర్యం పొంది యుండినది. 14 మెరోడియన్స్ శరీరంలో ప్రాణవాహికలుగా వున్నాయని ఇన్-యాన్ ఫోర్స్ ద్వారా నీడిల్స్‌తో గుచ్చితే శరీరంలోని సంబంధిత జబ్బులు తగ్గుతాయని చైనీయుల నమ్మకం. అయితే డా॥ గురుకుల మిత్రాగారు అభివృద్ధి అయిన సైన్స్‌ను ఆధారం చేసుకుని వైద్యం చేయాలని, ఆక్యుపంక్చర్ అన్ని జబ్బులకు వైద్యం కాదని, కేంద్ర నాడీమండల సంబంధిత జబ్బులకు మాత్రమే వైద్యం చేయవచ్చని, ఇదేమీ సర్వరోగాలకు సంజీవిని కాదని నిరూపించారు. కానీ పూర్వం నుండి అన్ని జబ్బులకు ఆక్యుపంక్చర్ వైద్యంలో నయం చేయవచ్చని తెలిపేవారు ఈనాటికీ కొంతమంది ఇలాంటి ప్రచారాన్ని చేస్తూనే వున్నారు. కానీ మిత్రాగారు తన రెండవ చైనా పర్యటనలో షాంఘై యూనివర్సిటీ మేధావులతో చర్చించి మోడరన్ ఆక్యుపంక్చర్ వైద్య విధానాన్ని శాస్త్రీయ విధానమని ఒప్పించారు. భారత దేశంలో కూడా వీరు దీనిపై థీసెస్ సమర్పించి మరియు అమలు చేసి విజయవంతమైనారు. అన్ని జబ్బులకు ఇది సంజీవిని కాదన్నారు. ప్రధానంగా సయాటికా, స్పాండైలైటిస్, పెరిఫెరల్ న్యూరైటిస్, సెనసైటిస్, వెన్నునొప్పి, మోకాళ్ళ సంబంధిత

నొప్పులు (ఆర్థరైటిస్, ఆస్టియో ఆర్థరైటిస్, రొమటైడ్ ఆర్థరైటిస్) మిడిశూలలు, ఫిట్స్, పెరాలసిస్, మైగ్రేన్(పార్శ్వపునొప్పి), స్పాజమ్, తలనొప్పిలాంటి దీర్ఘకాలిక జబ్బులకు ఆక్యుపంక్చర్ వైద్యులద్వారా నయం చేయవచ్చని పరిశోధనలద్వారా కనుగొన్నారు. ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని అన్ని జిల్లాల్లోనూ వీరి శిష్యులున్నారు. మిత్రాగారు అతి తక్కువ ఖర్చుతో దీర్ఘకాలిక జబ్బులను (మొండి జబ్బులను) నయం చేయవచ్చని ఆచరణలో రుజువు చేశారు.

మిత్రాగారు సామాజిక విప్లవవేత్త, హేతువాద సంఘంలో పనిచేస్తూ మనువాదాన్ని మట్టికరిపించారు. ప్రముఖ హేతువాదులందరూ వీరి సమకాలికులే. బలహీనవర్గాలకు రాజ్యాధికారం సోషలిజానికి మొదటిమెట్టని వీరు నమ్మి ఆ సిద్ధాంతాన్ని ప్రచారం చేశారు. అందులో భాగంగానే వారు తెలుగు జాతి విముక్తి సంఘంను ఏర్పాటుచేసి, కేంద్రం పెత్తనాన్ని ప్రతిఘటించారు. “తెలుగుస్థాన్” అనే పేరు మీదుగా పత్రికను ఏర్పాటుచేసి తమ భావాలను దేశవ్యాప్తంగా వినిపించారు. “జాతి లేనిదే జాతీయత రాదు” అన్న విశ్వాసంగలవారు. తమిళనాడు, కర్నాటక రాష్ట్రాలలో భావసారూప్యత గలిగినవారితో సభలు సమావేశాలు జరిపారు. నెడుమారన్ గార్లతో సభలు, సమావేశాలు నిర్వహించారు. తంజావూరులో నెడుమారన్ నడిపిన సభకు ముఖ్య అతిథిగా హాజరై తమిళనాడు ప్రభుత్వంచే కుట్రకేసు మోపబడి కొంతకాలం నెడుమారన్‌తో కలిసి వేలూరు సెంట్రల్ జైలు నందు జైలు జీవితం గడిపారు. శ్రీకాళహస్తి నందు తెలుగుజాతి విముక్తి సంఘం తరపున బహిరంగ సభ జరపగా నాటి ఇందిరాగాంధీ ప్రభుత్వం డా॥ యమలా సుదర్శనం గారిని ఎ-వన్ ముద్దాయిగాను, మిత్రా మరియు ఇరగనబోయిన శ్రీనివాసరావు గారిని రెండు, మూడు ముద్దాయిలుగా చేసి కుట్రకేసు బనాయించింది. తెలుగు భాషా అమలుపై వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య, భూపతి నారాయణమూర్తి, ఇరగనబోయిన శ్రీనివాసరావు, కుమార్‌గౌడ్, సాయికుమార్, తూగో జిల్లా శ్రీనివాసరావు, అంబటి నర్సింహారావు, కోవెన, ఏనుగు నర్సింహారెడ్డి, జానా నాగేశ్వరరావు, పల్లవోలు సాంబయ్య, గంజి సత్తయ్య తదితరులతో తెలుగు భాషా అమలు ఉద్యమాన్ని నడిపినారు.

ఆంధ్ర దేశం నందు కుల సమన్వయపై వీరు అనేక రచనలు చేశారు. తెలుగు జాతి విముక్తి పార్టీని ఏర్పాటు చేసి వాయల్‌పాడు, నల్గొండ స్థానాలలో అభ్యర్థులను నిలబెట్టారు. వీరికి చిత్తూరు జిల్లాలో పీలేరు నందు నాటి కమ్యూనిస్టు సిద్ధయ్యగారితో పరిచయం మెండు. డా॥ యమలా సుదర్శనంగారి ద్వారా చిత్తూరు జిల్లా నందు కుమార్ గౌడ్, డాక్టర్ వెంకయ్యగార్లతో తిరుపతి, పీలేరు నందు ఆక్యుపంక్చర్ వైద్య శిబిరాలను నిర్వహించారు. భూనామూర్తి గారు తూర్పుగోదావరి జిల్లాలోని మలికిపురం నందు వేలాది మంది రోగులకు ఉచిత వైద్యాన్ని అందించారు.

రాష్ట్రవ్యాప్తంగా తిరుపతి, మలికిపురం, మహబూబ్‌నగర్, తెల్లూపూర్ ప్రాంతాలలో అనేక ఆక్యుపంక్చర్ వైద్య శిబిరాలను నిర్వహించారు. వీరి శిబిరాలలో రోగులకు మంచి

ఫలితాలు వచ్చాయి. వీరి సతీమణి శ్రీమతి లక్ష్మీమిత్రాగారు. వీరికి ఇద్దరు కుమారులు. ఇద్దరు కుమార్తెలు కలరు. మిత్రాగారు కొంతకాలం విరసంలో సభ్యులుగానూ, భారత చైనా మిత్రమండలి నందు క్రియాశీలక పాత్ర పోషించారు. కొంతకాలం కొండపల్లి సీతారామయ్య, సత్యమూర్తిలతో సంబంధాలు పెట్టుకుని విప్లవ ఉద్యమాల్లో ఉంటూ జైళ్ళకు వెళ్ళడం కూడా జరిగింది. కొంతకాలం సినిమా రంగంలో సినీ రచయితగా కొనసాగారు. వీరి తెలుగుస్థాన్ కవితా సంకలనం, బలహీన వర్గాలకు రాజ్యాధికారం సోషలిజానికి మొదటిమెట్టు అన్న గ్రంథాలు బాగా ప్రాచుర్యం పొందాయి. వీరు తెలుగు, ఆంగ్ల దిన పత్రికల్లో సామాజిక సమస్యలపైన అనేక వ్యాసాలు రాశారు. అంతే కాకుండా ఒక తెలుగు పక్ష పత్రికను నడిపారు. వీరి శిష్యులైన డా॥ కుమార్గౌడు (మెదక్), డా. యమలా సుదర్శనం (మదనపల్లె) గార్లు బలహీనవర్గాలకు రాజ్యాధికారం సోషలిజానికి మొదటి మెట్టు అన్న పుస్తకాన్ని రెండవ ముద్రణ వేశారు.

వీరు చివరి వరకూ హేతువాదిగానే జీవించారు. ప్రతి అంశాన్ని కూలంకషంగా పరిశీలించేవారు. ఉద్యమకారునికి ఆచరణ గీటురాయనేవారు. ఆర్థిక పోరాటాల కన్నా రాజకీయ అధికార పోరాటం అవసరమని వీరి అభిప్రాయం. అనారోగ్యంతో 13.04.2007న హైదరాబాద్ నందు నిర్యాణం చెందారు. వీరికి నగ్నముని, సత్యమూర్తి, సీతారామయ్యగార్లతో మంచి అనుబంధం వుండేది.

వీరి మరణానంతరం కూడా వీరి వైద్య విధానాన్ని కనుమరుగు చేయరాదని డా. కుమార్గౌడ్, డా. యమలా సుదర్శనం రాష్ట్రంలో అనేక ప్రాంతాలలో ఆక్యుపంక్చర్ వైద్య శిబిరాలను నిర్వహించారు. మిత్రాగారు బ్రతికి వున్నప్పుడే ఆక్యుపంక్చర్ వైద్యం గుర్తింపు కోసం చాలా కృషి చేసారు. ఒక దఫా ఒక టీమ్ను కూడా చైనా తీసుకెళ్ళి శిక్షణ ఇప్పించారు. రెండవసారి ప్రయత్నం చేయగా నాదెళ్ళ భాస్కరరావు ప్రభుత్వం రావడం రామారావు ప్రభుత్వం పడిపోవడంతో ఆ ప్రయత్నం విరమించుకున్నారు. అవకాశం కూడా లేకపోయింది. ప్రస్తుతం ఈ వైద్య విధానానికి తిరిగి పూర్వ వైభవం తేవాలని మిత్రాగారి శిష్యులు డా. కుమార్గౌడ్, డా. యమలా సుదర్శనం, గమనం గార్లు ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. ఒక డాక్టర్ బృందాన్ని చైనా పంపడానికి ప్రభుత్వం ద్వారా ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. వీరి ప్రయత్నం విజయవంతం కావాలని, ఆక్యుపంక్చర్ వైద్య విధానం జనసామాన్యానికి అందుబాటులోకి రావాలని ఆశిద్దాం.

(ఏప్రిల్ 14, 2019, దళిత శంఖారావం పత్రికలో ప్రచురింపబడింది)

v

యస్. హజరత్ అలి

సీనియర్ సామాజిక కార్యకర్త, వేమూరు, గుంటూరు జిల్లా
సెల్: 9491127526

7. డా. గురుకుల మిత్రుడా జోహార్!

|

డా॥ గురుకుల మిత్రా, భౌతిక విప్లవ శంఖం పూరించిన 'తెలుగు టైగర్'. తెలుగు స్థాన్ పత్రికా స్థాపకుడు. ప్రముఖ హేతువాద రచయిత, హోమియో డాక్టరు, చైనా ఆక్యుపంక్షన్ డాక్టరుగా మూడు దశాబ్దాలుగా పేరుగాంచిన ఆధునిక విప్లవ తత్వవేత్త, మేధావి. ఆనాటి యువకులను కూడగట్టి విప్లవ బాట పట్టించిన, కవి, కళాకారుడు, సంఘసంస్కర్త, రచయిత, ఉద్యమకారుడు, నక్సలైట్లకు ఒక దశాబ్దం ముందుగానే దిగంబర కవులకంటే ముందే సమాజాన్ని మేలుకొల్పడానికి "తిట్ల వర్షం కురిపించిన మేఘ గర్జన! ఆక్యుపంక్షన్ సూదుల్నే 'కలాలు'గా మలిచి, నెలకో పుస్తకం, వారానికో కరపత్రం, ప్రతిదినం తన డిస్పెన్సరీనే సభావేదికగా, ఇల్లే ఆఫీసుగా, ఆసుపత్రిగా, కార్యకర్తలకు షెల్టర్‌గా, లైబ్రరీగా, రహస్య సమాచార కేంద్రంగా, 'సంఘ' మాసపత్రికల్ని, తెలుగుస్థాన్ ద్వైమాస పత్రికనూ, వారం వారం వారింట్లో కొత్త కరపత్రం వెలువడి నాటి రాజకీయ సాంఘిక, ఆర్థిక, పాలనా రంగాల్ని గడగడలాడించే వార్తల్ని సృష్టించే సంపాదకుడిగా, ప్రజా వైద్యం కాదు ప్రజారాజ్యం, కొఱకు 24 గంటలూ వెచ్చించిన నాయకుడు మన గురుకుల మిత్రా 'సంఘమిత్ర' - గా కుల నిర్మూలనకర్తగా, 'పక్ష'గా విమర్శకుడిగా, కవిగా, కార్యకర్తగా, నాస్తికుడిగా కార్మిక నాయకుడిగా పట్నంలో నివసించిన పల్లె డాక్టరు (village Doctor)వారి సంస్కరణే ఈ సంకలన ధ్యేయం. వారి నామస్మరణే మనల్ని ఉత్తేజపరచే 'టూనిక్', రండి ఆలోచిద్దాం. ఆవిష్కరిద్దాం మరో కొత్త ఉద్యమాన్ని!!!

స్వీయ పరిచయం

అది 1969 మేల నెల, ఎండ మండిపోతాంది. తాటియాకుల షెడ్డులో సమావేశం. నాస్తిక కేంద్రం, పటమట, విజయవాడలో 'గోరా' నాస్తిక కేంద్రం. అంతా 40-50 మంది యువతీ యువకుల సమావేశం. గోరాగారి ప్రారంభోపన్యాసం? కార్యకర్తలు గ్రామాలనుండి వచ్చిన వారెక్కువగా ఉన్నారు. కుల, మతాలకు వ్యతిరేకంగా, సంఘాన్ని ఎదిరించే ఉత్సాహవంతులైన యువతీయువకులు. అందులో డా॥ గురుకుల మిత్ర, డా॥ భానుప్రసాద్, బి. రామకృష్ణ, జయగోపాల్, టి.శ్రీరామమూర్తి, వడ్లమూడి గోపాలకృష్ణయ్య, రాజగోపాల్,

మధు, 'గోమాగో' జగన్నాథం, కానా నరసయ్య టైలర్ మొదలగు వారంతా వేసవి పాఠశాలలో విద్యార్థులుగా నేర్చుకోవాలని వచ్చారు. వాదోపవాదాలు, మీటింగ్ అయిపోయినా, హాలులో పడుకొని కూడా రాత్రంతా ముచ్చట్లే. మేలుకొని, ఆస్తిక, నాస్తిక, ఉద్యమచరిత్రలే? నిప్పులమీద నడిచేదెట్లా? ఈ మాయలు మంత్రాల మహిమలేమిటి? స్వాములోర్ల గారడీ విద్యలేమిటి? మనం చేయాల్సిన కార్యక్రమాలేమిటి? ఎట్లా చేద్దాం? ఉపన్యాసాలేనా? కార్యక్రమాలేమిటి? గోమాంస భక్షణ పాపమా? పంది మాంసం నిషేధమా? భక్తి, ముక్తి, రక్తి తపస్సు, ప్రార్థనలు, యోగాలు, మహాత్మాలు, మాయలూ, మంత్రాలు గారడీ విద్యలు చర్చ విషయాలు! యువకులంతా మిత్రగారి చుట్టూ చేరేవారు! వారి 'ఆలోచించండి' పుస్తకం అప్పుడు వెలిసిందే? భారత నాస్తిక సమాజపు బీజాలూ అక్కడే పడ్డాయి. నాస్తికత్వం - సైన్స్ గా పరిణామం చెందాలనీ, శాస్త్రీయ దృక్పథంతో ప్రజల్ని ఆలోచింపజేయాలని సుదీర్ఘ ఉపన్యాసాలు కులనిర్మూలన, వర్ణాంతర వివాహాలు, సెక్యులర్ జీవిత పరిణామాలు పై చర్చలు జరిగేవి. సాహిత్య విప్లవ మార్గం పట్టాలని, విరసం పుట్టుకకు ముందుగానే వచ్చిన ఆలోచనలు!

దిగంబర కవిత్వానికి ముందటి ప్రాథమిక రంగం మిత్రగారి మాటలు, రాతలు, మొరటుగా తృప్తిపడేలా ఉండేవి.

డా॥ మిత్రగారితోపాటు, కో.వె.న, ఇరగబోయిన శ్రీనివాసరావు, జి.వి. రత్నం, శంకరరావు, ఎన్. విక్రం, కె. నరసింహారావు, భూపతి నారాయణ మూర్తి, డా॥ యామల సుదర్శన్, జయగోపాల్, డా॥ క్రాంతికార్, హజరత్ అలి, లియాఖత్ అలి, నాయుడుపేట ముస్లిం మిత్రులు, డా॥ ఆదినారాయణ లాంటి వారంతా మిత్రగారి మాటలకు 'డంగై' ఆయన చుట్టూ మూగుతుండేవారు. మాకు ఆయన ఓ ఐకాన్ గా ఉండేవారు. కమ్యూనిస్టు ప్రభావం పడ్డ వారధికంగా ఉండేవారు.

యస్. హజరత్ అలితో పరిచయం

1969లో తొలి పరిచయం గోరాకేంద్రం

1970-70 ప్రారంభ నాస్తిక సభలలో పరిచయం

1977 చార్వాక కేంద్రం - నిడమర్రు సభలు

1990-95 హైదరాబాద్ హిమాయత్ నగర్ 7వ లైన్ ఇంటివద్ద చాలాసార్లు కలిసి మాట్లాడాను.

2005 - నల్లకుంట ఇ.నం. 2-1-454/BST. 2 ఇంటివద్ద మరోసారి.

2006 న్యూ ఎమ్మెల్యే కాలనీ Opp. Rented Houseలో చివరిసారి చూశాను.

మీటింగ్ లో సభలలో పరిచయాలు అధికము.

చివరగా వారి మానసిక అనారోగ్యం దశలో పల్కరించి వచ్చాను.

భూపతి నారాయణమూర్తిగారితో పాటు వెళ్లినట్లు గుర్తు.

మా సాగరితోపాటు ఓ రోజు వారింట్లో అతిథిగా ఉన్నట్లు గుర్తు.

సాహితీపరుడిగా వారి పుస్తకాలు చదివి చర్చించిన సందర్భాలు చాలా ఉన్నాయి. చివరకు 'కాపునాడు' స్థాపన. బహుజన సమాజ పార్టీ స్థాపన. జాతుల విముక్తి పోరాటంలో పాల్గొనడం. నెల్లూరు 'బీచ్‌రోడ్డు'లో మీటింగ్‌లు ఏర్పాటు జరిగినప్పుడూ పాల్గొన్నట్లు గుర్తు.

“బహుజన ప్రజాసంఘం” ఏర్పాటు

1. అధ్యక్షులు - భూపతి నారాయణమూర్తి, మల్లిపురం
2. ఉపాధ్యక్షులు - యస్. హజరత్ అలి
3. ప్రధాన కార్యదర్శి - కో.వె.న.
4. సభ్యులు - డా॥ యామల సుదర్శన్, మదనపల్లి
5. - గడ్డంరాజు
6. - ఉడతా శరత్‌బాబు
7. - బల్లిచంద్ర శేఖరరావు
8. - టి. నరసింహారావు, పేరిచర్ల

v

వేదికపై శ్రీకాంత్, భూపతి నారాయణమూర్తి, క న్నబిరాన్, నగ్నముని

సభలో మిత్రాగారి మిత్రులు, అభిమానులు

డా॥ ఎస్. గమనం

ఆక్యుపంక్చర్ వైద్యులు, గుంటూరు

సెల్: 9397811553

8. మిత్రాగారితో నేను

|

మొదటిసారి పరిచయం :

నాలుగు దశాబ్దాల క్రితం మంగళగిరి చార్వాక విద్యాపీఠంలో జరిగిన నాస్తిక సభలలో మొదటిసారి డాక్టర్ గురుకుల మిత్రాగారిని చూశాను. చైనాలో 'సైంటిఫిక్ ఆక్యుపంక్చర్' అధ్యయనం చేసి వచ్చారు. నా మిత్రుడు అనిశెట్టి శాయికుమార్ నన్ను మిత్రా గారికి పరిచయం చేశారు. మొదటిసారి ఆయనను చూసినప్పుడు ఒక మోడ్రన్ పీఠాధిపతిలా కనిపించారు. ఎప్పుడు ఆయన చుట్టూ పదిమంది వుండేవారు. ఆయన గడ్డం గీసుకుంటున్నా వదిలేవారు కాదు. సందేహాలు అడుగుతూ ఉండేవారు. మిత్రాగారు చెబుతూ ఉండేవారు. విషయంలో స్పష్టత ఉండేది. మంచి మాట తీరు, ఓపికగా, వివరంగా మాట్లాడేవారు. అందరూ ఆయనతో మాట్లాడటానికి ఇష్టపడేవారు. ఒక తరం ముందుకెళ్ళి ఆలోచించడం ఆయనలోని ప్రత్యేకత. ఈ విషయం మీద నా కన్నా మా మిత్రుడు అనిశెట్టి శాయికుమార్ బాగా చెప్పగలరు.

“సమసంఘం” అనే ఒక మేనిఫెస్టో వేశారు. సమాజంలో ఉన్న సమస్యలు - వాటి పరిష్కార మార్గాలు, యాక్షన్ ప్లాన్ గురించి అందులో అద్భుతంగా వివరించారు. నిరంతరం సమాజంలో మార్పుకోసం తపన పడేవారు. నలుగుర్నీ ఒకచోట కూర్చోబెట్టగలిగితే చాలు ఆయన బిజీ ప్రాక్టీసును పక్కనబెట్టి వచ్చి రోజంతా వారితో మాట్లాడేవారు. నేను వెనిగండ్లలో ఆర్ఎంపి ప్రాక్టీసు చేస్తున్నప్పుడు అక్కడి అభ్యుదయ భావాలున్న మిత్రులతో కలిపి మిత్రాగారిని ఆహ్వానించి ఒక మీటింగ్ పెట్టుకున్నాం. ఇది ప్రత్యక్ష అనుభవం.

ఒకసారి యాజుల దగ్గర మీటింగ్ జరుగుతుంది. మిత్రాగారు అక్కడ ఉన్నారని తెలుసుకొని అక్కడికి దగ్గరలో సినిమా షూటింగ్లో ఉన్న గుమ్మడి గారు కాస్తదూరంలో కారు ఆపి రమ్మంటారా? అని కబురు పంపారు. ఇప్పుడు వద్దు, సాయంత్రం నేను వచ్చి కలుస్తానని చెప్పి పంపారు. అయ్యో గుమ్మడిగారిని చూడలేకపోయానని బాధపడ్డా, తర్వాత ఆయన భావం అర్థమైంది.

మిత్రాగారితో మండు అనుభవం :

మిత్రులు అనిశెట్టి శాయికుమార్, డాక్టర్ జయకుమార్, నేను ఒక జట్టుగా ఎప్పుడూ కలిసి ఉండేవాళ్ళం. మిత్రాగారు ఎప్పుడు మాకు బయట వ్యక్తిలా అనిపించేవారు కాదు. మా కుటుంబంలోని వ్యక్తిగా భావించేవాళ్ళం. ఆయనంటే మాకు అంత అభిమానం. ఆయన మాటలు వినడం ఒక వ్యసనం. ఎదురుగా ఎంతటి వారైనా ఆయన ముందు శ్రోతలుగా మారాల్సిందే. మా మిత్రులు అప్పుడప్పుడూ సాయంత్రాలు 'సిటింగ్స్' (మండు) లో పాల్గొనేవారు. అప్పుడు నన్ను ఉండనిచ్చేవారు కాదు. మరుసటి రోజు వాళ్ళు మాట్లాడుకున్న విషయాలు చెప్పేవారు. ఎలాగైనా మిత్రాగారి మాటలు ప్రత్యక్షంగా వినాలని ఒక సాయంత్రం మొదటిసారి 'గ్లాసు' పట్టుకున్నాను. అదో గొప్ప జ్ఞాపకం. కొన్ని వందల గంటలు మిత్రాగారి మాటలు విని దగ్గరగా మసిలిన వారిలో నేను ఒకడ్ని.

ఊతపదాలు :

మిత్రాగారికి మూడు ఊతపదాలు ఉండేవి. 1. మామూలుగా, 2. అక్కడున్నటువంటి దగ్గర, 3. దానికోసం... ఈ మూడింటిని తరచుగా ఉపయోగించేవారు. లింగంపల్లిలో జరిగిన క్లాసులలో శాయి, జయకుమార్, నేను ఒకొకరం ఒకొక ఊతపదం ఎంచుకొని ఎన్నిసార్లు వచ్చిందో లెక్కబెట్టాం. తర్వాత మిత్రాగారితో చెప్పి నవ్వుకున్నాం. అదొక సరదా సందర్భం.

హిమాయత్ నగర్ లోని మిత్రాగారి ఆక్యుపంక్చర్ కోసమని ఒకసారి కాళోజీ గారు వచ్చారు. మిత్రాగారు ఆక్యుపంక్చర్ ప్రాక్టీసులో బిజీగా ఉన్నారు. కాసేపు చూసి కోపంగా వెళ్ళిపోయారు. మిత్రాగారు బయటకు రాగానే కాళోజీగారు అలిగి వెళ్ళినట్లున్నారు అన్నా.. ఆయన నవ్వి కొద్దిసేపటి తర్వాత వస్తారలే అన్నారు. అలాగే జరిగింది. ఎందరో ప్రముఖులు ఆయన దగ్గరకు రావడం చూశాను. ఆయన ఒక బహుముఖ ప్రజ్ఞాశాలి.

సైంటిఫిక్ ఆక్యుపంక్చర్ డాక్టరుగా గురుకుల మిత్రా :

ఆక్యుపంక్చర్, హోమియో డాక్టరుగా హిమాయత్ నగర్ లో బిజీ ప్రాక్టీస్ ఉండేది. హైదరాబాద్ కాబట్టి వైద్యానికి వివిధ భాషలు మాట్లాడేవారు వచ్చేవారు. వచ్చినవారు ఏ భాషలో మాట్లాడితే మిత్రాగారు అదే భాష మాట్లాడటం అనేక సార్లు ప్రత్యక్షంగా చూశాను. అది నాకు చాలా ఆశ్చర్యకరమైన అంశం.

నేను 1985లో మిత్రాగారి దగ్గర ఆక్యుపంక్చర్ నేర్చుకున్నాను. భారతదేశం మొత్తంలోనే 'ఆక్యుపంక్చర్'ను అర్థం చేసుకున్న మొదటివ్యక్తి గురుకుల మిత్రాగారు అని నా అభిప్రాయం. ఆయన 'నీడిల్స్' ఇవ్వడం ఆయన వేళ్ళ కదలికలు, చాలా పర్ఫెక్ట్ గా వుంటుంది. 'రిజల్ట్స్' త్వరగా వచ్చేవి. నేను ఆక్యుపంక్చర్ మీద చాలా బుక్స్ చదివాను. వీడియోస్ చూశాను. నేను చదివిన 40వేల పేజీలకంటే మిత్రాగారి '40 పేజీల' సైంటిఫిక్ ఆక్యుపంక్చర్ స్టడీ మెటీరియల్ శాస్త్రీయమైనదని స్పష్టమైంది.

32 | డా. గురుకుల మిత్రా

మాలాంటి వాళ్ళను అల్లోపతి వైద్యుల నుంచి కాపాడటం కోసం, అల్లోపతి వైద్యులకు ఆయన ఆక్యుపంక్చర్ నేర్పలేదు. మాకు ఆక్యుపంక్చర్ క్లాసులు ట్రైనింగ్ టైంలో ఉపవాసంలో ఉన్నారు. క్లాసులు జరుగుతున్నప్పుడు ఒక ఆయుర్వేద డాక్టర్ ఒక ప్రశ్న వేశారు. డాక్టరుగారు మీరు హోమియో, ఆక్యుపంక్చర్‌ను ప్రశంసిస్తున్నారు ఆయుర్వేదం గురించి విమర్శించారు అన్నారు (ఒకమాట పట్టుకుని). అప్పుడు మిత్రాగారు చాలాసేపు ఆయుర్వేదం, ప్రకృతి వైద్యాల గొప్పతనం, ప్రాముఖ్యత, సైన్స్ ఫలాలు అందకుండా అడ్డుపడుతున్న కార్పొరేట్ మాఫియా వ్యవస్థ గురించి దానికి కొమ్ముకాస్తున్న రాజకీయ క్రీడ గురించి ఎంతో ఆవేశంగా, ఆవేదనగా మాట్లాడారు. నిందాపూర్వకంగా ప్రశ్నించిన పెద్దాయన చప్పట్లు కొట్టి మిత్రగారి ట్రస్ట్‌కు డొనేషన్ ప్రకటించారు. ఇలాంటి అనుభవాలు ఎన్నో.

1989లో గుంటూరు అవగాహన సంస్థ తరపున మిత్రాగారితో శాస్త్రీయ ఆక్యుపంక్చర్ పైన నా అధ్యక్షతన అవగాహన కార్యక్రమం జరిగింది. దానికి వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య గారు హాజరయ్యారు. మిత్రాగారి గైడెన్స్‌లో వావిలాల గారి వెన్నునొప్పికి ఆక్యుపంక్చర్ చేశాను. మిత్రగారికి అన్ని ఊర్లలో అభ్యుదయవాదులతో విస్తృతంగా పరిచయాలు ఉండేవి. పేరులోనే కాదు, నిజంగా స్నేహశీలి. ఆయన ఆలోచనలలో ఆధునికత, శాస్త్రీయత, స్పష్టత, ప్రగతిశీలత ఉండేవి.

మిత్రాగారి ప్రభావం నామీద చాలా ఉంది. ఆయన ప్రాక్టీసు ఒక పూటే ఉండేది. మధ్యాహ్నం చివరి పేషెంట్‌ను చూసిన తర్వాత ఒకసారి స్పిరిట్‌తో చేతులు కడుక్కున తర్వాత డ్రీట్‌మెంట్ కోసం రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి వచ్చినా 'రేపు కలుద్దాం బ్రదర్' అంటారు.

ఉదయం నుంచి రాత్రి 10 గంటల వరకు డబ్బు సంపాదించడం మీద సమయం అంతా ఖర్చు పెడితే ఇక 'జీవించడానికి టైం ఎక్కడ' అనేవారు. ఆ మాట నాకు బాగా పట్టుకుంది.

“డబ్బు సంపాదించడానికి జీవించడం కాదు. జీవించడానికి డబ్బు ఒక సాధనం మాత్రమే. సర్వస్వం కాదు” అనేవారు. ఆర్ట్ ఆఫ్ లివింగ్ తెలిసిన వ్యక్తి. సమాజంలో మార్పుకోసం తపన పడిన వ్యక్తి. తెలుగు భాషాభిమానం మెండుగా ఉన్న వ్యక్తి. సాహిత్యం మీద పట్టు ఉన్న వ్యక్తి.

శరీరానికి పట్టిన వ్యాధులకే కాదు, సమాజాన్ని పట్టి పీడిస్తున్న వ్యాధుల్ని నిర్మూలించడానికి చివరి శ్వాస వరకూ కృషి చేసిన వ్యక్తి మన గురుకుల మిత్రా.

V

డా॥ ఎమ్. గోవిందరాజులు

ఆక్యుపంక్చర్ వైద్యులు, గిరింపేట, చిత్తూరు జిల్లా.

సెల్: 9490620007

9. పీడిత ప్రజల హక్కులకోసం తపన పడిన మానవతామూర్తి

|

నేను 1980 సం॥లో బి.ఎస్సీ సెకండ్ ఇయర్ చదువుతున్నప్పుడు నా క్లాస్మేట్ బాలాజీ పరిచయమయ్యాడు. తను ఆర్.ఎస్.యు. స్టూడెంట్ ఆర్గనైజేషన్ గురించి నాకు చెప్పడం జరిగింది. నాకు అన్ని నచ్చి ఆర్.ఎస్.యు.లో పని చేయడం ప్రారంభించాను. ఆ రోజులలో 1980 అక్టోబరు నెల డా॥ మిత్రా గారు చిత్తూరు వచ్చారు. పలమనేరు లెఫ్ట్ ఉద్యమకారుడు కా॥ మొగిలప్పగారు డా॥ మిత్రాగారిని మాకు పరిచయం చేశారు. అదేరోజు చిత్తూరులోని లాడ్జ్ నందు కమ్యూనిస్ట్ భావజాలమున్న కొంతమందితో మీటింగ్ జరిగింది. అందులో డా॥ మిత్రాగారు ఆక్యుపంక్చర్ వైద్య విధానంలో ట్రైనింగ్ యిస్తాము ఆసక్తి కలిగిన వారు రండి అన్నారు. నేను, బాలాజీ కోర్సుకి వెళ్ళడానికి ఆసక్తి కనపరిచాం. 1981 సంవత్సరంలో వెళ్ళి కోర్సులో జాయిన్ అయ్యాము.

నేను మొదటిసారి డా॥ మిత్రాగారిని 1980 డిసెంబర్లో ఆయన హాస్పిటల్లో కలిశాను. నేను 9 గంటల సమయంలో వెళ్ళేసరికి డా॥ మిత్రాగారు చాలా బిజీగా వున్నారు. హిమాయత్ నగర్ తెలుగు అకాడమీ దగ్గర హాస్పిటల్ లోపలికి వెళ్ళాను. చాలామంది వెయిటింగ్లో ఉన్నారు. అందులోహోయగ్రీవాచారి మంత్రి, డిజిపి గారు వున్నారు. దాదాపు 3 గం॥ డా॥ మిత్రాగారితో ఉన్నాను. రకరకాల కేసులు వస్తున్నాయి. చాలా వరకు పేషెంట్లు మంచిగా రెస్పాండ్ అవ్వడం చూశా. డాక్టర్ మిత్రాగారు ఆక్యుపంక్చర్ మరియు హోమియోపతి మందులు యిచ్చేవారు.

డా॥ మిత్రా గారు లింగంపల్లి తారానగర్లో ఆక్యుపంక్చర్ ఇనిస్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఇండియా స్థాపించి అందులో మాకు ట్రైనింగ్ యివ్వడం జరిగింది. మేము దాదాపు 45 మంది వున్నాము. డా॥ మిత్రాగారు రోజు 3, 4 గం॥ క్లాస్ తీసుకొనేవాళ్ళు. డా॥ వెంకటరామప్పగారు వారానికి 2 రోజులు వచ్చి 3, 4 గం॥ క్లాస్ తీసుకొనేవారు. యింకా కొంతమంది డాక్టర్లు వివిధ వైద్య విధానాలపై క్లాస్ తీసుకొనేవాళ్ళు. ప్రతిరోజు రాత్రి 9 గం॥ నుండి 10 గం॥

34 | డా. గురుకుల మిత్రా

వరకు రాజకీయ తరగతులు నిర్వహించే వాళ్ళు, ప్రజా గాయకుడు గద్దరు కూడా అప్పుడప్పుడు మా ఇన్స్టిట్యూట్ కి వచ్చేవారు.

కోర్సు తర్వాత మొదటి ఆక్యు పంక్చర్ వైద్య శిబిరం గుంటూరు జిల్లా దాచేపల్లిలోని హైస్కూల్ నందు పెట్టారు. సుమారు 20,000 మంది పేషెంట్లు వచ్చారు. యింత బిజీలో కూడా డా॥ మిత్రాగారు ఎంతో సహనంతో మాకు వైద్యంలోని మెలుకువలు చెప్పేవారు. దాచేపల్లి క్యాంప్ 1.05.1981న మొదలై 10 రోజులు జరిగింది. తర్వాత శిబిరం 20.05.1981న రేపల్లె కొత్తపాళెంలో జరిగింది. డా॥ శంకరరావు వాళ్ళ ప్రాంతంలో జరిగింది. దాదాపు 15,000 మంది పేషెంట్లు వచ్చారు. తర్వాత శిబిరం 10.8.1981న ఖమ్మం జిల్లా దమ్మపేటలో జరిగింది. దాదాపు 20,000 మంది పేషెంట్లు వచ్చారు. తర్వాత 1.7.1981న చిత్తూరు జిల్లా పీలేరులో శిబిరం జరిగింది. దాదాపు 25,000 మంది పేషెంట్లు వచ్చారు. అన్ని శిబిరాలకు డా॥ మిత్రాగారే ఖర్చు చేసేవారు. కొంత డౌనేషన్స్ వచ్చేవి. క్యాంప్ కి 45 మంది మా ఇన్స్టిట్యూట్ లో 10 మంది గుంటూరు మెడికల్ కాలేజీ హాస్పిటల్స్ వచ్చేవాళ్ళు.

అన్ని శిబిరాల్లో డా॥ మిత్రాగారు డే అండ్ నైట్ పనిచేసేవారు. మేము ఆయనను ఫోలో అయ్యేవాళ్ళం. మందులతో ప్రమేయం లేకుండా కేవలం ఆక్యు పంక్చర్ వైద్యం కొద్దిపాటి ఆహారం అలవాట్లు కంట్రోల్ చేసుకుంటే ఎంతటి మొండి జబ్బునైనా తగ్గించగల నేర్పరితనం మాకు అభింది. అప్పటి నుండి 8.8.1981న చిత్తూరు గిరింపేటలో డా॥ మిత్రా చేతుల మీదుగా హాస్పిటల్ ప్రారంభించాము. యిప్పటికి 43 సంవత్సరాలు దాటి 44వ సంవత్సరం గిరింపేటలో నేను ఆక్యు పంక్చర్ అండ్ ఇంటిగ్రేటెడ్ మెడికల్ సెంటర్ నడుపుతున్నాను.

ఆయన డా॥ మిత్రాగారు పీడిత ప్రజల హక్కుల కోసం సమసంఘం స్థాపించారు. అందులోని విధివిధానాలు మాకు చెప్పేవారు. తర్వాత ప్రజాధికారం పత్రిక పెట్టారు. తర్వాత అదే పేరుతో రాజకీయ పార్టీ పెట్టారు. శ్రీకాళహస్తి నందు బహిరంగ సభ పెట్టారు. మేమందరం అందులో భాగస్వాములయ్యాం.

v

అనిశెట్టి శాయికుమార్

సామాజిక రచయిత, హైదరాబాద్

సెల్: 9440770531

10. నిరంతర సామాజిక ప్రయోగశీలి

|

డాక్టర్ గురుకుల మిత్రా జీవితాంతం కుటుంబానికంటే ప్రజానీకానికోసమే పాటుబడ్డాడు. ఆకలి, కన్నీళ్ళు, దోపిడీ, వివక్ష లేని సమాజంకోసం కలలుగని, ఆ కలల్ని సాకారం చేసుకునేందుకు భిన్నమార్గాల్లో ప్రయాణించాడు. సామాజిక మార్పుకోసం జరిపే కృషిలో ఆయన ఏరకమైన చాదస్తాలకూ పోకుండా నిరంతరం మారుతున్న స్థితిగతులకు అనుగుణంగా సిద్ధాంతాలకు, ఆచరణకు పదునుపెట్టుకుంటూ, సహచరులతోనిరంతరం చర్చిస్తూ రాజకీయంగా కృషి చేశాడు. విద్యార్థి దశలో ఉమ్మడి కమ్యూనిష్టు పార్టీ విద్యార్థి విభాగంలో చురుకుగా ఉండేవాడు. అనంతరకాలంలో పీపుల్స్ వార్ పార్టీ నాయకులైన కొండపల్లి సీతారామయ్య, కెజి సత్యమూర్తి(శివసాగర్), కోనూరి నారయ్య, రామారావు వంటి వారెందరో ఆయన సహాధ్యాయులు. ఉమ్మడి కమ్యూనిష్టు పార్టీ ఆధ్వర్యంలో జరిగిన తెలంగాణ సాయుధ పోరాటంలోపాల్గొన్నాడు. నిజాం ప్రభుత్వం ఆయన్ని బంధించడానికి ఉత్తర్వులు జారీ చేసినపుడు అజ్ఞాతవాసం గడిపేడు. పార్టీ చీలినపుడు మార్క్సిస్టు పార్టీలోనూ, ఆతర్వాత నక్సలైట్ పార్టీలోనూ చేరేడు. భారత చైనా మిత్రమండలి, పౌరహక్కుల ఉద్యమాల్లోనూ పాల్గొన్నాడు. పార్టీ ఆదేశాలను అనుసరించి కలకత్తా హోమియో కళాశాలలో హోమియోపతి వైద్యవిద్య అభ్యసించాడు. నక్సలైటు పార్టీలో పనిచేస్తుండగానే పార్టీ వసులపై 1976లో చైనా వెళ్ళేడు. చైనా కమ్యూనిస్ట్ పార్టీ నూచన మేరకు ఉద్యమకారులకు వైద్యం అందించడంలో సహాయపడే ఆక్యుపంక్చర్ విద్యను అభ్యసించాడు. ఆయన సాంప్రదాయక ఇన్ యాంగ్ (ప్రకృతి-పురుషుడు)వద్దతుల్లో జరుగుతున్న ఆక్యుపంక్చర్ వైద్య విధానంలో విప్లవాత్మక మార్పులు తెచ్చాడు. శరీర నిర్మాణ శాస్త్రంపై ఆధారపడి, ప్రయోగాత్మకంగా రోగులపై పరిశోధన జరిపి, ఆక్యుపంక్చర్ వైద్య విధానాన్ని శాస్త్రీయ పునాదులపై తిరగరాసి, దానికి మోడ్రన్ ఆక్యుపంక్చర్ గా నామకరణం చేశాడు. ఆయన చైనా నుంచి వస్తూ, చైనా విప్లవాన్ని గురించిన కథలున్న కొన్ని చలన చిత్రాల పెటైలని ఆంధ్రప్రదేశ్ కు తీసుకు వచ్చాడు. ఇంద్రవెల్లి బాధితుల సహాయార్థంతోసహా, నాటి విప్లవ కమ్యూనిష్టు పార్టీలు అనేక టెనిసిట్ షోలకోసం ఈ చిత్రాల్ని వాడుకోవడం జరిగింది.

36 | డా. గురుకుల మిత్రా

చైనానుంచీ తిరిగిరాగానే మోడ్రన్ ఆక్యుపంక్చర్ వైద్యాన్ని ప్రజలకు అందించడంకోసం ఉమ్మడి తెలుగు రాష్ట్రంలోని అనేక చోట్ల, ముఖ్యంగా గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో ఆక్యుపంక్చర్ శిబిరాలు నడిపేరు. చాలాకొద్దిమంది వైద్యులు, సహాయక వైద్య సిబ్బంది మాత్రమే కాక, ఆసక్తి ఉన్న ఇతర యువతకు అవసరమైన మేరకు శరీర నిర్మాణ శాస్త్రాన్ని, శరీర ధర్మ శాస్త్రాన్ని బోధించి, శిక్షణ ఇవ్వడం ద్వారా వారి సేవల్ని కూడా ఉపయోగించుకొని, వైద్య శిబిరాలకు వచ్చిన వేలాది రోగులకు వైద్యం అందించడం జరిగింది. కొన్ని దీర్ఘకాలిక రోగాలకు మంచిగుణం కనబడడంతో, జనం ఎక్కువసంఖ్యలో వచ్చేవారు. చికిత్సకై వచ్చే రోగులకోసం ఆర్థిసీ ప్రత్యేక బస్సులు నడిపిందంటే, ఆ వైద్యానికి ఎంతటి జనాదరణ లభించినదో అర్థమవుతుంది. అనంతరం వీరిలో ప్రతిభ చూపిన యువతకు హైదరాబాదు బొగ్గులకుంటలోని సారస్వత పరిషద్ హాలులో, ఎవరిదగ్గరా ఒక్క పైసా తీసుకోకుండా స్వంత కర్పితో, ఒక నెలరోజులపాటు ఆక్యుపంక్చర్ పై శాస్త్రీయ శిక్షణ ఇచ్చి, వారికి పరీక్షలు నిర్వహించి, ఉత్తీర్ణులైనవారికి ధ్రువపత్రాలు అందజేశారు. నిజాంబాద్ నుంచీ సాయి నాథ్, తిరుపతి నుంచీ బాలాజీ, మెదక్ జిల్లా నుంచీ పామయ్యగారి కుమార్, గుంటూరు నుంచీ డా. గమనం, లక్ష్మి, శ్రీకాకుళం నుంచీ ఎర్రన్న, పల్నాడు నుంచీ నావల్ కుమార్, నెల్లూరు నుంచీ పంది వెంకయ్య, తదితర యువత ఎందరో ఇక్కడ శిక్షణ పొందేరు. ప్రజలకోసం పనిచేసేవారు ఒకరిని ఆశించే పనిలేకుండా జీవితను కొనసాగిస్తూ ఉద్యమం కోసం పని చేయాలనేది ఆయన ఆకాంక్ష. అందుకు అనుగుణంగా వారిని ఆక్యుపంచర్ వైద్యులుగా తయారు చేశాడు. ఆనాటికి, ఉత్తర తెలంగాణ ప్రాంతంలో విప్లవకమ్యూనిస్టు పార్టీ ఉద్యమం ఇంకా ఊపందుకోలేదు. ఈ దశలో ఆయన 'సమసంగం' పేరిట కొత్త ఆలోచనకు పునాది వేశాడు.

బాపట్ల జిల్లా యాజలి గ్రామంలో నావల్ కుమార్ రోగులకు వైద్యం అందిస్తూ, సమసంగానికి కార్యకర్తగా ఉండేవాడు. అనేకమంది ఉద్యమంలో పనిచేస్తున్నవారు, సామాజిక కార్యకర్తలతో సహా ఈ విషయమై 1980 యాజలి గ్రామంలో చర్చలు జరిగాయి. మిత్రా భావాలు నచ్చడంతో, విప్లవ సోషలిస్టు భావాలు కలిగిన అంబటి నరసింహారావు అన్ని రకాలుగా తన మద్దతు అందించాడు. లండన్ లో చదివేటప్పుడు అక్కడి కమ్యూనిస్టు పార్టీలో విప్లవ సిద్ధాంతాల్ని ప్రవేశపెట్టి, బహిష్కరణకు గురయిన ఆయన ఇక్కడ వయోజన విద్యాశాఖ అధికారిగా పనిచేస్తూ కార్యకర్తల్ని చైతన్యవంతం చేసేవాడు. తనతో సంబంధమున్న వారినే కాక పల్నాడులోని దాచేపల్లి నుంచీ కూడా కార్యకర్తల్ని సమీకరించాడు. మిత్రా ప్రవేశపెట్టిన ముసాయిదాపై చర్చ జరిగింది. సోషల్ సామ్రాజ్యవాదం, నిమగ్నత నిబద్ధత వంటి కఠినమైన పదజాలం ఏమీ లేకుండా సరళమైన భాషలో సమసంగం ఆశయాలు, కార్యాచరణ ముసాయిదా తయారైంది. ఈ ముసాయిదాలో, జనాల్ని నిత్యం ఎడ్యుకేట్ చేస్తూ, ప్రజల చైతన్య స్థాయి మేరకే ఉద్యమాలు చేయాలని, ఏరకమైన సమాజం మనం కోరుతున్నామో అనే విషయంపై జనాల ఆకాంక్షలు పెంచే విధంగా వారికి స్పష్టంగా

తెలియజేయాలని నిర్ణయించారు. అందుకై, ధరల విధానం, విద్య, వైద్యం, గ్రామీణ పునర్నిర్మాణం, కుల నిర్మూలనకై తీసుకోవాల్సిన చర్యలవంటి అంశాలపై సహా ఏవ్యవస్థ ఎట్లా ఉండాలో ఇందులో స్పష్టంగా వివరించారు. “ఒక కుటుంబానికి ఒక జీవన సదుపాయం కలగజేసే ఆర్థిక విధానం కావాలి. ఒక కుటుంబానికి ఒక వృత్తి లేదా వ్యాపారం మాత్రమే ఉండాలి. జనాభాదామాషా ప్రకారం అన్ని కులాలకూ రిజర్వేషన్ సదుపాయం కల్పించాలి” వంటి అంశాలన్నిటినో ఇందులో పొందుపరిచారు. డా.మిత్రా పని విధానాన్ని గురించి తెలియాలంటే, ఈ సమావేశాల సందర్భంగా జరిగిన ఒక సంఘటనను గుర్తు చేసుకోవలసింది. ఆ సమావేశానికి హాజరైన యాభై, అరవై మందిలో ఒకరిద్దరు తప్ప అంతా మాంసాహారులే. ఒకరోజు మధ్యాహ్నం భోజనానికి ఘుమఘు

మలాడే మాంసం కూర వడ్డించారు. అందరూ లొట్టలేసుకుంటూ భోజనం ముగించిన తర్వాత అది వేటమాంసం కాదు, దూడ మాంసం అని తెలిసి కొందరి ముఖాల్లో తేడాకనబడింది. ఆవిషయమై వివరిస్తూ, ప్రజల్లో పని చేసే వారి ఆహారపు అలవాట్లు ఎట్లా ఉండాలో చెబుతూ, తిండి విషయంలో ఉండే భ్రమల్ని తొలిగించారు. సమసంగంనుంచీ స్థానికంగానే కాకుండా, అనేక ఇతర రాష్ట్రాలలోని విప్లవ సంఘాలతో కూడా సంప్రదింపులు నెరపుతూ సంబంధంతో ఉండేవారు. అదే క్రమంలో వినోద్ మిత్రా తదితరులు దిల్లీలో ‘ఇండియన్ పీపుల్స్ ఫ్రంట్’ అనే ఐక్య ఉద్యమానికి విజయవాడకు చెందిన వాసిరెడ్డి కృష్ణారావు, (అనంతర కాలంలో ఈయన జార్జ్ ఫెర్నాండెజ్ స్థాపించిన సమతా పార్టీ జాతీయ అధ్యక్షునిగా కూడా చేశాడు) తదితరులతో కలిసి సమసంగం తరపున శాయికుమార్ ఆధ్వర్యంలో ఒక పత్రినిధి బృందాన్ని పంపేరు.

ఈ కృషి ఇలాకొనసాగుతుండగా, మొత్తం కార్యకలాపాల్ని సమీక్షించి, ఉద్యమాన్ని ముందుకు తీసుకువెళ్లడం కోసం, మెదక్ జిల్లా లింగంపల్లి వద్ద దాదాపు వందమంది కార్యకర్తలతో 1981 వేసవిలో ఒక వారం పాటు సమావేశం జరిగింది. ఈసమావేశానికి అక్కడికి దగ్గరే ఉన్న తెల్లపూర్ సర్పంచ్ కుమార్ గౌడ్ అన్ని ఏర్పాట్లకూ బాధ్యత వహించాడు. తూర్పు గోదావరిజిల్లా కోనసీమ మలికిపురం నుంచీ భూపతి నారాయణ మూర్తి, కేరళ రాష్ట్ర విప్లవ కమ్యూనిస్టు నాయకుడు వేణు, రాడికల్ విద్యార్థి సంఘ నాయకుడు జయకుమార్, గమనం, విజయవాడనుంచీ మాజీ నక్సలైట్ నాయకుడు కళ్యాణకృష్ణ, గూడూరుకు చెందిన కోవెన (కోసూరి వెంకట నరసింహారావు), నెల్లూరినుంచీ ఇరగనబోయిన శ్రీనివాసరావు, మదనపల్లినుంచీ యమలా సుదర్శనం వంటి ఉద్దండులే కాక, తమిళనాడు నుంచీ ఒక ప్రతినిధి బృందం, అసలుపేర్లు ప్రకటించని కొందరు స్థానిక, రాష్ట్రేతర నాయకులుకూడా ఈసమావేశంలో పాల్గొన్నారు. ఈసమావేశపు తరగతులు, చర్చల్లో భాగంగా జాతుల పోరాటాల్ని గురించి వచ్చిన చర్చలలో భాగంగా తెలుగు నేలపై జాతీయ ఉద్యమం కావాలనే చర్చ వచ్చింది. ఈ విషయమై భూపతి నారాయణ మూర్తి మాట్లాడుతూ, తెలుగు గడ్డపై

ఉన్న అపారసంపద, గుజరాతీ మార్వాడీ సేట్ల ఆధిపత్యం, దోపిడి గురించి ఉత్తేజకరంగా ప్రసంగించారు. అనంతరం మిత్రా అధ్యక్షతన, భూపతి నారాయణ మూర్తి ప్రధాన కార్యదర్శిగా, తెలుగుజాతి స్వయంనిర్ణయాధికార సాధనకోసం 'తెలుగుజాతి విముక్తిసంఘం' ఏర్పడింది.

తెలుగు జాతి విముక్తి సంఘం తొలి మహాసభ 1982లో నెల్లూరు కళ్యాణమంటపంలో జరిగింది. అనేకమంది ముఖ్యులతోబాటు ప్రముఖ కవి నగ్నముని కూడా నెల్లూరు సభలో ప్రసంగించాడు. అక్కడి ఏర్పాట్లన్నీ ఇరగనబోయిన శ్రీనివాసరావు అధ్యక్ష్యంలో జరిగాయి. నెల్లూరు కబాడీపేట, మూలాపేట, కావలి, గూడూరు, తదితర ప్రాంతాలనుంచీ పెద్దసంఖ్యలో ఉద్యమకారులు ఈ మహాసభకు హాజరయ్యారు. ఈసభను భగ్నం చేయడానికి నెల్లూరు చుట్టుపక్కల ప్రాంతాలనుంచీ బిజేపీ శ్రేణులు పెద్దఎత్తున తరలివచ్చినా, వారి ప్రయత్నాల్ని వమ్ముచేసి, ఆసభను విజయవంతంగా నిర్వహించారు. నెల్లూరు సభ అనంతరం రాజోలులో భూపతి నారాయణమూర్తి అధ్యక్షతన బ్రహ్మాండమైన ఊరేగింపు, బహిరంగ సభ జరిగాయి. ఈ సభల్లో ప్రమీలా సిస్టర్స్ వారి జముకుల కథ ప్రదర్శనలు విశేషంగా జనాల్ని ఆకర్షించాయి. అనంతరం అనేక పట్టణాలలో తెలుగుజాతి విముక్తి సంఘం బహిరంగ సభలు నిర్వహించింది. తమిళనాడులో పెద్ద నాయకుడు నెడుమారన్ వంటి వారితో కలిసి ' ఒక భాషాజాతికొక రాష్ట్రం - ప్రతిభాషాజాతికీ స్వయం నిర్ణయాధికారం' అనే నినాదంతో ఏర్పాటు చేసిన బహిరంగ సభల్లో డా. మిత్రా, ఇరగన బోయిన శ్రీనివాస్ లు పాల్గొన్నారు. తమిళనాడులోని తంజావూరులో, 'తమిళ దేశీయత్వం' ఏర్పాటు చేసిన సభలో ఉద్వేగపూరిత ప్రసంగం చేసినందుకు అక్కడి ప్రభుత్వం ఈయనను అరెస్టుచేసి జైలులో ఉంచింది. తమిళనాడు ప్రభుత్వం వీరిపై వేసిన కేసు తేలేవరకూ ఆరాష్ట్రంలోకి ప్రవేశించ వద్దనే షరతుతో బెయిలు మంజూరు చేసి, రాష్ట్ర బహిష్కరణ శిక్ష విధించింది. ప్రజాస్వామ్యవాది ఐన మిత్రాను చిత్తూరు జిల్లాలో పీలేరు, కాళహస్తి పట్టణాలలో జరిగిన బహిరంగసభల అనంతరం ఆయనపై పీలేరు కుట్రకేసు, కాళహస్తి కుట్రకేసు బనాయించి, 1984 నుంచీ 1990 వరకూ అనేకసార్లు జైలుకు పంపి వేధించారు.

జాతిని నిర్వచిస్తూ, 'అనాదిగా ఒకే గడ్డపై, ఒకే భాషతో జీవన సంబంధాలేర్పరచుకొని , ఒక మానసిక అవగాహన కట్టుబాట్లతో జీవించే ప్రజాసమూహాన్నే జాతి'గా పిలవాలన్నాడు. ప్రపంచంలోతొలుతగా, భాషకొక జాతి, జాతికొక దేశంగా అన్ని దేశాలూ ఏర్పడ్డాయి. సామ్రాజ్యవాద దేశాల విస్తరణ కాంక్ష వల్ల ఈ ఏర్పాటు వి చ్ఛిన్నమైంది. ప్రపంచంలో చాలాచోట్ల జాతుల అణచివేత సాగుతోంది. పాకిస్తాన్ ఉమ్మడి జాతుల ఇస్లాం రూపమని పైకి చెబుతున్నా, అక్కడ పంజాబు దొరల నియంతృత్వం నడుస్తున్నది. కుర్దూ జాతినెత్తిన ఇరాక్ అరబ్ జాతి పెత్తనం నడుస్తోంది. టిబెట్ జాతిపై చైనా ఆగడాలు సాగుతూనే ఉన్నాయి. ఈశాన్య రాష్ట్రాల జాతి విముక్తి పోరాటాలు సాగుతున్నాయి. ప్రధాన మంత్రిగా ఎవరున్నా హిందీ వారి ఆధిపత్యమే భారత ఉపఖండమంతా వ్యాపించింది. సినిమా ప్రముఖుల

నుంచీ, కాంట్రాక్టర్ల నుంచీ, అధిక ధరలనుంచీ, తెలుగుజాతి విముక్తి కావాలంటే, భారత సామ్రాజ్యవాదం, అమెరికా సామ్రాజ్యవాదాలనుంచీ తెలుగుజాతి ముందుగా బయట పడాలని పిలుపినిచ్చాడు. కాశ్మీర్ కు ఉన్నట్లే తెలుగు రాష్ట్రానికి కూడా 370 అధికరణం వర్తింప జేయాలని కోరేడు. ఇలాజరిగితే, జనాభారీత్యా, వనరులరీత్యా ప్రపంచంలోని పద్నాలుగు అగ్రరాజ్యాలలో ఒకటిగా తెలుగు నేల కూడా విలసిల్లగలదని చెప్పేడు. భారతదేశ సమైక్యత అంటే కేంద్రానికి అవసరమైన పరిమిత అధికారాలు మాత్రమే ఉండే విధంగా స్వతంత్ర్య జాతులు ఐచ్ఛికంగా ఉండే సమాఖ్య రూపమేనని చెప్పేడు.

ఆరిస్టో మోహన్ బొమ్మలతో, కవి నగ్నముని విశ్లేషణలతో మిత్రా రచించిన 'తెలుగుస్తాన్' కవితా సంపుటిని వెలువరించారు. ఈపుస్తకం ఆవిష్కరణ సభలో నాటి వార్త దినపత్రిక సంపాదకులు శ్రీరామచంద్రమూర్తి ప్రధాన వక్తగా, నగ్నముని, గుర్రంకొండ శ్రీకాంత్, అనిసెట్టి శాయికుమార్ వక్తలుగా పాల్గొన్నారు. రాష్ట్రాల స్వయంనిర్ణయాధికారంకోసం, "తెలుగుస్తాన్ " అనే మాసపత్రికను, 'బలహీన వర్గాలకు రాజ్యాధికారం' అనే నినాదంతో "ప్రజాధికారం" అనే మాసపత్రికనూ స్థాపించారు

తేజావిసం (తెలుగుజాతి విముక్తి సంఘం) కార్యకలాపాలు ఒకవైపు సాగిస్తూనే, అకురాతి మురళీ కృష్ణ , పామయ్యగారి కుమార్, జానా నాగేశ్వర రావు, ఇరగన బోయిన శ్రీనివాసరావు, అంబటి నరసింహారావు, యమలాసుదర్శనం వంటివారితో కలిసి బలహీన వర్గాలకు రాజకీయఅధికారం కావాలనే మరో ఉద్యమం లేవదీశాడు. ఇందుకై మిత్రా సంపాదకునిగా ఉన్న ప్రజాధికారం, తెలుగుస్తాన్ పత్రికలతో బాటు యమలా సుదర్శనం సంపాదకత్వంలో 'దళితశంఖారావం' పత్రిక కూడా మొదలైంది. అనంతరం బలహీన వర్గాల పార్టీని ప్రారంభించారు. విద్యా ఉద్యోగాలతోబాటు రాజకీయాల్లో సైతం వారివారి జనాభా శాతాన్ని బట్టి, మహిళలతో సహా రిజర్వేషన్లు కల్పించాలని తెలుగునాట తొలిసారిప్రకటించాడు. దీనివల్ల నాలుగైదు శాతానికి మించని అధిపత్య కులాల వారి ప్రాతినిధ్యం పరిమితమై, రిజర్వేషన్ల స్వభావంలో మార్పు రావడమే కాకుండా, రిజర్వేషన్ల ప్రాతిపదికన వైషమ్యాలకు తావులేని పరిష్కారం లభిస్తుందని చెప్పేడు. అనంతర కాలంలో విప్లవ రాజకీయాలనుంచీ బయటకు వచ్చిన బి. ఎస్. రాములు, ఉసా, మారోజు వీరన్న వంటివారెందరో ఇదే నినాదాన్ని అందుకున్నారు. మిత్రాగారి బలహీన వర్గాలపార్టీలో భాగస్వామ్యం కావడానికి ఈ పార్టీలోని ఇతరకులాల నాయకులు తమ తమ కులాలకు చెందినవారినందరినీ ఏకం చేసి, ఉమ్మడి రాష్ట్రవ్యాపితంగా ఆయాకులసంఘ విభాగాలను ఏర్పాటు చేసేందుకు పిలుపు ఇచ్చాడు. అందులో భాగంగా, తెలగ, తెలగ ఉప కులాలైన బలిజ, కాపు, ఒంటరి, తూర్పు చాళుక్య కాపు, హజారీ, ఎల్లాపీ, తూర్పుకాపు, మున్నూరుకాపు, గాజుల బలిజ వంటి కులాల్ని ఏకంచేసేందుకు తెలగ మహాసభను స్థాపించాడు. వంగవీటి రంగా హత్యానంతరం విజయవాడలో జరిగిన కాపునాడు సభకు జంట నగరాలనుంచీ వందలాదిమందిని తరలించే కృషి చేశాడు. తెలగ మహాసభ తరపున నాడు కాంగ్రెస్

ప్రభుత్వంలో ఉన్న మంత్రి డి. శ్రీనివాస్ ముఖ్య అతిథిగా సికిందరాబాద్ కీస్ హైస్కూల్‌లో, రాష్ట్రం నలుమూలల నుండి వచ్చిన దాదాపు లక్షమందితో బహిరంగ సభ జరిగింది. తర్వాత రవీంద్రభారతిలో దాసరి నారాయణరావు ముఖ్య అతిథిగా మరో సభ జరిగింది. ఈ సభల స్ఫూర్తితో రాష్ట్ర వ్యాపితంగా ముత్యాల శ్రీనివాసరావు, వంగవీటి చలపతిరావు, జానా నాగేశ్వరరావు, తదితరులతో కలిసి పర్యటించారు. హైదరాబాద్ మహానగరంలోని వివిధ ప్రాంతాల్లో ఉన్న తెలగ ఉపకులాలవారిని ఐక్యం చేసి, లకడీకాపూల్ వద్ద నాగేశ్వరరావుగారి సాయితో ప్రింటింగ్ ప్రెస్ వద్ద ఒక అద్దె భవనంలో ఉమ్మడి వేదికను ఏర్పాటు చేసేడు. దీనికి కటారి అప్పారావు, మాధవరావు, సిద్ధయ్య నాయుడు, ఏనుగు శివాజీ వంటి సీనియర్లు నాయకత్వం వహించారు. తెలగ ఉపకులాల వారందరికీ బీసీ రిజర్వేషన్ ఇవ్వాలని పుట్టుస్వామి కమిషన్ ముందు విచారణ సాగిన ప్రతిచోటా తన గళం వినిపించాడు. ఆయన గొప్ప తాత్విక దృక్పథం ఉన్నవాడు.

వైద్యునిగా మిత్రా సేవలు :

హోమియో వైద్యవిధానంపై ఆయనకు మంచి పట్టుండేది. చాలామంది హోమియో వైద్యులలాగా ఆయనెప్పుడూ తనవద్దకు వచ్చే రోగులకు ఏనాడూ ఆలోపతీ వైద్యం చేయలేదు. అవసరమైనప్పుడు ఆలోపతీ వైద్యులని సంప్రదించమని తానే సలహా ఇచ్చేవాడు. చాలామంది మెడికల్ రిప్రజెంటేటివ్‌లు ఆయనవద్దకు వచ్చి తమ ఉత్పత్తుల శాంపిల్స్ ఉచితంగా ఇచ్చి, కమీషన్ ఇస్తామనేవారు కానీ ఆయన వాటిని నిర్ణయదంగా తిరస్కరించేవాడు. ఎంతటివారైనా ఆయన క్లినిక్ వద్దకు రావలసిందేకానీ, ఆయన ఎప్పుడూ ఎవరి ఇళ్లకూ వెళ్ళేవాడుకాదు. ఒకసారి అక్కినేని నాగేశ్వరరావు వారి శ్రీమతిని చూడడానికి రావలసిందిగా కోరుతూ, కారుతో డ్రైవర్ని పంపేడు. దీన్ని తిరస్కరించి, వైద్యం అవసరమైతే తన క్లినిక్ వద్దకే రావాలని మర్యాదగా చెప్పి పంపేడు. చాలామంది సెలబ్రిటీలు ఆయనవద్దకే వచ్చేవాళ్ళు.

భారతదేశానికి అప్పటి శాస్త్ర సాంకేతిక సలహాదారుగా ఉన్న డా. అరుణాచలంతో మంచి స్నేహం ఉండేది. వీరిద్దరూ కలిసి అప్పటి సెంటర్ ఫర్ సెయ్యూలర్ అండ్ మాలిక్యులర్ బయాలజీ సంస్థకు సంచాలకులుగా ఉన్న డా. భార్గవను కలవడానికి వెళ్ళినపుడు వారితోబాటు వెళ్ళిన నాకు, మధ్యవర్తిగా డా. అరుణాచలం ఉండగా, హోమియోను అశాస్త్రీయ వైద్యవిధానంగా భావించి వ్యతిరేకించే భార్గవకు, మిత్రాకూ మధ్య జరిగిన సంభాషణ వినే అవకాశం లభించింది. ఒక నిర్ణయం రాకపోయినా మిత్రా ఆయనతో చాలా ప్రతిభావంతంగా వాదించి హోమియోను సమర్థించిన తీరు చాలా గొప్పగా వుంది.

హోమియోలోనే కాకుండా ఆయుర్వేదం, పసరువైద్యం, మూలికామొక్కల పనితీరుపై ఆయనకు గొప్ప అవగాహన ఉండేది. ఎంతో సన్నిహితులకు మాత్రం ఆయన ఆవైద్యాన్ని ఉపయోగించేవాడు. అక్యపంక్చర్ విధానంతోసహా ప్రతివైద్యానికీ ఉన్న పరిమితులపై ఆయనకి

సృష్టమైన అవగాహన ఉండేది. ఆయన వైద్యం కేంద్రంగా రోగి ఉండకూడదని, రోగి కేంద్రంగా వైద్య విధానం ఉండాలనీ చెప్పేవాడు. ఈభావనను సాకారం చేయడానికి హైదరాబాద్ లో ట్రిమ్ (ట్రస్ట్ ఫర్ ఇంటిగ్రేటెడ్ మెడిసిన్) అనే సంస్థను ఒకదాన్ని స్థాపించి, ప్రభుత్వ సహాయానికై అర్థించాడు. రోగికి ఏవిధానంలో స్వస్థత లభిస్తుందో, ఆవైద్య విధానాన్ని అవలంబించడం, అవసరమైతే ఒకే సారి భిన్న వైద్య విధానాలు ఉపయోగించి రోగికి నయం చేయడం ఈవిధానం ముఖ్యోద్దేశం. శరీర నిర్మాణ శాస్త్రం, శరీర ధర్మ శాస్త్రాలని ఆక్యుపంక్చర్ వైద్య విధానానికి అనుగుణంగా, చిత్రాలతోనహా రాశాడు. ఆపుస్తకాల్లో కొన్ని ఇంకాముద్రించాల్సివుంది. అవి మిత్రా వద్ద ఆక్యుపంచర్ కూడా నేర్చుకున్న చిత్తూరులోని డా. బాలాజీ వద్ద ఉన్నట్లు తెలిసింది.

హేతువాద ఉద్యమకారుడు :

మిత్రా ఒక్క రాజకీయ రంగంలో మాత్రమే పని చేయలేదు. చిన్నతనంనుంచీ నాస్తిక హేతువాదాలను ప్రచారం చేయడంలో ఎంతో ముందుండేవాడు. అడవులలో చెంచు, కోయ, గోండు తదితర గిరిజనులతో మమేకమై తిరిగేవాడు. వారి వైద్య విధానాన్ని ఔషధసన పట్టేడు. యోగులు, సిద్ధులు వంటి వారితో కలిసి పంచ మకారాల సాధన, యోగా సాధనా చేశాడు. యోగాలో ఏమాయ, మంత్రమూ లేదని, అది శరీరంపై నియంత్రణ సాధించే అవకాశమున్న ఒక వ్యాయామం వంటిదేననీ తేల్చి చెప్పేడు. ఆయన యోగాద్వారా నేర్చుకున్న అభ్యాసంతో స్వయంగా చెవులు కదిపి చూపించేవాడు. యువకునిగా ఉండగా, సత్యసాయిబాబా బండారం బయటపెట్టడానికి పుట్టపర్తిలో కొన్నాళ్ళు గడిపి, అక్కడ జరిగే మోసాలపై ఒక పుస్తకం రాశాడు. 'దేవుళ్ళారా! మీపేరేమిటి?' శీర్షికతో, నాస్తిక సామాజిక తత్వాలని కలగలిపి ఒక పుస్తకం రాశాడు. ఇంకాకొన్ని నాటికలు, కథానికలు సైతం రాశాడు. ఆయన మంగళగిరిలోని చార్వాక ఆశ్రమం రామకృష్ణ గారు నిర్వహించే అధ్యయన తరగతులకు హాజరై పాఠాలు చెప్పేవాడు. అంబటి నరసింహారావుగారు పల్నాడు, బాపట్ల ప్రాంతాలనుంచీ కనీసం పాతిక ముప్పై మందికి తగ్గకుండా వయోజనవిద్యా కార్యకర్తలనీ, తను సమాయత్తం చేసిన ఇతర యువతను, అన్ని కర్చులూ తానే భరించి, ఈసమావేశాలకు తరలించేవాడు. ఇందులో కొందరు యువతులు కూడా ఉండేవారు. వీరందరికీ మిత్రాగారు రాజకీయ శిక్షణ కూడా ఇచ్చేవాడు. తర్వాతికాలంలో వీరిలో కొందరు ఆక్యుపంక్చర్ వైద్యం కూడా నేర్చుకున్నారు. గోరాగారి ఆధ్వర్యంలో నడిచే నాస్తిక కేంద్రంతో కూడా మిత్రాగారికి సత్సంబంధాలుండేవి. మిత్ర అధ్యక్షతన, సూర్యాపేటకు చెందిన గాజవెల్లి నరసయ్య, చిరాకీ(చిర్రావురు రామకిష్టయ్య), శాయికుమార్ తదితరులతో కలిసి తెలంగాణ నాస్తిక సంఘం రిజిస్టర్ చేశారు.

కొన్ని దశాబ్దాల క్రితం సూర్యాపేటలో ప్రజలనుంచీ వసూలు చేసిన సొమ్ముతో సుమారు రెండేకరాలకుపైగా స్థలం కొని, కానా (కానూరి నారాయణ) అనే వ్యక్తి ఆధ్వర్యంలో

నాస్తిక, హేతువాద కార్యకలాపాల నిర్వహణకై ఉంచారు. రెండుమూడు దశాబ్దాల కాలంపాటు అక్కడ నాస్తిక కేంద్రం నడిచింది. ఈ కానా క్రమంగా అక్కడ నాస్తిక కార్యకలాపాలు తగ్గించి, ప్రభుత్వ వైద్యశాల ఎదురుగా మంచి సెంటర్లో ఉన్న ఆభూమిని రియలెస్టేట్ చేసే వారికి అమ్ముకున్నాడు. ఈదుశ్చర్యను వ్యతిరేకించిన మిత్రా ఆవిషయమై తెలంగాణ నాస్తిక సంఘం తరపున కోర్టులో కేసు వేశాడు. సూర్యాపేట వర్తకసంఘం హాలులో బహిరంగ సమావేశాలు జరిపి జన చైతన్యంకల్పించాడు. అనేక హేతువాద, నాస్తిక మహాసభల్లో ఉత్తేజకరమైన, మేధోవంతమైన ఉపన్యాసాలిచ్చాడు. ఆయన రచనలలో నాస్తిక భావాల్ని, సోషలిస్టు భావాల్ని మిళితం చేయడాన్ని విమర్శిస్తూ, రంగనాయకమ్మ 'నీడతో యుద్ధం' అనే పుస్తకం రాసింది. నాస్తిక, సామాజిక న్యాయ అంశాలతో ఈయన ఆధ్వర్యంలో 'ప్రజాపక్షం' అనే పక్ష పత్రిక నడిచింది. దీనికి ప్రముఖ కమ్యూనిస్టు రచయిత, సినీరచయిత బొల్లిముంత శివరామకృష్ణ సంపాదకునిగా, సోవియట్ భూమి మాసపత్రిక మాజీ ఎడిటర్ గుర్రంకొండ శ్రీకాంత్ సహసంపాదకులుగా పని చేశారు.

కుటుంబం :

ఆయన ముందుగా ప్రభుత్వ ఉపాధ్యాయుని కుసుమ గార్ని హేతువాద పద్ధతిలో వివాహమాడేడు. ఉద్యమ వ్యవహారాలలో ఇద్దరికీ భేదాభిప్రాయాలు పొడచూపడంతో ప్రజాస్వామ్య బద్ధంగా విడిపోయారు. అనంతరం ఆమె చెల్లెలు లక్ష్మీ గార్ని వివాహం చేసుకున్నాడు. మొదటి భార్యకు రాహుల్ మిత్రా, వహ్నిమిత్రా అనే అమ్మాయి, అబ్బాయి. వీరిద్దరూ అమెరికాలో నివసిస్తున్నారు. లక్ష్మీగారికి చార్వాకమిత్ర అనే అబ్బాయి, జ్వాలా మిత్రా అనే అమ్మాయి కలిగేరు. రాహుల్ మిత్రా, వహ్ని మిత్రా అమెరికాలో ఉంటుండగా, చార్వాకమిత్ర, హైదరాబాద్ లో కాంట్రాక్టులు చేస్తున్నాడు. జ్వాలామిత్రా దుబాయ్ లో సాఫ్ట్ వేర్ ఉద్యోగంలో ఉంది.

ఇన్ని పనులు పెట్టుకొని అవిశ్రాంతంగా కృషిచేసే ఆయన తన డెబ్బయ్యారో ఏట (2005లో) అల్టిమర్స్ వ్యాధికి గురయేడు. ఆస్థితిలో ఆయన భార్య లక్ష్మీ కన్నతల్లిలా సేవలందించారు. ఆరోగ్యం పూర్తిగా క్షీణించడంతో ఆయన 2007 ఏప్రిల్ 13 న తన ఆశలు, ఆశయాల్ని మనముందుంచి తన డెబ్బై ఏళ్ల జీవితానికి స్వస్తి చెప్పి, తనువు చాలించాడు. ఏప్రిల్ 22 న అనిసెట్టి శాయకుమార్ అధ్యక్షతన జరిగిన సంతాప సభలో పౌరహక్కుల సంఘంనాయకుడు కె.జి. కన్నబిరాన్, ఉపాధ్యాయ నాయకుడు మార్పు బాలకృష్ణమ్మ, భూపతి నారాయణ మూర్తి, నగ్నముని, జ్వాలాముఖి, యమలా సుదర్శన్, అంబటి నరసింహారావు, పామయ్యగారి కుమార్, డా. జయకుమార్, గంజి సత్తయ్య వంటి పెద్దలెందరో పాల్గొని నివాళులు అర్పించారు.

జనాంతికం. బాపట్ల, పొన్నూర్లలో ఇరిగేషన్ శాఖలో అటెండర్ స్థాయి చిరుద్యోగంలో ఉండగా అన్న అంబటి నరసింహారావుతో కలిసి, పనిచేసేవాడిని. వయోజన విద్యా

వాలంటీర్లకు రిసోర్స్ పర్సన్ గా క్లాసులు తీసుకోవడమే కాక, ఆయనతో కలిసి సమసంగం కార్యకలాపాలలో పాల్గొనేవాడిని. నెల్లూరికి బదిలీ అయినతర్వాత అక్కడ తేజావినం కార్యక్రమాల్లో పాల్గొంటూ, ఇరగనబోయిన శ్రీనివాస్ తోబాటు, అక్కడే ముద్రితమయే ప్రజాధికారం, తెలుగుస్తాన్ పత్రికల పూర్వ రీడింగ్ తో సహా ఎడిటోరియల్ బాధ్యతలు చూసేవాడిని. అటుతర్వాత సర్వీస్ కమిషన్ నిర్వహించే గ్రూప్-2 లో ఉత్తీర్ణత సాధించి, 1984 లో హైదరాబాద్ కు శాశ్వతంగా తరలి రావడంతో, దాదాపు ప్రతిరోజూ ఆయన్ని కలుస్తుండే వాడిని. ప్రభుత్వ ఉద్యోగిగా రాజకీయ కార్యకలాపాల్లో పాల్గొనడానికి వీలులేదు కాబట్టి, నాపాత్ర ఎప్పుడూ బయటికి వెళ్లడమేది కాదు. కాళోజీ, సురమౌళి, గద్దర్, కొల్లా వెంకయ్య, కె.జి. కన్నబిరాన్ పాత్రికేయుడు చలసాని ప్రసాద్, సినీనటుడు నూతన ప్రసాద్, ఆర్టిస్ట్ తాడి మోహన్, కవులు నగ్నముని, శివారెడ్డి, జ్వాలాముఖి, గజ్జెల మల్లారెడ్డి వంటి ఎందరో లబ్ధ ప్రతిష్ఠలు అక్కడ కొలువుదీరేవారు. వీరిలో ఎక్కువమందితో వ్యక్తిగత పరిచయం అక్కడే జరిగింది. కారంచేడు సంఘటన జరగడానికి కొద్దికాలం ముందే గుంటూరులో నా అధ్యక్షతన జరిగిన ఆదర్శ వివాహంలో వక్తలుగా వచ్చిన మిత్రా, కత్తిపద్మారావులమధ్య పెద్ద గొడవ జరిగింది. నేను హైదరాబాదు రాగానే, నగరంలో హేతువాద సంఘం శాఖను ఏర్పాటు చేయమని కోరేడు. నాకు నగరం కొత్తకాబట్టి మిత్రాగారిని సహాయం అర్థించాను. ఆయన పద్మారావుతో ఉన్న విభేదాలు పక్కనపెట్టి, బషీర్ బాగ్ ప్రెస్ క్లబ్ లో తొలిసారి ఆంధ్రప్రదేశ్ హేతువాద సంఘం సమావేశం నిర్వహించడానికి తన సహాయ సహకారాలు అందించాడు. ఈ సభలోనే పోస్టల్ డిపార్ట్మెంట్ సుబ్బారావు అధ్యక్షునిగా, ఇసనాక మురళీధర్ కార్యదర్శిగా జంటనగరాల హేతువాద సంఘం ఏర్పడింది. అనంతరం తన బాల్యమిత్రుడు శివసాగర్ ను బహిరంగ పరిచి ఆయనపై కేసులు లేకుండా చూడడానికి హోమ్ శాఖలో అత్యున్నత అధికారిగా ఉన్న ఆర్మే రాగాల, ఇతరుల్ని కలవడానికి నేను మిత్రగారితో సహాయకునిగా వెళ్ళేను. ఫలితంగా, హైదరాబాద్ లోని అంబర్ పేట రాణాప్రతాప్ హాలులో విప్లవ రచయితల సంఘం ద్వితీయాబ్ది సభలలో కేజీ సత్యమూర్తి అజ్ఞాతం వీడి ప్రత్యక్ష మయ్యాడు. ప్రభుత్వం ఆయనపై ఏ కేసు పెట్టలేదు.

V

రావి సుబ్బారావు

సంఘమిత్ర వ్యవస్థాపక అధ్యక్షులు

బి.హెచ్.ఇ.ఎల్., హైదరాబాద్

11. డా. మిత్రా గురించి నా జ్ఞాపకాలు!

|

1970వ దశకంలో బి.హెచ్.ఇ.ఎల్. ఉద్యోగస్తులలో కొంతమంది మిత్రులం కలిసి తోటి ఉద్యోగుల్లో సంకుచిత కుల, మత తత్వాలకు అతీతంగా సామాజిక చైతన్యాన్ని, శాస్త్రీయ దృక్పథాన్ని పెంపొందించడం సామాజిక బాధ్యతగా భావించాము. దీనిని సాహిత్య, సాంస్కృతిక కార్యక్రమాల మాధ్యమం ద్వారా పెంపొందించాలని సంఘమిత్ర అనే సంస్థను ఏర్పాటు చేశాం. మా ఉద్యోగ ధర్మాన్ని బాధ్యతగా నిర్వహిస్తూనే మిగిలిన సమయాన్ని ఈ కార్యక్రమాల నిర్వహణకు వినియోగించాము. ఈ వేదిక ద్వారా జరిపిన కార్యక్రమాలు ప్రజాభిమానాన్ని చూరగొన్నాయి. ఈ సందర్భంగా హైదరాబాద్ పట్టణంలోని సాహితీ, సాంస్కృతిక, సేవా రంగాల్లోని వారితో సంబంధాలు పెరిగాయి. అలా ఏర్పడిన పరిచయస్తులలో డాక్టర్ మిత్రా గారు ఒకరు. అప్పటికే ఆయన పుట్టపర్తి సాయిబాబాతో తన అనుభవాలను గురించి రాసినవి చదవటం జరిగింది. ఈ రకంగా హేతువాదులుగా, అభ్యుదయ వాదులుగా పరిచయం జరిగింది. నా సహచరుడు గుత్తా బాబూరావు ద్వారా ఈ పరిచయం జరిగినట్లు జ్ఞాపకం. అప్పటికే ఆయన హైదరాబాద్ లో హోమియో వైద్యం ప్రాక్టీస్ చేస్తున్నారు.

ఆ తర్వాత కొద్ది కాలానికే నేను ఉద్యోగరీత్యా వేరే యూనిట్ కి ఉత్తరప్రదేశ్ బదిలీ అవటం జరిగింది. నా బదిలీ తరువాత సంఘమిత్ర కార్యక్రమాలను మిత్రులు మరింత సృజనాత్మకతతో కొనసాగించడం జరిగింది. అప్పుడు కొంతకాలం నా కుటుంబం ఇక్కడే వుండటం వలన నేను సెలవు మీద వస్తూ వుండే వాడిని. అప్పుడు మిత్రులను కలుస్తూ ఉండేవాడిని. ఆ సందర్భంలో నాకు మిత్రా గారు ఆక్యుపంక్చర్ వైద్య విధానం లో చైనాలో శిక్షణ తీసుకున్నారనీ, వైద్య సేవల ద్వారా ప్రజలకు సేవ చేస్తూ సామాజిక చైతన్యాన్ని పెంచడానికి గాను సంఘమిత్ర సహకారంతో లింగంపల్లిలో వైద్యశాలను నిర్వహిస్తున్నారని తెలిసి ఆయనతో పలు దఫాలుగా కలిసి మాట్లాడటం జరిగింది.

ఆయన హేతువాదే కాక సామ్యవాది కూడా. సామాజిక అభ్యుదయం కోరుకున్న వ్యక్తి. ఆయనలో నాకు ఉద్యమ స్ఫూర్తి కనిపించింది. ఆయన తాను నేర్చుకున్న వైద్యం

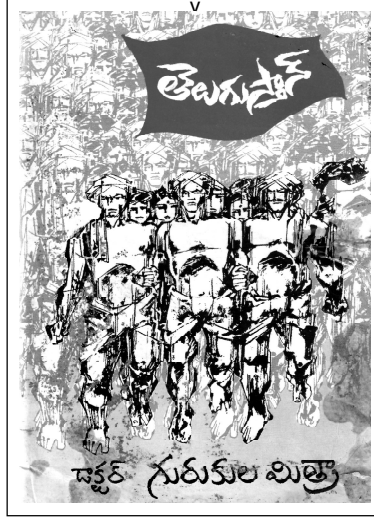
ద్వారా ప్రజలకు ఉచితంగా సేవ చేయడమే కాకుండా ఆసక్తి ఉన్న సంఘమిత్ర సభ్యులకు శిక్షణ ఇచ్చి నిపుణులుగా కూడా చేశారు. ఆ తర్వాత మరికొంత మందిని ఆక్యుపంక్చర్ లో శిక్షణ కొరకు చైనాకు పంపించారని కూడా తెలిసింది.

ముఖ్యంగా లింగంపల్లి కేంద్రంగా సంఘమిత్ర సభ్యులతో కలిసి ఆయన చేసిన వైద్య సేవల గురించి ఆ సేవలు అందుకున్న పేషెంట్లు ఎంతో గొప్పగా చెబుతుంటే విని సంతోషించాను. అదేసమయంలో కంపెనీలో విధులు నిర్వహించిన తర్వాత తమ విలువైన వ్యక్తిగత సమయాన్ని పూర్తిగా కేటాయించి ఈ ఉద్యమంలో మిత్రా గారికి వెన్నుదన్నుగా నిలిచిన అనేక సంఘమిత్రుల చైతన్యం నాలో ఎంతో సంతోషాన్ని కలిగించింది. ముఖ్యంగా తన స్థలాన్ని ఈ కార్యక్రమానికి కేటాయించిన మా అన్నయ్య కీ.శే.జి.ఎస్.రావు (బి.హెచ్. ఇ.ఎల్. ఆసుపత్రిలో ఉద్యోగి) ఈ సందర్భంగా గుర్తుకొస్తారు.

మిత్రా గారితో కలిసి మాట్లాడినప్పుడు సామాజిక చైతన్యాన్ని పెంపొందించడానికి ఆయన వినూత్న ప్రణాళికలను ప్రతిపాదించే వారు. ఎంతో త్వరితగతిన అది సిద్ధించాలనే ఆకాంక్ష వెలిబుచ్చేవారు. నాకు అర్థమయినంతవరకు ఆయన తన మార్గంలో అవిశ్రాంతంగా పనిచేసిన వ్యక్తి.

ఆయనతో కలిసి వైద్య సేవతో కూడిన సామాజిక చైతన్యం కలిగించే కార్యక్రమంలో ఎన్నో ఇబ్బందులను తట్టుకుంటూ పాలుపంచుకున్న సంఘమిత్ర సభ్యులు ప్రదర్శించిన సామాజిక బాధ్యత గర్వించదగ్గది.

ఇప్పటి యువతరం డాక్టర్ మిత్రాగారిని మార్గదర్శిగా తీసుకుని మెరుగైన సమాజం కోసం కృషి చేయాలని నా కోరిక!

నేత్రన్ దుర్గేష్ పప్పుల

ఆరంభమ్ & ఆయుర్వేదజ్యోతి పత్రిక సంపాదకులు, పాలకొల్లు
మాజీ జిల్లా ప్రెసిడెంట్ - డా॥ మిత్ర తెలుగుస్టాన్ పార్టీ
సెల్ : 92905 40512

12. చిరస్మరణీయుడు, అందరివాడు డా॥ గురుకుల మిత్రుడు...

|

ఓ పోరాట యోధుడు గురించి ఇప్పుడు మనం తెలుసుకోబోతున్నాం..! ఆయన జీవితమే ఓ సామాజిక యుద్ధం..!! తన యావత్ జీవితాన్ని ప్రజా సేవకే అంకితం చేసిన మహానేత, ఓ గొప్ప సంఘ సంస్కర్త, రాజకీయ, సేవా, మానవతా, వైద్య (ఆక్యుపంచర్) రంగాల్లో డా॥ గురుకుల మిత్రా సేవలు “న భూతో నభవిష్యతి” అని అనుట సమంజసంగా వుంటుందేమో...

డా॥ మిత్రా గురించి రాయాలంటే...! నా కలంలో సిరా సరిపోదు...! కానీ ఓ చిరుప్రయత్నం చేస్తున్నాను..! డా॥ మిత్రా ప్రతి ఆలోచన సమసమాజ శ్రేయస్సుకు, దళిత, బలహీన, కాపు, తెలగా సామాజిక వర్గాల శ్రేయస్సుకు పాటుపడిన ధీరుడు, మాబోటి వారిని మానవతా, సమాజ సేవవైపు నడిపించిన మార్గదర్శకులు డా॥ గురుకుల మిత్రా...!

చరిత్ర కోసం కొందరు పుడతారు కానీ ఆ చరిత్రే ఓ వ్యక్తికోసం పుడుతుందంటే అది డా॥ మిత్రా ఒక్కరే అనుటలో అతిశయోక్తిలేదు. బహుజన, దళిత, కాపు, తెలగ వర్గాల అభ్యున్నతి కోసం ఆయన నిరంతరం ఓ పోరాటమే చేశారు.

చైనా వైద్య విధానమైన ఆక్యుపంచర్ చికిత్సను చైనాలో అభ్యసించి, హైద్రాబాద్‌లో ఆసుపత్రి స్థాపించి ఎందరికో వైద్య సహాయం అందించిన ఉత్తమ వైద్యులు డా॥మిత్రా గారు..! ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో తొలి ఆక్యుపంచర్ వైద్యునిగా యం.డి.పట్నా పొంది సామాన్యుల నుండి మినిస్టర్స్ వరకు ఆయన వైద్యం అందించి, నిముషాల్లో వారి వ్యాధులను నివారించేవారు. అంతటి వైపుణ్యం కల్గిన వ్యక్తి మన డా॥ గురుకుల మిత్రా.

డా॥ గురుకుల మిత్రా ఈ పేరు బహుశా నేటి తరానికి తెలియకపోవచ్చు..! కానీ ఆయన చేసిన త్యాగాలు నేటితరానికి మార్గదర్శకంగా నిలుస్తాయనుటలో సందేహంలేదు. ముఖ్యంగా తెలగా, కాపులకు రాజ్యాధికారం దిశగా ఆయన ఎన్నో ఉద్యమాలు చేశారు. మెగాస్టార్ చిరంజీవిని రాజకీయాల్లో ఆహ్వానించిన మొదటి వ్యక్తి డా॥ మిత్ర గారే...

డా॥ మిత్రాగారితో నా సాంగత్యం నా జీవితంలో ఓ మధురానుభూతిగా నిలిచి పోయింది. నన్ను తొలిసారి డా॥ మిత్రాకు పరిచయం చేసింది నా రాజకీయ గురువు, ప్రముఖ సోషలిస్ట్ జాన నాగేశ్వరరావు గారు. ఆయనతో నేను హైదరాబాద్‌లో డా॥ మిత్రాను కలవడంతో ఆయన పరిచయం ఏర్పడింది. తర్వాత నేను ఆక్యుపంచర్ వైద్యం నిమిత్తం డా॥ మిత్రా గారిని కలవడం జరిగింది. ఆయన ఇంట్లోనే నాకు మరియు నా సహచర మిత్రులు కొప్పర్తి సూర్యనారాయణలకు వసతి ఏర్పాటు చేశారు. ఆయన ఆసుపత్రిలోనే మూడురోజులు వుండి, వైద్యం చేయించుకున్నాను.

ఈ విధంగా డా॥ గురుకుల మిత్రాతో నా సాన్నిహిత్యం పెరిగింది. ఓ సందర్భంలో పాలకొల్లు జాన నాగేశ్వరరావుగారు సన్మానంఏర్పాటు చేసిన సందర్భంగా మా ఇల్లు జాన ఇంటి దగ్గరలో వుండటంతో ఇటువైపు వెళుతూ నన్ను చూసి, ఆయన మా ఇంటికి వచ్చి నాతో మాట్లాడిన సందర్భంలో నేను కూడా కాపు సామాజిక వర్గానికి చెందిన వాడినని తెలుసుకుని, పాలకొల్లు తెలగా మహాసభ మీటింగ్ ఏర్పాటు చేయమని కోరడంతో పాలకొల్లు క్లాత్ మర్చంట్స్ అసోసియేషన్‌లో సభ ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది.

ఆనాటి కార్యక్రమానికి డా॥ మిత్ర సభాధ్యక్షునిగా వ్యవహరించారు. కాపులకు రాజ్యాధికారం దిశగా యువత సన్నద్ధం కావాలని ఆయన పిలుపునిచ్చారు. అనంతరం పాలకొల్లు పెయింటర్స్ అసోసియేషన్‌లో డా॥ మిత్ర, ఏనుగు శివాజీ తదితరుల ఆధ్వర్యంలో “ఉచిత ఆక్యుపంచర్” శిబిరం ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. ఈ శిబిరంలో ఆనాటి ఎమ్మెల్యే అల్లు వెంకట సత్యనారాయణ కుటుంబ సభ్యులు కూడా ఆక్యుపంచర్ వైద్యం చేయించు కోవడంతో పాటు వందలాది మంది ఈ శిబిరంలో పాల్గొన్నారు.

ఆనాడు డా॥ మిత్రస్ఫూర్తితో నేను కూడా “సల్గొండ”లోని డా॥ రమాదేవి గజ్జల గారి వద్ద ఆక్యుపంచర్‌లో శిక్షణ పొంది, ఉచితంగా ఆక్యుపంచర్ చికిత్స అందిస్తున్నాను.

అనంతరం డా॥ మిత్రా స్థాపించిన “తెలుగుస్థాన్” పార్టీకి జెండా రూపకల్పనచేయమని డా॥ మిత్రా నన్ను కోరిన సందర్భంలో తెలుపు, నలుపు, గులాబీ రంగుల సమ్మేళనంతో ఓ కార్మికుడు జెండా పట్టుకుని, పిడికిలి బిగించిన చిత్రంతో పార్టీ జెండాను తయారు చేసి, వారికి చూపించడం దాన్ని ఆయన మెచ్చుకోవడంతో నేను ఆయన శిష్యునిగా మారిపోయాను. ఆనాటి నుండి డా॥ మిత్రాతో నా పయనం సాగింది.

అనంతరం డా॥ మిత్రగారు నన్ను పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా “తెలుగుస్థాన్” పార్టీకి అధ్యక్షునిగా నియమించడంతో పార్టీని బలోపేతం చేయడానికి ఎంతోమంది యువతను తెలుగుస్థాన్ సిద్ధాంతాలను బోధించి, వారిని, వీర సైనికులుగా సన్నద్ధం చేశాను. తెలుగు స్థాన్ పార్టీ మ్యాని ఫెస్ట్‌లో ఓ ఆసక్తికరమైన అంశం ఏమిటంటే...? స్త్రీలపై జరుగుతున్న అఘాయిత్యాలు ఆగాలంటే... రేపిస్టులకు మర్యాద విచ్చేదన అమలుచేస్తామని ధైర్యంగా తన పార్టీ మ్యానిఫెస్టోలో ప్రకటించిన అసలైన నాయకుడు డా॥ మిత్ర అనడం సబబుగా

వుంటుంది. ఈ నేపథ్యంలో నేను నివసించేపాలకొల్లు, వార్డుకు మున్సిపల్ ఉప ఎన్నికలు రావడంతో తెలుగుస్తాన్ పార్టీ తరపున కౌన్సిలర్ అభ్యర్థిగా పోటీచేయడం జరిగింది. ఈ సందర్భంగా డా॥ గురుకుల మిత్రా - మిత్రబృందం మా వార్డులో ఎన్నికల ప్రచారానికి రావడం నా అదృష్టంగా భావిస్తున్నాను.

ఓ గొప్ప రాజకీయ, మానవతా, విప్లవ యోధుడు డా॥ మిత్ర నేడు భౌతికంగా మనముందు లేకపోయినా ఆయన మాకు అందించిన స్ఫూర్తితో సమసమాజస్థాపనకు కృషిచేస్తామని ప్రతిజ్ఞ చేస్తున్నాను.

v

గంటా సరేంద్రరావు

రిటైర్డ్ డి.జి.యం. సేఫ్టీ డిపార్ట్మెంట్
బి.హెచ్.ఇ.ఎల్., హైదరాబాద్
సెల్: 9440428048

13. డా॥ గురుకుల మిత్రాతో నా అనుబంధం

|

సంఘ మిత్రులందరూ కలసి డా. మిత్రాగారి సహకారంతో శేరిలింగంపల్లిలో ఆక్యుపంచర్ సెంటర్ ప్రారంభించడం జరిగింది. అప్పటి తెల్లాపూర్ సర్పంచ్ కుమార్గారి పాత్ర కీలకమైనది.

అప్పుడు మరువలేని సంఘటన ఒకటి జరిగినది. ఆ ప్రారంభోత్సవానికి మహాకవి శ్రీశ్రీగారిని ఆహ్వానించారు. ఆయనను లింగంపల్లి బస్టాండు నుండి సైకిలు మీద ఆక్యుపంచర్ సెంటర్ కు తీసుకు వచ్చే భాగ్యము నాకు కలిగినది.

అసలు విషయానికి వస్తే సుమారుగా నా నలభై సంవత్సరాల వయస్సులో మైగ్రేన్ అనే వ్యాధికి గురయ్యాను. అది అతి దారుణమైన వ్యాధి. మనం ఏమి చేస్తున్నామో మనకు తెలియదు. తలంతా భారంగా ఉంటుంది. నేను బి.హెచ్.ఇ.ఎల్. ఎంప్లాయిని. మా హాస్పిటల్ లో 15 రోజులకు యాంటీబయాటిక్స్ ఇచ్చారు. అలా రెండు కోర్సులు తీసుకొన్నాను. కాని వ్యాధి నయం కాలేదు. డా. మిత్రాగారి వద్దకు వెళ్ళగా ఆయన ఆక్యుపంచర్ డ్రీట్ మెంట్ ఇచ్చారు. తలలో సూదులు గుచ్చారు. వారం రోజుల్లో మూడుసార్లు ఇచ్చారు. ఆయన హెమియో వైద్యుడుకూడా. నాకు (గ్లోనియా) అనే మాత్రలు కూడా ఇచ్చారు. జీవితంలో ఎప్పుడూ ఇంక ఆ బాధకు గురికాలేదు. నాకు ఏభై సంవత్సరాల వయస్సులో మోకాలు నొప్పి ప్రారంభమై ఫ్యాక్టరీ గేటు నుండి నా పని ప్రదేశం సుమారు 100 మీటర్లు అక్కడకు వెళ్ళడానికి సుమారు అరగంట పట్టేది. రాత్రుళ్ళు నిద్రపట్టేది కాదు. ఎక్స్రే తీయించుకున్నాను. మోకాలు జాయింట్ దగ్గర గ్యాప్ ఏర్పడింది. అని మందులు ఇచ్చారు. కాని నొప్పి ఏమాత్రం తగ్గలేదు. మరలా మిత్రాగారి వద్దకు వెళ్ళాను. ఆయన ఆక్యుపంచర్ డ్రీట్ మెంట్ ఒక నెల రోజులపాటు ఇచ్చారు. ఆశ్చర్యకరంగా నొప్పి మటుమాయమైంది. ఎక్స్రే తీయించుకున్నాను. ఆశ్చర్యకరంగా గ్యాప్ లేదు. బి.హెచ్.ఇ.ఎల్. డాక్టర్స్ కూడా ఆశ్చర్యపోయారు.

పుట్టుకతో మూగ, చెవిటి వానిగా ఉన్న ఒక మిత్రునికి, డ్రీట్ మెంట్ స్టార్ట్ చేశారు. అతను బి.హెచ్.ఇ.ఎల్. కమ్యూనిటీ సెంటర్ క్యాంటీన్ లో పనిచేసేవాడు. అప్పటికి అతని

వయస్సు 20 సంవత్సరాలు. ఒకవారం కాగానే కంగారుపడి, ట్రీట్‌మెంట్ మానేసాడు. సడన్‌గా ధ్వని తరంగాలు చెవిసోకగానే కంగారుపడిపోయాడు. కంటిన్యూ చేస్తే ఏమయ్యేదో?

అప్పటి నుండీ ఆయన నాకు ఫ్యామిలీ అడ్వైజర్. నా భార్యకు బహిష్టు సమయంలో రక్తస్రావం బాగా జరిగేది. ఆయనకు ఫోన్ చేస్తే లేతరావి ఆకులు తినమన్నారు. Ficus Religiosa Homeo Medicine వాడమన్నారు. కంట్రోల్ అయ్యింది. ఆఖరుగా హెమోగ్లోబిన్ తగ్గితే మేక మాంసంలో ఉన్న కార్బము లేక (వ్యావహారిక భాషలో) టిల్లేని పచ్చిగా గ్రైండ్ చేసుకుని తాగమన్నారు. రెండురోజుల్లోనే హెమోగ్లోబిన్ 12కి వచ్చింది.

ఆఖరుగా ఆయన శాస్త్రీయ దృక్పథంగల మనిషి మానవతావాది. ఆయనకు శతకోటి వందనాలు.

గమనిక : ఆయన ఏరోజూ మా దగ్గర ఫీజు వసూలు చేయలేదు. పది మందికి సహాయపడే సంస్థలకు సహాయం చేయమనేవాడు.

V

తెలుగుస్తాన్

స్వయం నిర్ణయభావోదయకావం

జనాభా దామాషా నివారణ అభ్యుపలాభము రాజ్యాధిభారం
సామాజిక అర్హత న్యాయాంతరీతం తెలుగు రాజకీయ అధికారం

తెలుగు జాతీయతను

తెలుగు నైతికతను

కోరుకున్న తెలుగు జాతి మనస్సును

చదవండి ! చదివించండి!

తెలుగు జాతి వికాసాన్ని కోరండి

తెలుగుస్తాన్ పార్టీ

299, నారాయణ నగర్, హైదరాబాదు - 500 029.
ఫోన్ : 92233333

జి. నరసింహమూర్తి
సామాజిక కార్యకర్త, మలికిపురం
సెల్: 8977987266

14. డాక్టర్ గురుకుల మిత్రా ఆధునిక ప్రజాస్వామ్య శ్రామిక యోధుడు

ఏంగిల్స్ అభిప్రాయ ప్రకారం మానవుడు తన చరిత్రను తానే సృష్టించుకొంటాడన్నట్టు, తన చరిత్రను తాను సృష్టించుకున్న ప్రతిభాశాలి డా. మిత్రాగారు. సిసలైన సామాజిక, వైజ్ఞానిక, రాజకీయమేధావి. ఏదైనా పరిశోధన చెయ్యాలనుకుంటే, ఆ వ్యక్తికి తనతో తనకే యుద్ధం ప్రారంభమవుతుంది. అది సత్యం కోసం తపన. లేకపోతే ఫలితాలు అసమగ్రంగా, నిరుపయోగంగా మిగిలిపోతాయి. తన పరిశోధనకు తొలి అడుగుతానే ఎన్నుకున్నారు కనుక ఆయనో స్వతంత్ర బుద్ధజీవి!

అజ్ఞానం నుంచే దేవుడు పుట్టాడని నమ్మిన ఆయన ఆ పుట్టిన తొలి మనిషి జీవావిర్భావం సుమారు 360 మిలియన్ సంవత్సరాల క్రితందని తెలుసుకున్నారు. ఈ విషయంలో ఎ.ఐ. ఒపారిన్ మరియు జె.బి.ఎస్. హల్డన్ జీవోత్పత్తి సిద్ధాంతం అంగీకారమైందని నమ్మిన ఈయన అసలీ భూమి వయస్సు సుమారు 450 మిలియన్ సంవత్సరాలని తెలిసిన తర్వాత ఈ విశ్వం గురించి నిరంతరాయంగా ఆలోచిస్తూనే వున్నారు. డా. మిత్రాగారు విశ్వం పుట్టు పూర్వోత్తరాలు తెలియకుండా పదార్థాన్ని పట్టుకుని ఎన్నిరకాల ప్రయోగాలు చేసినా వాస్తవం తెలిసిరారు కదా!

సమాజంలో ఒకనిగా దాని సుఖదుఃఖాల్ని పంచుకోకుండా అందులో జీవించే జనుల గురించి అర్థంకాదు. ముఖ్యంగా తాను పుట్టి పెరిగిన దేశంలో అనేక మార్పులొస్తున్నాయి. కాని అది ఇంకా రాతియుగపు అజ్ఞానాన్నుంచి బయటపడటం లేదు. తమ వర్గం, వర్గం, ధనం, అధికారం, పెత్తనమంటూ వికృతంగా ప్రవర్తిస్తున్నారు. మేధావులమంటూ, పండితుల మంటూ చెప్పుకుంటూ మూర్ఖత్వంగా ప్రవర్తించే జనాలకు కొడువలేదు. ప్రాచీన సాంప్రదాయ ధర్మాలంటూ అందులో మార్మిక వాదం చొప్పించి, తాము చెప్పిందే మంచిదని ప్రజల్ని మోసగించే వర్గాలు మితిమీరిపోవడం గమనించారు డా. మిత్రాగారు. అందుకే విశ్వం మరియు దేశమూలాలలోకెల్లీ తన పరిశోధన ప్రారంభించారు.

అంతరాలు లేని ఆరోగ్య ఆనందమయ సమాజాన్ని సృష్టించుకోవాల్సిన మహాన్నత ఆధునిక మానవుని ఆశయాలకు హిందూ, క్రైస్తవ, ముస్లిం వగైరా మత గ్రంథాలు మానవత్వానికి పరోక్షంగా అడ్డుగోడలై నిలిచాయి. అభూత కల్పనలతో, అమానవీయ చర్యలతో నిండిన మతగ్రంథాల్ని చదివిన ఆయన అన్నిటిని క్షుణ్ణంగా ప్రశ్నించారు. సత్యం కోసం నిలదీశారు. సైన్సరీత్యా నిలబడనివాటిని తృణీకరించి హేతువాదిగా సగర్వంగా నిలబడ్డారు. సోషలిస్టు మేధావులూ, సైంటిస్టులూ చరిత్రకారులూ చెప్పింది శ్రద్ధగా ఆకలింపుజేసుకున్నారు. జనం అసమానతల మధ్య బతకలేరని ప్రజాస్వామ్యం చట్టంగా రూపు దాల్చాలని చూశారు. సామ్యవాదాన్ని ప్రసారం చేయబోయిన విప్లవ సాహిత్యం భారతదేశంలో ఎలా ఎదురు దెబ్బలు తిన్నదో దగ్గరగా చూశారు. సుభాష్ చంద్రబోస్ భావాలు వేరయితే గాంధీ భావాలు వేరు, అంబేద్కర్ భావాలు వేరు. వీటిని సమన్వయం చెయ్యలేని దేశం పడిన కష్టాలు డా. మిత్రాగారు బాగా అధ్యయనం చేశారు. అనేక లోపాలు గమనించారు. 19.7.92న మిత్రా గారు తెలుగు ప్రజాసమితి పేర ప్రవేశపెట్టిన సాంఘిక, రాజకీయ అంశాలు దేశానికే మార్గదర్శకత్వం వహించే శక్తివంతమైనవి. ఈ విషయంలో డా. మిత్రగారి పాత్ర ప్రధానమైనది.

అలాగే దండకారణ్య పోరులో విప్లవ మహిళల పాత్ర దేశపీడిత ప్రజల విముక్తికి నక్సల్బరీ ఉద్యమాలకు సంబంధించిన ప్రతి అంశమూ ఆయనకు తెలుసు. అటవీ సంపదకై పూర్తి హక్కులు గిరిజనులకు దక్కాలన్నది ఈయనప్రత్యేక వాదన. గిరిజనుల ఇతర హక్కుల కోసం, దేశ పీడిత ప్రజల విముక్తి కోసం బీహార్, బెంగాల్, పంజాబ్, ఆంధ్రప్రదేశ్, తమిళనాడు, కేరళ, ఒరిస్సా మొదలైన చోట్ల సాగిన నక్సల్బరీ ఉద్యమాలను సునిశితంగా అవలోకిస్తూ, కొండపల్లి సీతారామయ్య లాటి విప్లవ నాయకులద్వారా వాటి నిర్మాణాత్మక కార్యక్రమాలు తెలుసుకొంటూ, ఆయా సమస్యలతో సన్నిహిత సంబంధాలు పెట్టుకుని చురుగ్గా పనిచేశారు. తెలుగుస్తాన్, ప్రజాధికారం లాటి దీటైన పత్రికలు నడిపారు.

డా. మిత్రాగారు ఆక్యుపంక్షన్ వైద్య విద్య అభ్యసించడానికి చైనా దేశం వెళ్లి ఆయన అక్కడ కమ్యూనిజం ఎలా ప్రజలకుపయోగపడుతున్నదో పరిశీలించారు. ఆయన చైనా పర్యటన ఇతర దేశాల ప్రజల గురించి కూడ అవగాహన చేసుకోవడానికీ, తన సోషలిస్టు భావాలను మరింత విస్తృతం చేసుకోవడానికీ వినియోగపడ్డాయి. తన వైద్య బృందాలతో అప్పటి ఉమ్మడి తెలుగురాష్ట్రాల్లో ఆక్యుపంక్షన్ శిబిరాలను విజయవంతంగా, సేవాభావంతో నడిపి మన్ననలు పొందారు.

నిచ్చెనమెట్ల కుల నిర్మాణ విధాన అధ్యయన క్రమంలో ఎస్సీ, ఎస్టీలతోపాటు వెనుకబడిన కులాలకు కూడ రిజర్వేషన్ సౌకర్యం ఆయా కులగణన బేసిస్పై జరగాలన్నది ఆయన ఆలోచనకాగా, కాపునాడు అనే అంశం ఆయన ప్రతిపాదించారు. అందులో భాగంగా మూల నివాసీ సిద్ధాంతం ద్వారా శూద్రులు దేశ నిర్మాణంలో, అందిస్తున్న సేవల్లో వారి

పాత్రకొట్టొచ్చినట్టు రాజకీయ నేతలకు కనిపించింది. అయినా కుల వివక్షత తగ్గలేదు. దానికి దీటుగా తన తిరుగుబాటు యుద్ధం ఆపలేదు.

డా. మిత్రా వైద్యునిగా మానవ శరీర నిర్మాణం గురించే కాక మానవ మస్తిష్కాలను కూడ చదివిన మనోవిశ్లేషకుడు. లలిత కళలూ, సంగీత సాహిత్య, సాంస్కృతిక కళారంగాలలో కూడ ఆయన తనదైన కౌశల్యాన్ని, ప్రతిభనూ చాటిన నిండైన వ్యక్తిత్వమున్న మనిషి.

ఆయన ప్రపంచంలో ఉన్న చాలా యిజాలను అధ్యయనం చేయడమేగాక, వాటి లోపాలను సరిదిద్దే ఓ నూతన సిద్ధాంతకర్తగా అగుపిస్తారు. గతి తార్కిత భౌతికవాదం రీత్యా ఎప్పటికప్పుడు తాను ఆర్జించుకుంటూ వస్తున్న విజ్ఞాన సహాయంతో ప్రాపంచిక దృక్పథాన్ని రూపొందించుకోవాలంటారు. అన్ని రంగాలలోనూ నూతన ఒరవడికి సానపెట్టారు.

శ్రీ ఎన్.టి.ఆర్. కొత్తపార్టీ స్థాపనకై తెలుగుతల్లి, తెలుగుగడ్డ, తెలుగునాడు లాటి పేర్లను తయారుచేసుకుని సందిగ్ధంలో ఉన్న సమయంలో ఆ విషయం మిత్రాగారి వరకూ రాగా, తెలుగువారికి ఒక దేశానికి కావలసిన అన్ని వనరులూ శక్తులూ ఉన్నందున పార్టీపేరు 'తెలుగుదేశం' గా సూచించినట్టు ఈ వ్యాసకర్తతో అప్పట్లో పాలకొల్లు శ్రీ జాన నాగేశ్వరరావు గారి యింటి దగ్గర ఆయనే చెప్పారు. ఆ సమావేశానికి శ్రీ భూపతి నారాయణమూర్తి గారు కూడ హాజరయ్యారు.

డా. మిత్రాగారు ఓ ప్రత్యేకమైన స్వేచ్ఛామేధావి. ఆయనలో ఎం.ఎన్.రాయ్‌నీ, పెరియార్‌నీ, అంబేద్కర్‌నీ చూడవచ్చు.

ఒక్కమాటలో చెప్పాలంటే ఆయన లోకంతోపాటు పయనించే ఆధునిక ప్రజాస్వామ్య శ్రామికయోధుడు.

v

డా. కత్తి పద్మారావు

కవి, రచయిత, ఉద్యమశీలి

లుంబినీవనం, పొన్నూరు

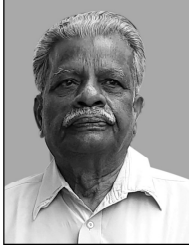
సెల్: 9948748812

15. మహా మనిషి మిత్రా

డా. మిత్రాగారు ఆత్మీయ సోదరులు. తెలుగు జాతి గురించి సంస్కృతి గురించి అవగాహన వున్నవారు. తెలుగు జాతి విముక్తి గురించి మొదట కేకవేసిన వారు. ఆక్యుపంక్చర్ వైద్యుడే గాక జాతికి పట్టిన అనారోగ్యాన్ని రూపుమాపడానికి ప్రయత్నించిన వైద్యుడు. స్నేహశీలి. తను చెప్పదలిచిన విషయం స్పష్టంగా తెలిసినవాడు. భారత ఉపఖండంలో భాషా జాతుల్ని గుర్తించినవాడు. ప్రతి భాషా జాతికి అగ్రకులాలే నాయకత్వం వహిస్తున్నాయని చెప్పాడు. ఆయన వ్యాసాలలో స్పష్టత వుంది. తెలుగు నుడికారపు సొబగువుంది. ఆయన బడుగు జాతులకు రాజ్యాధికారం కావాలని ఆశించారు. కాపుల్ని రాజకీయ అధికారం వైపు ఆలోచింప చేయాలని ఆలోచించారు. ఆయన ఆలోచన పదిహేనేళ్లకు గాని ప్రతిఫలించలేదు. ఆయనకి ఆంధ్రప్రదేశ్ అంతటా గొప్ప శిష్యగణం వుంది. సహచరులున్నారు.

ఆయన రాళ్ళను పరిశోధించేవారు. మనుషుల్లో కూడా కరినమైన అంశాల్ని సున్నితమైన అంశాల్ని చూశారు. వారి నిర్మోహమాటం వల్ల చాలా మంది దూరమయ్యారు. కాని ఆయన సిద్ధాంతాలు బలమైనవి. సిద్ధాంతాల్లో ముఖ్యమైంది, ఒక భాషాజాతి సంస్కృతి, చరిత్ర యొక్క నిర్ణయ శక్తులు ఆ భాషాజాతే అనేది. మావో కూడా ఇలానే ఆలోచించారు. సోవియట్ యూనియన్ లో ఇవాళ వున్న రిపబ్లిక్కుల స్వభావం కూడా ఈ ఆలోచనలకు దగ్గరగా వున్నాయి. ప్రపంచ సామ్రాజ్యవాదం వచ్చినాక, వృత్తులన్నీ కూలి పోతున్నాయి. కుండలుపోయి ప్లాస్టిక్ వచ్చింది. చేనేతను తగ్గించి మిల్లు వస్త్రాన్ని పెంచుతున్నారు. సామ్రాజ్యవాద మార్కెట్టు మండలం వరకూ వచ్చింది. మనిషి పని చేసే వాడుగా కాకుండా కొనుగోలు దారుడుగా మార్చబడ్డాడు. చాలామందికి కొనటమే పనయింది. అందుకే చందనాలు, రిలయన్స్లు, హెరిటేజ్ లు అద్దాలలో ఆవిష్కరించబడుతున్నాయి. యాభై శాతంపైన అమ్మే వాడికే రాబడి రావడంతో మధ్య దళారులు పెరిగిపోయారు. ఇప్పుడు శ్రమ జీవికి విలువలేదు. శ్రమజీవుల రాజ్యం రావాలంటే మిత్రాగారి ఆలోచనలు అవసరం. అందుకే ఈ పుస్తకం అవసరం. మిత్రాగారు నాకు మిత్రుడు, హితుడు, ఎన్నో రాత్రులు పగళ్ళు మేం చర్చించాం.. ఆయనింట్లో నేను, మా ఇంట్లో ఆయన చాలాసార్లు కలిశాము. కొన్ని అభిప్రాయ భేదాలున్నా గమ్య నిర్దేశం ఒక్కటే.

(బలహీన వర్గాలకు రాజ్యాధికారం సోషలిస్టు వ్యవస్థకు మొదటిమెట్టు పుస్తకానికి ముందుమాట)

నగ్నముని

కవి, రచయిత, ఉద్యమశీలి

హైద్రాబాద్

సెల్: 9441081922

16. చరిత్ర నిర్మాతగా డా. గురుకుల మిత్రా

|

డా. గురుకుల మిత్రా గారు బహు భిన్న విభిన్న తేజో పార్శ్వాలు కలగలసి రూపు దాల్చిన అసాధారణమైన వ్యక్తి. పెను శక్తి, మొండివ్యాధులు పలాయనం చిత్తగించే వరకూ నిద్రపోని ప్రయోగ జగన్మాండిగా పేరు గాంచిన ఆక్యపంక్తుర్ డాక్టర్. సమాజ చలనానికి అంకితమైన అరుదైన మేధావి సృజనకారుడిగా కవి, రచయిత, భాషా, లిపి, సంస్కరణవాది, ఆగిపోని ఆలోచనా శీలి. మహనీయులు, మహాత్ములు ఎందరు పుట్టినా సుఖశాంతులు లేవు. పట్టెడన్నం, గుక్కెడునీళ్ళు, భద్రతనిచ్చే అభయహస్తం లేదు. పురాణాలు, నీతులు అహింసలూ, కరుణ కథలూ ఎన్ని ఎక్కించినా మనిషిని మనిషిగా చూసే బతికించే వ్యవస్థలు పుట్టలేదు. రాతకూ చేతకూ సంబంధం కుదరలేదు.

గొప్ప సూక్తులుగా, మార్గాలుగా చలామణీ అయ్యేవన్నీ విఫలమవడమే గాక, భౌతిక ప్రపంచంలో బతికే అవకాశం లేకుండా ఆత్మ, పరమాత్మల మోక్ష మార్గంలోకి జనం తోసి వేయబడ్డారు. ప్రతిక్షణం భ్రమల్లో ముంచివేయబడ్డారు. దీనివల్ల భౌతిక లోక వ్యవస్థ సమస్యలు పరిష్కారం కాకపోవడమే గాక అవి ఇంకా పిల్లలు పెడుతున్నాయి. నిన్నటి పిల్ల సమస్య మరో క్షణం పెద్ద జటిల సమస్య అయిపోతున్నది. సమస్యలన్నీ రాచపుళ్లుగా జనాన్ని సలుపుతున్నాయి. బతికే పరిస్థితి లేక, బలహీనులు మరింత బలహీనంగా చేయబడి, అణగ దొక్కబడే ఈ రాక్షస వ్యవస్థలో ఆత్మహత్య మాత్రమే పరిష్కారమనే స్థితికి ప్రజలొచ్చారు.

కొందరు మేధావులూ, ప్రజల పక్ష నాయకులు, వర్గవిశ్లేషణాయుధంతో భారతదేశ సమస్యలను పరిష్కరించడానికి ప్రయత్నించారు. అదీ పూర్తి పరిష్కారం వైపు అంతగా సఫలీకృతం కాలేదు. భారతదేశం ప్రధానంగాకులాలదేశం. అసమ కులాల విభజనతో నిర్మించబడినదేశం.

డా. మిత్రాగారు దశాబ్దాల క్రిందటే కులం, వర్గం, జాతులు పునాదులుగా సాగిన పోరాటాలూ కాంక్షించిన సమసమాజం ఏర్పడకపోడం, బలహీనులకు రాజ్యాధికారం ఎన్నటికీ అందని ఫలంగానే మిగిలిపోతుందని గమనించారు. ఈ మొత్తం సమస్యని ఒక కొత్త కోణం నుండి చూసి, నూతన పరిష్కార మార్గాన్ని ఆవిష్కరించారు.

56 | డా. గురుకుల మిత్రా

ఆయన ఆలోచన ప్రకారం విశ్లేషణలోకి వెళితే కులాల్లో అగ్ర, నిమ్నహెచ్చు తగ్గుల నిర్మాణం వుండడం వల్ల, కుల పునాది స్పృహతో సంస్కరణోద్వేషమాల ద్వారా సమ సమాజాన్ని సాధించాలని కొందరు ప్రయత్నించారు. అవి ఎప్పటికప్పుడు వివిధ రూపాల్లోకి జారుకుని, కులాల మధ్య సమానత్వం, బంధుత్వం - సంబంధ బాంధవ్యాలు ఏర్పడక తేడాలూ అలాగే కొనసాగుతున్నాయి.

వర్గపోరాట ఆయుధంతో, సమసమాజం కోసం తద్వారా రాజ్యాధికారం కోసం కొందరు పోరాడారు. పోరాడుతున్నారు. ఫలితం కనుచూపుమేరలో కనబడడంలేదు. కారణం, భారతదేశంలో కులంలో వర్గం, వర్గంలో కులం జమిలిగా విడదీయనంతగా కలగలిసిపోయి వున్నాయి. కులం అన్నప్పుడు వర్గం ఎదురవుతుంది. వర్గం అన్నప్పుడు కులం అడ్డువస్తుంది. చివరికి మొత్తం పీట ముడిగా మారిపోతుంది.

మరొకసారి చెప్పాలంటే - డా. మిత్రాగారు దశాబ్దాల కిందటే ఈ చిక్కుముడి పరిస్థితిని కనుగొని, కులమంటే వర్గమే, వర్గమంటే కులమే ఈ రెండు కొంతకు కొంతగా కలిసిపోయి వున్నాయనే విషయాన్ని స్పష్టంచేశారు. మొత్తం సమాజాన్ని పరిశీలనకు తీసుకొని, కుల-వర్గాలకు అతీతంగా, అన్ని కులాల్లో, వర్గాల్లో వున్న దరిద్రాన్ని, బలహీన పరచి అణగదొక్కుబడుతున్న సమూహాన్ని సమీకరించి, అగ్ర కులాల్లోని, అగ్రవర్గాల్లోని, అగ్రధనిక స్వాములకు, పీడించే శక్తులకు నాయకత్వం ఇవ్వకుండా, సమీకరింపబడిన బలహీన వర్గాలే నాయకత్వం వహించి పోరాడితేనే సోషలిస్టు వ్యవస్థ సాధించడానికి అవకాశం వుంటుందని డా. మిత్రా గారు తెలియజేశారు.

రాజ్యాధికారం లేకుండా ఎవరూ ఏమీ చెయ్యలేరు. ఇది చరిత్ర నిరూపించిన సత్యం. బలహీన వర్గాలకు అంటే బలహీనం చేయబడిన వర్గాలకు, రాజ్యాధికారం సోషలిస్టు వ్యవస్థకు మొదటిమెట్టు. శూద్రులూ, పంచములనే మెజారిటీ శ్రామిక వర్గాన్ని ఐక్యం కాకుండా విఫలం చెయ్యడానికి కులవ్యవస్థ రూపొందింది.

అణగారిన, నిమ్నకులాలు, అగ్రకులాల్లో పేదవాళ్లు కలసి బలహీన వర్గాలు అవుతారు. సోషలిజం, ప్రజాస్వామ్యం, కావలసింది బలహీన వర్గాలకే, సర్వసంపదల్ని సృష్టిస్తున్నా సంపదలో భాగం పంచుకోలేని శ్రామికుల దరిద్రాన్ని నిర్మూలనం చెయ్యడానికే సోషలిస్టు సిద్ధాంతాలు ఏర్పాటయినాయి. సామ్రాజ్య వాద దోపిడీ, భూస్వామ్య దోపిడీ, పెట్టుబడిదారీ దోపిడీ కూల్చడానికే పోరాటాలు, విప్లవాలు సాగినయ్, ప్రపంచ వ్యాప్తంగా సాగుతున్నాయ్. ఇప్పుడు బలహీన వర్గాలు ఏ వర్గీకరణలో తరగతీకరణలో వున్నా ఒకచోటికి సమీకరించి, బలహీన వర్గాల శక్తిని రాజ్యాధికార లక్ష్యంపై దృష్టిపెట్టవలసి వుంది.

ఈ మార్గంలో, ఈ పోరాటంలో, ఈ విప్లవంలో అంతిమంగా సోషలిస్టు వ్యవస్థ ఏర్పడడం, ఈ సంఘర్షణలో కులాల, వర్గాల సంకెళ్ళు కూడా తెగిపడే అవకాశం ఉంది.

(బలహీన వర్గాలకు రాజ్యాధికారం సోషలిస్టు వ్యవస్థకు మొదటిమెట్టు పుస్తకానికి ముందుమాట)

గౌరవ్

సామాజిక కార్యకర్త

సెల్: 8074322748

17. సామాజిక చింతనాశీలి

డా. గురుకుల మిత్రా

|

తెలుగు భాష, జాతి, చరిత్ర, సంస్కృతులని లోతుగా అధ్యయనం చేసిన బహుముఖ ప్రజ్ఞాశాలి డా. గురుకుల మిత్రా. ఒక జాతిగా తెలుగు ప్రాంతానికి భౌగోళికంగా ఉన్న విశిష్టతల్ని రాజకీయార్థిక సాంస్కృతిక ప్రత్యేకతలను గుర్తించిన ప్రథమ పరిశోధకుడు. సకల అభ్యుదయ శక్తుల్ని మిళితం చేసి “సమసంఘం” సంస్థను రూపొందించినవాడు. రాష్ట్రాల స్వయం నిర్ణయాధికారాల్ని స్పష్టంగా ప్రతిపాదిస్తూ, 40 ఏళ్ల క్రితమే ఏకంగా “తెలుగు జాతి విముక్తి సంఘం” స్థాపించి, “తెలుగిస్తాన్” పేరిట శక్తివంతమైన సృజనాత్మక కవితా సంపుటి ప్రచురించిన మహావ్యక్తి డా. మిత్రా. బదుగు బలహీన వర్గాల రాజ్యాధికారం కోసం ఒక శాస్త్రీయ దృక్పథాన్ని వెలువరించిన డా. మిత్రా, దేశంలోని వామపక్ష, ప్రగతిశీల సంఘాలన్నింటినీ సమన్వయం చేసి, “బలహీన వర్గాల సమాఖ్య” ఏర్పరిచాడు. దళిత బహుజన శ్రేణులు అన్నింటినీ ఒక్కతాటి పైకి తీసుకొని రావడానికి శాయశక్తులా ప్రయత్నం చేశాడు. ఆనాడే కులగణన అవసరాన్ని గుర్తించి అందుకోసం గొంతు విప్పిన మొదటి వ్యక్తి డా. మిత్రా.

గుంటూరు జిల్లా రేపల్లెలో జూలై 21, 1933లో జన్మించిన డా. మిత్రా బాల్యం నుండి విద్యార్థి ఉద్యమాలలో చురుకుగా పాల్గొన్నాడు. గుడివాడలో హెరామియో వైద్యం చదివాడు. ఆ కాలంలోనే రాడికల్ వామపక్ష ఉద్యమాలలో క్షేత్రస్థాయిలో పనిచేశాడు. ఒక వైపు దుర్భర పేదరికాన్ని అనుభవిస్తూనే మరోవైపు అసాధారణ అధ్యయనం చేశాడు. కలకత్తాలో పి.జి. చదివి ఆక్స్‌ఫంక్చర్ వైద్య విధానాలని నేర్చుకోడానికి చైనా వెళ్ళాడు. షాంఘై విశ్వవిద్యాలయంలో ఆక్స్‌ఫంక్చర్ ఎం.డి. చేశాడు. సంప్రదాయక ఆక్స్‌ఫంక్చర్ వైద్యాన్ని కాదని, ఆధునిక పద్ధతులలో మెరుగు పరిచాడు. అలా భారతదేశంలో ప్రత్యామ్నాయ ఆక్స్‌ఫంక్చర్ పద్ధతిని కనుగొన్న మొట్టమొదటి వైద్యుడు మిత్రా. కొన్ని వందల హెల్త్ క్యాంపులు నిర్వహించాడు. ఆయన క్యాంపులకు ప్రభుత్వం ప్రత్యేకంగా బస్సులు నడిపేదంటే, వాటికి ఉన్న ప్రజాదరణ ఎంతటిదో ఊహించవచ్చు. రోగి కేంద్రక వైద్య విధానాన్ని

రూపొందించిన డా. మిత్రా, పదుల సంఖ్యలో ప్రత్యామ్నాయ వైద్య గ్రంథాలు రచించాడు. దేశవ్యాప్తంగా ఎందరో వైద్యుల్ని, ఆరోగ్య కార్యకర్తల్ని తయారు చేశాడు .

ఒకవైపు వైద్యుడిగా నిరంతరం పనిచేస్తూనే, మరోవైపు అన్నిరకాల భావోద్యమాల్లోనూ అవిశ్రాంతంగా కృషి చేయడం డా. మిత్రాకి మాత్రమే చెల్లింది. జాతి విముక్తి పోరాటాలు చేస్తున్న రాష్ట్రాలు అన్నింటికి అధ్యయన పర్యటనలు చేయడమే కాక, తెలుగు రాష్ట్రాల్లో ఉన్న అన్ని ప్రజా సంఘాలతోనూ ఎల్లప్పుడూ చర్చిస్తూనే ఉండేవాడు. భావజాల ప్రచారానికి ప్రజాధికారం, తెలుగు జాతి, తెలుగిస్థాన్, ఢ్రీ నేషన్ వంటి పత్రికలు కూడా స్థాపించి నడిపాడు. అక్రమ కేసుల్లో అనేకసార్లు అరెస్టయ్యాడు. ఎన్నో సార్లు విమర్శించబడ్డాడు. అవమానాలు, అవహేళనలు అధిగమించాడు. జీవితాంతం రాజీలేని ధిక్కార స్వరంగానే మసలాడు. అప్పట్లో తమిళనాడు ప్రభుత్వం డా. మిత్రాగారిని ఆ రాష్ట్రంలోకి ప్రవేశించకుండా నిషేధం విధించింది. ఒక దశలో మిత్రాగారి ఉనికికి భయపడిన పాలకులు ఆయన మీద నిరంతరం రహస్య నిఘా వేసి ఉంచేవారంటే ఆయన ఉద్యమ తీవ్రత ఎంతటిదో అర్థం అవుతుంది.

కొండపల్లి సీతారామయ్య మొదలుకుని వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య వరకు దేశంలోనూ, తెలుగు ప్రాంతంలో డా. మిత్రాకి పరిచయం లేని బుద్ధిజీవులు లేరంటే అతిశయోక్తికాదు. అటు వామపక్ష ప్రగతిశీల పార్టీల నుండి, ఇటు నాస్తిక హేతువాద సంఘాల దాకా పదుల సంఖ్యలో ప్రజాసంఘాలకి వెన్నుదన్నుగా నిలిచిన ఏకైకమేధావి మిత్రా. ఆరోజుల్లో తాను దైవాంశ సంభూతుడినని ప్రచారం చేసుకుంటున్న ఒక ప్రఖ్యాత బాబా దగ్గర మారువేషంలో కొంతకాలం శిష్యుడిగా చేరి అక్కడి మోసాల్ని బట్టబయలు చేసి మహిమలు లేవని నిరూపించిన వ్యక్తి డా. మిత్రా. ప్రత్యామ్నాయ రాజకీయ చైతన్యానికి తాత్వికంగా ఊతం ఇస్తూ కొన్ని వందల రాజకీయ తరగతులు నిర్వహించిన మిత్రాని అనేకమంది సినీరంగ ప్రముఖులు కూడా సలహాల కోసం సంప్రదించే వారు. ఇంతటి కీర్తి ప్రతిష్టలు, పరపతి ఉన్నప్పటికీ ఎన్నడూ ఆయన డబ్బుకు విలువ ఇవ్వలేదు. ఆస్తిపాస్తుల కోసం పాకులాడలేదు. ప్రాక్టీసులోనే వచ్చిందే కానీ ఆయన మిగుల్పు కున్నది ఏమీ లేదు.

భారతీయ సమాజంలో సాంస్కృతిక రంగం విశిష్టత గుర్తించిన డా. మిత్రా, భాష విషయం లోనూ తనదైన కృషి చేశాడు. సులువైన వర్ణక్రమంతో తెలుగు అక్షరమాలని డా. మిత్రా ప్రయోగించే వాడు. తన కవిత్వంలో, రచనల్లో కూడా క్లిష్టమైన, గ్రాంథిక పదాల బదులు అందరికీ అర్థమయ్యే తేలికపాటి వాక్యాల్నే ఆయన ఉపయోగించే వాడు. భాష కేవల సమాచార సాధనం కాదని, భాష ఒక జాతి జనజీవన సాంస్కృతిక సారమని మిత్రా అభిప్రాయం. అందుకే, ఆ దిశగా ఆయన 'తెలుగు మహాసభ' పేరిట స్థాపించి, నిర్మించిన ప్రజా ఉద్యమం ఉవ్వెత్తున ఎగిసింది. రోజువారీ వ్యవహారాల్లో తెలుగు భాష ప్రాముఖ్యత గుర్తించాలనే డిమాండుతో డా. మిత్రా అన్ని తెలుగు జిల్లాలలో సమావేశాలు నిర్వహించి, చేసిన పోరాట ఫలితంగానే నాటి ముఖ్యమంత్రి ఎన్.టి. రామారావు, "దైనందిన జనజీవన

పాలనా విధానంలో, బోధనా రంగంలోనూ తెలుగు భాషనే వాడాలి “ అంటూ ఉత్తర్వులు కూడా జారీ చేశారు.

ముఖ్యంగా, అప్పటి వరకూకేవల నినాదంగా ఉన్న బహుజన రాజ్యాధికారానికి స్పష్టమైన తాత్విక భూమిక డా. మిత్రా రచించాడు. ‘సామాజిక న్యాయం’ అనే మౌలిక ప్రజాతంత్ర భావన ఆధారంగానే ప్రత్యామ్నాయ రాజకీయ స్రవంతులు ఉండాలని నిర్దేశించాడు. ఏ సామాజిక సిద్ధాంతానికైనా ‘సమానతే’ ప్రాతిపదిక కావాలని ప్రకటించాడు. ఆ క్రమంలో పీడిత కులాలు అన్ని ఏకం కావాలని చెబుతూ, దామాషా ప్రకారం అవకాశాలు అన్ని కులాలకు ఉండాలంటాడు. అంతేకాదు, తెలుగు రాష్ట్రాల్లో ఎక్కువ జనాభా ఉన్న తెలగ, బలిజ, మున్నూరు కాపు, తూర్పు కాపు వంటి ఉప కులాలన్నీ సమాఖ్యగా ఏర్పడి కాపు కులం చోదక శక్తి గా మారాలని ఆశించాడు. డా. మిత్రా ‘కాపునాడు’ రూపకర్త అనే విషయం కూడా చాలా మందికి తెలియదు. పీడిత తాడిత, దళిత బహుజన సబ్బండ కులాల ఐక్య సంఘటన ప్రాధాన్యత ఎన్నడో చాటి చెప్పిన అరుదైన మేధావి డా. మిత్రా.

సామాజిక మార్పు కోసం జీవితాంతం అసాధారణ కృషి చేసిన డా. మిత్రా ఏప్రిల్ 13, 2007న అనారోగ్యంతో చనిపోయాడు. మరణానంతరం తన పార్థివ దేహాన్ని నిట్ట నిలువుగా పూడ్చమనే చిత్రమైన కోరిక ఆయన కోరాడంటారు. డా. మిత్రా రచనలు దాదాపు అన్నీ మరుగునపడ్డాయి. అముద్రిత రచనలు, ఆయన ఎంతో పరిశోధించి రాసిన శాస్త్రీయ ఆక్యుపంక్చర్ గురించిన ఉద్గ్రంథం వంటివి ఏమైపోయాయో తెలీదు. మిత్రులు, సహచరులు అప్పట్లో ఏవో కొన్ని కార్యక్రమాలు చేశారు కానీ ప్రస్తుతం అవీ లేవు. భావజాల పరంగా ఎప్పటి కంటే ఈరోజే డా. మిత్రా ఆలోచనలకు మరింత ప్రాసంగికత ఉంది. వైద్యునిగా, సామాజిక చింతనాశీలిగా, ఉద్యమ నిర్మాణవేత్తగా, కవిగా, రచయితగా, పాత్రికేయుడిగా అన్నిటిని మించి నిబద్ధతగల సైద్ధాంతిక సాంస్కృతిక దార్శనికుడిగా డా.మిత్రా చేసిన కృషి వెలుగులో ఆయన ఆశయాల్ని మరింత ముందుకు తీసుకు వెళ్ళడమే ఆయనకి ఇవ్వగలిగే క్రియాశీలక నివాళి.

(జూలై 21, డా. గురుకుల మిత్రా జయంతి సందర్భంగా
ఆంధ్రజ్యోతి పత్రికలో ప్రచురితం)

v

గౌరవ్

సామాజిక కార్యకర్త

సెల్: 8074322748

18. ఆత్మగౌరవం అంటే ఇదిగో ఇది!

ఒక సామాజిక చింతనాశీలి స్మృతిలో..

కలలు, కర్తవ్యాలు శిథిలం కాబోవు!!

డా॥ గురుకుల మిత్రా గారి సమాధి కథ!!!

మరణం తర్వాత కూడా మరుగుపడని యోధులు కొందరు ఉంటారు. జీవిత రంగం నుండి వాళ్ళు నిష్క్రమించాక కూడా జీవిస్తారు. బతికి ఉన్నవాళ్ళలా ఉనికిని ఉప్పెనలా చాటుతారు. అనుక్షణం అస్తిత్వాన్ని ఆస్వాదిస్తారు. సారించిన ప్రతి భావానికి ఒక అర్థాన్ని కల్పిస్తారు. సంఘర్షించిన కల్లోలానికి సదాబద్ధులుగా ఉంటారు. ధిక్కారమే దినచర్యగా చేసుకుంటారు. అన్నేషణే ఆశగా సాగిపోతారు. వాళ్ళు వదిలిన అడుగుజాడలే మానవాళికి మార్గదర్శకంగా మారతాయి. ఈనాటి చరిత్ర వాళ్ళని మర్చిపోవచ్చు. కానీ, వాళ్ళ చరిత్ర మాత్రం రేపటి కోసం ఎప్పటికీ నిలిచే ఉంటుంది. అసంఖ్యాక అసమ్మతి స్వరాలను స్వప్నంగా కంటుంది. అసమానతలు లేని సమసమాజాన్ని నినదించే గొంతుకల్ని ఆద్యంతం వింటుంది.

అలాంటి ఒకానొక ధిక్కారచరిత్ర డా. గురుకుల మిత్రా.

ప్రత్యామ్నాయవైద్యవిధానాలు మొదలుకుని జాతుల స్వయం నిర్ణయాధికారాల వరకూ డా. మిత్రా ప్రతిపాదించని ప్రజా హిత అంశం లేదు. దళిత బహుజన దృక్పథాలతో మొదలెట్టి, తెలగ, కాపు నాడు వంటి సామాజిక వర్గాలకు డా.మిత్రా నిర్మించని సాధికారక వేదిక లేదు. ఇదంతా అతిశయోక్తి కాదు. అక్షరాలా ఆయనజీవితం. ఆశ్చర్యం అనిపించే డా. గురుకుల మిత్రా ప్రస్థానం. ఈరోజు ఆయనతో పాటు కలిసి పనిచేసిన వ్యక్తులు చాలా మంది గతించారు. ఆమిగిలిన వారు పరిమితుల్లో ఏవో సామాజిక కార్యాచరణలో వున్నారు. వాళ్ళు సంప్రదించగా మిత్రా గారిని గురించి చేసిన ఓ సంకలనం గతేడాది వెలువడింది. ఐతే, మిత్రుల్ని తీసుకుని రావెల సోమయ్య గారిని పలకరించడానికి వెళితే ఆయన గుర్తు పెట్టుకు చెప్పిన ఒక విషయం ఆసక్తికరమైనది. అదే, డా. మిత్రా సమాధి.

చనిపోయాక పార్థివ దేహాన్ని నిట్టనిలువుగా పూడ్చమని బతికి ఉన్నప్పుడు డా. మిత్రా కోరారని, ఆ ప్రకారమే ఆయన్ను ఖననం చేశారని చెప్పారు. ఎంత చిత్రమైన విషయం. ఇలాంటి కోరిక గతంలో ఎవరైనా కోరారేమో తెలీదు కానీ దశాబ్దాలపాటు ప్రజా జీవితంలో ఉన్న డా. మిత్రా వంటి వ్యక్తి మదిలో కలిగిన ఈ వింత కోరికేమిటో. చావులో కూడా అసహాయతని అంగీకరించని ఆత్మగౌరవమే బహుశా అలాంటి ఆకాంక్షను కలిగించి ఉంటుందా. ఏమో. ఏదైనా కావచ్చు. డా. మిత్రా బతికున్న రోజుల్లో ఆయన అంతరంగాన్ని

విపులంగా అర్థం చేసుకుని అక్షరీకరించిన వాళ్ళు ఎవరూ లేరు. అనుదిన జీవితంలో అత్యంత వేగంగా ఆయన తీసుకున్న నిర్ణయాలు, మల్చుకున్న మార్గాలు ఆయనకు అనుచరుల్ని మిగిల్చాయి కానీ సహచరుల్ని సంపాదించ లేకపోయాయి.

ఆ క్రమంలో ఆయన జీవితం పోషించిన అనేక భిన్నమైన ప్రయోగాలలో పాల్గొన్న అసంఖ్యాక అభిమానులు, ఉద్యమ కారులు మాత్రమే డా. మిత్రా గారి స్మృతులకు సజీవ సాక్షులుగా మిగిలారు. వారైనా అతి కొద్దిమంది మాత్రమే. సుమారు 18 సంవత్సరాల క్రితం లోకం నుండి నిష్క్రమించిన ఆ వ్యక్తి ఆఖరి కోరిక మేరకు, నిర్మించిన ఆ సమాధి స్థలం ఎక్కడ ఉంది? అనే ఆలోచన కలిగింది. కుటుంబ సభ్యులకు కూడా పూర్తి వివరాలు సరిగ్గా తెలీవు. నాటి ఆయన ఉద్యమ మిత్రులు అనేకమంది ఇప్పుడు లేరు. ఆ ఉన్న వాళ్లెవరికి డా. మిత్రా గారి కోసం తెలిసినా, ఈ సంగతి తెలియదు. మొత్తానికి అబ్బాయి చార్వాక అందించిన సమాచారం ప్రకారం డా. మిత్రాగారి మిత్రులు, అభిమానులు, వాళ్ళతో పాటు నేను భాగ్య నగరంలో బంసీలాల్ పేట్ బయలుదేరాం.

మొదట మొత్తం గాలించినా అక్కడ కనబడలేదు. వాళ్ళకి కూడా వివరాలు తెలీదన్నారు. పక్కనే ఉన్న మరో సమాధి వనంలోకి వెళ్ళి అడగ్గా, రెండు చిన్న అంతస్తుల ఇంట్లో ఉన్న అక్కడి నిర్వాహకులు గుర్తు చేసుకుని చూపించారు. ఆ ఇల్లు కూడా డా. మిత్రాగారి స్మృతిలో కుటుంబం నిర్మించారు. మొత్తానికి మారుమూల మట్టికొట్టుకు పోయి ఎవరో తాగుబోతులు పెయింట్ పోసేయగా పేరు కూడా సరిగా కనబడని సమాధిని చూసాం. ముళ్ళ మొక్కలు, గడ్డిపొదల మాటున నిలిచిన అవిశ్రాంత కృషీవలుడి అంతిమ విశ్రాంతి స్థలం. చావులో కూడా తనదైన శైలిని అవలంబించిన విలక్షణవ్యక్తి విశ్రమస్థానం. వచ్చిన మిత్రులు కొంత నిరాశ చెందిన మాట నిజమే అయినా ఇంతటి ఇరుకైన నగరంలో, అంతకుంటే సంకుచితం అయిపోయిన జన జీవితంలో ఆ మాత్రం కేటాయించగల సమయం ఎవరికుంది.

ముత్యాలశ్రీనివాసరావు(మలికిపురం), యమల సుదర్శన్(మదనపల్లి), కుమార్ గౌడ్ (తెల్లా పూర్), అనిశెట్టి సాయికుమార్(హైదరాబాద్), కోటిలింగం(ఒంగోలు) తదితర మిత్రులతో కలిసి డా. మిత్రా స్మారక సమితి తరపున వెతుక్కుని సందర్శించిన మిత్రాగారి సమాధి అది. అంత మాత్రమే కాదు. ఒక సామాజిక చింతనాశీలి, ప్రజాపక్ష బుద్ధిజీవి, అరుదైన అన్వేషి విశిష్ట వైద్యుడు, నిత్య రచయిత, ప్రజా పాత్రికేయుడు, వినూత్న సిద్ధాంతకర్త, విలక్షణ ఔత్సాహికుడు, విలువైన నిర్మాణశీలి విశ్రమించిన స్థలం. కట్టడాలు శిథిలం అవ్వొచ్చు కానీ కలలు, కర్తవ్యాలు మాత్రం ఎన్నటికీ నిలిచే ఉంటాయి. అక్షరాలు మరుగుపడొచ్చు కానీ ఆశలు, ఆకాంక్షలు ఎప్పటికీ సజీవంగానే ఉంటాయి. డా. మిత్రాగారి త్యాగాల్ని వ్యవస్థలోని చీకట్లను తరిమికొట్టే దిశగా మునుముందుకు తీసుకుపోవడమే ఆయనకు మనమిచ్చే నివాళి.

(జూలై 21, డా. గురుకుల మిత్రా జయంతి సందర్భంగా ప్రజాపత్రిక, ప్రజాకాంక్ష పత్రికల్లో ప్రచురితం)

హైదరాబాద్‌లోని బస్సెలాల్‌పేట్ స్మశానవాటికలో
డా॥ మిత్రాగారి అంతిమ విశ్రాంతి స్థలం

హైదరాబాద్‌లోని బస్సెలాల్‌పేట్ స్మశానవాటికలో
డా॥ మిత్రాగారి జ్ఞాపకార్థం వారి కుటుంబ సభ్యులు చేపట్టిన నిర్మాణం.

మొగింపు

డా. మిత్రా గారు గతించిన 18 ఏళ్ళ తర్వాత ఆయన గురించిన 18 వ్యాసాలతో రూపొందిన మొదటి సంకలనం ఇది. అంతటి అసాధారణ విలక్షణ మేధావి ఇంతకాలం విస్మరణకు గురైనందుకు బాధపడాలో, ఇంత కాలానికైనా ఇలా గుర్తు చేసుకుంటున్నందుకు సంతోషించాలో తెలీని సందిగ్ధ స్థితి. ఏదేమైనా ప్రస్తుతం ఉన్న సంక్షోభ కాలంలో ఇదో చిగురాశ.

ప్రపంచ వ్యాప్తంగా జాతుల అస్తిత్వం, పోరాటాలకి సంబంధించిన బహుముఖ స్పృహ విస్తరిస్తోంది. భాషా సాహిత్యం, సాంస్కృతిక వారసత్వం వునాదిగా సొంత గొంతుక కోసం నినదించే స్వరాల సంఖ్య పెరుగుతోంది. ఈ దశలో తెలుగు సమాజంలో తొలిసారిగా అటువంటి ప్రయత్నం చేసిన డా. మిత్రా కృషిపై దార్శనికమైన చర్చ జరగాల్సి ఉంది.

ఆరోజు డా. మిత్రా గారి వ్యక్తిత్వంతోనూ, భావజాలంతోనూ ప్రభావితం అయిన వారంతా ఇప్పుడు పెద్దపయసుకు చేరారు. అనేక శారీరక మానసిక పరిమితుల్లో జీవిస్తున్నారు. అయినా, ఈ సంకలనం కోసం చెప్పగానే మనస్ఫూర్తిగా స్పందించి వాళ్ళ అభిప్రాయాలు, అనుభవాలు రాసి పంపారు. మిత్రా గారు ఆశించిన నూతన వ్యవస్థను ఇప్పటికీ బలంగా ఆకాంక్షిస్తున్నారు.

వారందరి చొరవ ఎంతో కొంత నన్ను కూడా కదిలించింది. అవుతుందో లేదో తర్వాతి సంగతి. కానీ, సమిష్టిగా నమ్మిన ఒక ఆదర్శాన్ని ఈనాటికి స్వప్నిస్తూ ఆ సామాజికతలోనే కొనసాగడానికి ఎంత ధైర్యం కావాలి. ఇంకెంత తెగింపు ఉండాలి. అలా డా. మిత్రాగారి కోసం ఆయన ఆశించిన సమసమాజం కోసం నిలిచిన నిబద్ధత కలిగిన ఇందలి వ్యాసకర్తలకు జోహార్లు.

ఇందులో మరెవరివైనా వ్యాసాలు రావాల్సి ఉంటే అది సంపాదకునిగా నాకు సమాచారం తెలికపోవడం వల్ల జరిగిన పొరబాటే కానీ ఉద్దేశపూర్వకంగా చేసింది కాదని మనవి. ఈ అవకాశం ఇచ్చిన డా. మిత్రా మిత్రులు, ముఖ్యంగా కుమార్ గౌడ్, ముత్యాల శ్రీనివాసరావు ఇంకా అందరికీ పేరుపేరునా కృతజ్ఞతలు. ఇది సార్థకం కావాలనేదే నా కాంక్ష. సెలవు.

- గౌరవ్

పితాపురం

k

